

Presude Europskog suda važne za zakonodavni rad Sabora

Hrvatski sabor je 26. travnja 2002. posjetio istaknuti uglednik europskog pravosuđa dr. Luzius Wildhaber, predsjednik Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu. U razgovoru s Lukom Trconićem, predsjednikom saborskog Odbora za pravosuđe i dr. Furiom Radinom, predsjednikom Odbora za ljudska prava i prava etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina, gost je upoznat s radom saborskih odbora, stanjem u pravosuđu i poduzetim naporima da se ono poboljša, kao i o postupku donošenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Dr. Wildhaber je istaknuo kako je važno pratiti sudsku praksu i uvažavati je u zakonodavnom radu parlamenta. Stoga će biti potrebno uspostaviti suradnju saborskih odbora i Vlade RH u cilju redovitog izvještavanja o presudama Europskog suda za ljudska prava.

U 2000. godini taj sud je registrirao 87 zahtjeva protiv RH, 2001. godine 116. Godine 2000. 81 zahtjev proglašen je nedopuštenim, a 2001. takvih nedopuštenih zahtjeva bilo je 75, pa se sada u postupcima nalaze 23 predmeta.

Europski sud je do sada u postupcima protiv RH donio 7 presuda koje su poticaj nadležnim tijelima u Hrvatskoj za usklađivanje domaćih propisa s Konvencijom o ljudskim pravima i to Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH, Zakona o parničnom postupku, Zakona o obveznim odnosima i Obiteljskog zakona.

U presudi "Horvat" sud je utvrdio da u Hrvatskoj nema djelotvornog pravnog lijeka protiv dužine postupka, pa je stoga bilo potrebno uskladiti propise RH s Konvencijom. To je i učinjeno izmjenom i dopunom Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH.

Ured Europskog suda je u koordinaciji s Uredom Vlade RH za odnose s javnošću pripremio za objavu na web stranici Vlade RH konačne odluke i presude suda koje se odnose na Hrvatsku.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Utvrđivanje dnevnog reda	3
- Aktualno prijepodne	5
- Izvješće o radu pučkog pravobranitelja za 2001. godinu	15
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku	31
- Prijedlog zakona o strateškim robnim zalihama	40
- Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina; Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina	45
- Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskog sabora	46
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Slovačke Republike	51
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Češke Republike o izravanju salda uzajamnih potraživanja i dugovanja s osnove kliringa	53
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Rumunjske o suradnji u borbi protiv terorizma, organiziranog kriminala, nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima i drugih vrsta nezakonitih djelatnosti	55
- Izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva	55
- Izbori - imenovanja - razrješenja	56
- Odgovori na zastupnička pitanja	57

PRIKAZ RADA:

- 21. SJEDNICE HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 10, 11, 12, 17, 18, 19, 24, 25. I 26. TRAVNJA 2002.

Utvrđivanje dnevnog reda

Pozdravom svima prisutnima predsjednik Hrvatskog sabora **Zlatko Tomčić** otvorio je 21. saborsku sjednicu. Nakon što je utvrdio da je prihvaćen zapisnik s prošle sjednice prešlo se na utvrđivanje dnevnog reda. Naglasio je kako u Konačnom prijedlogu dnevnog reda nema jedne točke koja je bila u predloženom, a to je Informacija o odnosima Republike Hrvatske i Republike Slovenije. Potom je iznio devet točaka kojima je dopunjen dnevni red. (vidjeti u okviru)

Sukladno Poslovniku zastupnici su se tada trebali očitovati oko prijedloga da određene točke dnevnog reda budu raspravljane hitnim postupkom. Primjedbom glede toga imao je u ime Kluba zastupnika HDZ-a mr. sc. **Zlatko Mateša (HDZ)**. Smatra da se hitnim postupkom ne bi trebalo raspravljati o Prijedlogu i Konačnom prijedlogu zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o uređenju statusnih i drugih pravnih odnosa vezanih uz ulaganje, iskorištavanje i razgradnju Nuklearne elektrane Krško i zajedničke izjave povodom potpisivanja ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o uređenju statusnih i drugih pravnih odnosa vezanih uz ulaganje i iskorištavanje i razgradnju Nuklearne elektrane Krško. Razlog za to vidi u tom što je, kaže, u slovenskom parlamentu u tijeku aktivnost koja se svodi na protivljenje ovom Sporazumu. Raspravama u dva čitanja Hrvatska bi imala vremena reagirati na ishod te inicijative, zaključio je zastupnik.

Prijedlog dnevnog reda

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Rumunjske o suradnji u borbi protiv terorizma, organiziranog kriminala nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim

Nadam se da će zastupnici to uzeti u obzir prilikom glasovanja, odgovorio je predsjednik **Zlatko Tomčić**.

Tonči Tadić (HSP) je u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a rekao da se protivi uvrštenju te točke uopće u dnevni red, jer je drži krupnim političkim promašajem ove Vlade.

Vlada se tada složila s prijedlogom da se navedena točka dnevnog reda raspravlja redovnim postupkom.

Prešlo se na glasovanje o primjeni hitnih postupaka kod određenih točaka dnevnog reda i zastupnici su se jednoglasno složili s time.

Budući da nitko nije podnio pismenu primjebu na predloženi dnevni red, a niti primjebu na njegovu dopunu, predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić** konstatirao je da se dnevni red smatra usvojenim.

Vladimir Šeks je tada rekao kako je Klub zastupnika HDZ-a predao prijedlog za uvrštenje u dnevni red ove sjednice Raspravu o kriterijima za otpuštanje i program zbrinjavanja otpuštenih policajaca s prijedlogom zaključaka.

Zlatko Tomčić je pojasnio da obrazloženje koje je uputio Klub zastupnika HDZ-a glede ovog prijedloga nije dovoljno za raspravu te je istaknuo da bi ono trebalo biti detaljnije ako predlagatelj želi da to bude točka dnevnog reda ove sjednice.

Vladimir Šeks je odgovorio da je Klub zastupnika HDZ-a u obrazloženju prijedloga vrlo precizno naznačio iz kojih razloga traži uvrštenje ove točke u dnevni red. Drži stoga kako ima dovoljno potrebnih elemenata da se provede predložena rasprava.

tvarima i drugih vrsta nezakonitih djelatnosti

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Slovačke Republike

Ovaj zahtjev sam primio od Vašeg Kluba jutros i ima vremena da u tijeku sjednice predsjednik Sabora predloži dopunu dnevnog reda, napomenuo je predsjednik **Zlatko Tomčić**. Zamolio je gospodina Šeksa da se sa njime sastane zbog dogovora u kojoj formi ova točka može postati dio dnevnog reda.

Za riječ se javio **mr. Nikola Ivaniš (PGS)**. Rekao je da je 20. veljače ove godine predao zahtjev da se u dnevni red stavi analiza aktualnog stanja u hrvatskom zdravstvu kojeg je potpisalo 33 zastupnika. Konstatirao je da se taj prijedlog ne nalazi na ovoj sjednici, dodavši kako drži da su se u međuvremenu zbili događaji koji samo pojačavaju značaj i potrebu da se ta tema raspravi.

Vaš zahtjev sam primio i istog momenta ga prosljedio Vladi od koje još uvijek nema odgovora, rekao je predsjednik **Zlatko Tomčić**.

Primjebu je iznio i **mr.sc. Miroslav Rožić (HSP)**. Rekao je da je u studenome prošle godine donesen zaključak kojim se obvezalo Vladu da do iduće saborske sjednice izradi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o carinskoj tarifi. Naglasio je da je prošlo (ovo je već treća sjednica) od one na kojoj je zaključak donesen te pita je li možda trebalo u zaključak staviti "do iduće godine".

Prije nego što je konstatirao da je dnevni red utvrđen, predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić** je odgovorio da će nakon aktualnog prijepodneva razgovarati s predstavnicima Vlade kako bi se vidjelo što je s navedenim točkama.

M.S.

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Češke Republike o izravanju salda uzajamnih potraživanja i dugovanja s osnove kliringa

- Prijedlog zakona o psihološkoj djelatnosti

- Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o financiranju vodnog gospodarstva (predlagatelj: Klub zastupnika HSS-a)

- a) Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (predlagatelji: zastupnici Luka Roić i Ante Markov)

- b) Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (predlagatelj: zastupnici Ante Markov i Luka Roić)

- Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskog sabora (predlagatelj: Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav)

- Izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku

- Godišnje izvješće o radu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske

- Prijedlog za razrješenje glavnog državnog odvjetnika g. Radovana Ortynskog (predlagatelj Klub zastupnika HDZ-a)

- Prijedlog zakona o strateškim robnim zalihama

- Izvješće o radu pučkog pravobranitelja za 2001. godinu

- Informacija o sustavima za reviziju invalidnosti u nadležnim ministarstvima i drugim tijelima

- Konačni prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata (predlagatelj zastupnik Nenad Stazić)

- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine

- Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o slobodnom tranzitu kroz teritorij Republike Hrvatske u i iz Luke Ploče i kroz teritorij Bosne i Hercegovine u Neumu

- Izbori, imenovanja i razrješenja

Dopune dnevnog reda

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Island o predaji i prihvatu osoba kojih je boravak protuzakonit

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o uređenju statusnih i drugih pravnih odnosa vezanih uz ulaganje, iskorištavanje i razgradnju Nuklearne elektrane Krško i zajedničke izjave povodom potpisivanja ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije o uređenju statusnih i drugih pravnih odnosa vezanih uz ulaganje, iskorištavanje i razgradnju Nuklearne elektrane Krško

- Prijedlog odluke o prihvaćanju stajališta Republike Hrvatske o pravilima postupka privremenog Odbora za nadzor i provedbu Sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i Europske zajednice i

prijedlog stajališta izrađenih u nacrtu odluke br. 1/2002.

- Prijedlog zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o pravu na dodatak uz mirovinu određenih kategorija korisnika mirovine

- Prijedlog zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o članarinama u turističkim zajednicama

- Prijedlog zakona o boravišnoj pristojbi

- Izvješće o provedbi Zakona o obnovi i razvoju grada Vukovara

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi

- Prijedlog zakona o državnoj potpori u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu

- Prijedlog strategije razvitka Republike Hrvatske, "Hrvatska u 21. stoljeću - sastavnica poljoprivreda i šumarstvo"

- Prijedlog odluke o Vijeću za nadzor sigurnosnih službi

- Prijedlog zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom

- Prijedlog odluke o razrješenju glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske

- Prijedlog o imenovanju glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske

- Prijedlog odluke o redoslijedu i dinamici privatizacije INE Industrije nafte d.d. - davanje suglasnosti

AKTUALNA PRIJEP DNE

Teme pitanja što su ih, na 21. sjednici Hrvatskog sabora, u aktualnom prijedpnevnu zastupnici uputili premijeru i ministrima bile su, među ostalim: međunarodne dozvole, "građevinsko-cestovna mafija", strategija Zapadnog Balkana, opstanak brodogradilišta, financiranje izbora 3. siječnja, ustavne promjene u BiH, agresija na Palestinsku samoupravu, nacionalno tijelo za borbu protiv trgovanja ljudima, Riječka banka, prodaja hrvatskih hotela, hrvatski vojni invalidi, mirovine branitelja, izmjene Zakona o pravima hrvatskih branitelja, obrana generala Blaškića, nezaposlenost, kriminal u poljoprivredi, zbrinjavanje viška djelatnika MUP-a, prijeteće poruke političkim dužnosnicima; nesređene zemljišne knjige.

Aktualni sat započeo je, inače, poslovničkom primjedbom **Đure Dečaka**, koji je zatražio zaštitu svoga prava jer se, kako reče, došao prijaviti 13. po redu, a u "knjizi" je upisan na 32. mjestu. Predsjednik Hrvatskog sabora, **Zlatko Tomčić**, odgovorio je da mu je teško "praviti red oko upisa". Ispunio je dato obećanje - knjiga se više ne iznosi na upis prije 7,30 sati, a oko toga što neki zastupnici dođu ranije i prave vlastiti red morat će se dogovoriti sami zastupnici.

Zbog upadice koja je uslijedila zastupnik Dečak zaradio je opomenu, a predsjedavajući je zatim zastupnicima sugerirao da prijedlogom izmjene Poslovnika pokušaju riješiti problem - ako smatraju da ovaj način upisivanja ne osigurava ravnopravnost.

Predsjednik Tomčić je zatim zastupnike podsjetio na pravila za postavljanje pitanja: može se postaviti jedno pitanje; nezadovoljan zastupnik može zatražiti pisani odgovor; ne može se odgovarati na navod niti ispravljati netočan navod u pitanju drugog zastupnika ili u odgovoru predsjednika ili člana Vlade; postavljanje pitanja ne može trajati duže od dvije minute, a odgovor u pravilu traje dvije minute, odnosno, iznimno, četiri minute.

Međunarodne dozvole i otkazi

Lucija Debeljuh (SDP) upitala je da li je i tko, u Ministarstvu pomorstva, prometa i veza, uz župana Ivana Jakovčića (kako tvrdi vlasnik), uskratilo obećane dozvole za prijevoz automobila uglednoj njemačkoj tvrtki Mozorf - čime je tvrtka obrazložila otkaz dvanaestorici radnika. Drugo je pitanje - što će Ministarstvo poduzeti glede tvrdnji da se međunarodnim dozvolama nelegalno trguje.

Pitanje je zastupnica još potkrijepila napomenom da je tvrtka dosad uložila 2 milijuna kuna, da namjerava otvoriti još 50-100 radnih mjesta te da su se slijedom otkaza mogle čuti mnogobrojne kritike - od radnika i čelnika Istarske županije te njemačkog vlasnika - na račun Vlade i Ministarstva.

Zamjenik ministra pomorstva, prometa i veza, **Pavlo Komadina** odgovorio je da Ministarstvo sigurno nije dalo nijedno obećanje o dodjeli CEMT (Konferencija ministara prometa Europe) dozvola te da, koliko on zna, nitko i nije mogao dobiti

obećanje da će zbog toga što je dobio koncesijski ugovor moći dobiti CEMT-ove dozvole. Koncesijski ugovor Lučke uprave Rijeka s tvrtkom Mozorf (korištenje na deset godina pola Raškog zaliva) ne spominje dobijanje dozvola CEMT za prijevoz automobila koji bi s Dalekog istoka dolazili do same zone, a onda - nakon dorade i dekonzervacije, bili distribuirani prema ostalim zemljama Europe.

Sve tvrtke u Hrvatskoj mogu dozvole dobiti na osnovi pravilnika (prema točno utvrđenim kriterijima). Hrvatska sada ima 5700 prijevoznika i svega 64 dozvole CEMT-a za Austriju te 200 za Italiju. Sami istarski prijevoznici (njih oko 280 sa 499 vozila) muku muče kako na bazi reciprociteta ostvariti više prijevoza. "Mosorf" može dati zahtjev za pojedinačne dozvole, one su na godinu dana i mogu se koristiti za otprilike pet vozila.

Zastupnica je bila zadovoljna odgovorom.

"Građevinsko-cestovna mafija"

Nakon napomene o dvoipol-godišnjem pritisku "udbaško-kosovske ekipe (uključujući Mesića, Ortynskog, Lučina)" na njega, **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)** upitao je premijera dokad će "stajati tako mrtvo, tako mlako", a da se ne obračuna s građevinsko-cestovnom mafijom. Ustvrdivši zatim da je premijeru podvaljeno te da nije točno kako će autocesta Zagreb-Split biti gotova za tri godine, zastupnik je upozorio kako je za tunel ispod Male Kapele u

novinama rečeno da će biti gotov u 1350 dana (a to je četiri godine). Zastupnik je, nadalje, upozorio da još nije plaćeno 2312 djelatnika koji su radili dan i noć na izgradnji 100 kilometara autoceste te za doček Svetog oca. Samo za doček na dva gradilišta - u Splitu i Mariji Bistrici - vrijednost radova je 70 milijuna kuna, a ništa nije plaćeno - rekao je. Na kraju je zatražio da ga se pusti da radi tamo gdje mu je mjesto, da bude jeftin, kvalitetan i brz te naglasio da voli svoju domovinu i voli raditi, graditi te služiti svome hrvatskom narodu. Spomenimo još njegovu tvrdnju kako većini zastupnika i članova Vlade ne paše što je Sveti otac došao.

Predsjednik Tomčić izrekao je zastupniku Česiću-Rojsu opomenu zbog vrijedanja Predsjednika države.

Premijer **Ivica Račan** rekao je da Vlada stoji iza planirane dinamike izgradnje autoceste Zagreb-Split i da će ona biti izgrađena u roku tri godine od početka radova, apelirajući na zastupnika da se strpi sa svojom kritikom i skepsom.

Ljubo Česić-Rojs nije bio zadovoljan odgovorom i zatražio je pisani odgovor, rekavši kako je konkretno pitao što je za doček Svetog oca radila inženjerija, da li Vlada stoji iza toga.

Strategija "Zapadnog Balkana"

Uz tvrdnju da je i dalje prisutna "strategija Zapadnog Balkana", **Ivić Pašalić**, dr.med. (HDZ) zatražio je od ministra vanjskih poslova da komentira izjavu, od 13. ožujka, koordinatora Pakta o stabilnosti za jugoistočnu Europu, Erharda Buseka kojom se - u svezi s ulaskom u Europu - zahtijeva aktivna uloga balkanskih država, uključujući Hrvatsku, te veća vlastita odgovornost kako bi se te zemlje usuglasile oko jedne osobe koja će tijekom određenog razdoblja u bruxelleskom uredu zastupati Pakt, uz napomenu kako će se povisiti pritisak na pojedine zemlje da se prevladaju stari animoziteti.

Odgovarajući na upit, ministar vanjskih poslova, **Tonino Picula** objasnio je da je riječ o novom čovjeku koji mora riješiti ono nedovršeno iz ranijih godina, a i koji je u medijski politički prostor pokušao pustiti neke ideje koje su, kako reče, tražile kasniju evaluaciju. Neko je vrijeme, pojasnio je, u optičaju bila ideja da prostor jugoistočne Europe na neki

način kondenzira vlastito stajalište o cijelom nizu bitnih pitanja spram Europske unije, većinom gospodarskog profila. To je, naravno isključivalo, bilo kakvu nadnacionalnu superstrukturu na ovom prostoru.

Jedna od ideja bila je da se izvrši ili tzv. "sepsa" (SEEEP - kratica za South-East European Cooperatio Process) prostora za gospodarsko surađivanje na jugoistoku Europe. To je asocijacija u kojoj Hrvatska nije punopravni član nego promatrač i mi ćemo zadržati takav status spram toga foruma za suradnju, rekao je ministar vanjskih poslova, napomenuvši kako su svi dokumenti koju su upućivali na SEEEP marginalizirani te da je potvrda toga i zadnji skup u Tirani, na kojem je zaključeno da će u okviru SEEEP-a stranke odnosno država surađivati na dosadašnji način.

Potvrda da s te strane ne prijete nikakva nova bočna ili frontalna opasnost jest Izvještaj Europske komisije o napretku država obuhvaćenih Procesom stabilizacije i pridruživanja, u kojem je jasno istaknut pozitivan primjer Hrvatske na rješavanju unutrašnjih problema tranzicije te snažno naglašen individualni pristup, kojim će se mjeriti (ne)uspjeh svake zemlje u pridruživanju Europskoj uniji - naglasio je Tonino Picula.

Opstanak brodogradilišta

Što će država učiniti da se ne dovede u pitanje opstanak riječkog i splitskog brodogradilišta (ukupno 850 milijuna kuna nepodmirenih obveza), koji bi mogli za sobom povući stotine kooperanata, ne samo u Primorsko-goranskoj i Dalmatinskoj županiji nego i šire - upitao je potpredsjednika Vlade, Slavka Linića, **Damir Kajin (IDS)**, dometnuvši kako je moguće da se u tim centrima dogodi "radnička revolucija". Ocjenu o teškom stanju u brodogradilištima potkrijepio je pozivanjem na riječi Zdenka Marčelje, predsjednika uprave "3. maj" kako se od Vlade očekuje kratkoročno rješenje.

Potpredsjednik **Slavko Linić** izvijestio je zastupnika da će konačne odluke o programima sanacije brodogradnje te poljoprivrednih i industrijskih kombinata (godinu dana stare odluke) Vlada donijeti u tijeku

travnja. Napomenuvši da je više uspjeha bilo s kombinatima, ustvrdio je da je očito kako uprave brodogradilišta u Rijeci i Splitu nisu odradile svoj dio posla jer je Vlada donoseći mjere sanacije i preuzimajući na teret iz Proračuna enormne iznose negativnih razlika između prodajnih cijena i troškova poslovanja postavila jasne kriterije daljnjeg ugovaranja (brodovi se nisu mogli ugovarati ako ih ne zadovoljava subvencija od maksimalno 8 posto).

Istupe onih koji su bili dužni paziti da se ne dogodi nelikvidnost Linić je nazvao pokušajima pritiska (alarmantnim podacima) na Vladu. Brzopleto se i pod utjecajem i pritiscima uprava koje očito nisu odradile svoj posao ne bi smjelo odlučivati - zaključio je potpredsjednik Vlade, dometnuvši kako je spomenutim brodogradilištima lekciju očitala uprava "Uljanika" ("u istoj zemlji, pod istim uvjetima jedni ostvaruju pozitivne rezultate, a drugi galame da im Vlada nađe rješenje za način poslovanja").

Zastupnik Kajin zatražio je ipak pisani odgovor, uz ocjenu da bi ova tema zahtijevala i raspravu na plenarnoj sjednici, na što je predsjednik **Tomčić** dometnuo neka to zatraži uobičajenim postupkom.

Slavko Linić izvijestio je zastupnike da će Vlada oba materijala uputiti u Hrvatski sabor s obzirom na to da su to jedine dvije krupne sanacije gospodarskih grana hrvatske ekonomije.

Financiranje izbora 3. siječnja

Mr. **Marin Jurjević (SDP)** upitao je li točna tvrdnja, koja se čula u posljednjoj Latinici, da je SDP prodao, 1992, kuću u Sloveniji za 2 milijuna tadašnjih njemačkih maraka, da je novac iznesen u SAD te da se kampanja za izbore 3. siječnja financirala od kamata. Drugi je dio pitanja bio - da li se radi zataškavanja toga premijer Račan dogovario s premijerom Slovenije.

Odgovarajući na upit, premijer **Račan** je rekao da može odgovoriti na drugi dio pitanja - kao premijer, dok je prvi dio stranačko pitanje. "Kratko rečeno - to je laž, a onda je laž i ovo o mom razgovoru s Drnovšekom nakon izbora. Neslaganje je sastavni dio demokratskog života, ali ne bi trebalo biti podmetanja i insinucija ove vrste."

Zaobilaznica oko Varaždinskih toplica

Željko Pavlic (HSLŠ) želio je saznati kako će se riješiti pitanje izgradnje zaobilaznice oko Varaždinskih toplica, koje je - naglasio je - itekako aktualno s obzirom na to da je otpočela gradnja preostalog dijela autoceste Zagreb-Goričan (dionica Brežinski Hum-Varaždin). Problem je u tome, upozorio je, što bi se bez šire zaobilaznice izgradnja ceste odvijala kroz zaštićenu staru gradsku jezgru i rušio koncept očuvanja okoliša i razvitka grada (zdravstveni i liječnički turizam) te prijetilo potpunim razaranjem jedinstvene povijesne, urbane i arhitektonske cjeline Varaždinskih toplica. Iz obrazloženja još izdvojimo tvrdnju kako na tu temu Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste igraju svojevrsni ping-pong na temu (ne)nadležnosti.

Zamjenik ministra **Venko Ćurlin** objasnio je da su izgradnja obilaznice i autoputa dvije stvari - financiraju se iz različitih izvora te da će se radovi, bez obzira kakvi bili (iznaći će se i financijske mogućnosti i tehnička rješenja), obaviti na način da se ne ugroze Varaždinske toplice.

Ustavne promjene u BiH

Krunoslav Kordić (HDZ) upitao je predsjednika Vlade podržava li predložene ustavne promjene u BiH prema kojima Hrvati postaju nacionalna manjina, nejednakopravan narod te podjelu BiH bez Hrvata. Obrazlažući pitanje, ustvrdio je kako iz informacija u medijima odnosno istupa visokih političkih dužnosnika vlasti te evidentnog (programa) odricanja od Hrvata iz BiH (stavovi u svezi sa Sporazumom o posebnim odnosima, Daytonskim sporazumom te Ustavu RH) proizlazi da premijer podupire pretvaranje Hrvata u nacionalnu manjinu. Zastupnik je još rekao da se prijedlogom ustavnih promjena BiH definitivno dijeli između Srba i Bošnjaka te da je riječ o realizaciji tzv. historijskog sporazuma - nagodbe između Muslimana i Srba koji su 1991. vodili predsjednik Muslimansko-bošnjačke organizacije Adim Zulfikarpašić i Slobodan Milošević.

Premijer **Račan** je rekao da je načinjen korak naprijed, ali ne i dovoljan. Smanjena je asimetričnost, ali nije uklonjena u položaju naroda,

posebno hrvatskog. "Mi smo bili izuzetno angažirani, pokušavali smo razgovarati sa svim političkim faktorima u BiH, na liniji poznatih stavova hrvatske Vlade, a to je garantiranje konstitutivnosti i ravnopravnosti sva tri naroda - i hrvatskom narodu na čitavom teritoriju BiH, što podrazumijeva i iste institucije kojima se garantira konstitutivnost i ravnopravnost u oba entiteta". Očekujemo da će i predstavnici međunarodne zajednice nastaviti djelovati u tom pravcu, da se učine i daljnji koraci, a mi se nećemo pokolebati u našem djelovanju na političkom i diplomatskom planu, mi ćemo i dalje ustrajavati na politici i stavovima Vlade, čak i onda kada u razgovorima s predstavnicima BiH ti stavovi doživljavaju neopravdanu kritiku - rekao je Ivica Račan.

Nezadovoljan odgovorom, **Krunoslav Kordić** zatražio je pisano obrazloženje, a i ocijenio da bi na tu temu trebalo organizirati plenarnu raspravu.

Rekonstrukcija ceste Buzet - Ponte Porton - Novigrad

Od premijera je odgovor zatražila i **Jadranka Katarinčić-Škrlić (HSLŠ)**, upitavši - da li vlada stvarno vlada i što će načiniti da bi se gradnja i rekonstrukcija ceste Buzet-Ponte Porton-Novigrad obavila ove godine (kako je i predviđeno programom Vlade).

Obrazlažući upit, zastupnica je podsjetila da je 16. siječnja postavila pitanje tadašnjem ministru pomorstva Tušku o odstupanju od ovogodišnjeg programa u odnosu na onaj iz prethodne godine. On je odgovorio da odstupanje postoji, ali da su u tijeku pregovori s Hrvatskim cestama te obećao da će se spomenuta cesta staviti u program. Tada zadovoljna odgovorom, zastupnica je zatražila pisani odgovor, ali još ga nije dobila.

Rekavši da ne zna dovoljno o tom pitanju, premijer **Račan** obećao je pisani odgovor.

Agresija na Palestinsku samoupravu

Dr.sc. **Anto Kovačević (HKDU)** je upitao zašto su premijer Račan i Vlada šutjeli kada je cijeli svijet osudio pucanj u crkvu Kristova rođenja, u samo srce kršćanstva, i

osudio agresiju na Palestinsku samoupravu.

Uvodno je zastupnik podsjetio na dvije "slike" kojima je obilježen Veliki petak - u Hrvatskoj štrajkom gladu hrvatskih policajaca koji su branili elementarno ljudsko pravo na rad, ponos, čast i dostojanstvo, a s druge strane kolonama palestinskih izbjeglica.

Premijer **Račan** odgovorio je da je Vlada u više navrata izrazila zabrinutost zbog eskalacije sukoba između Izraela i Palestinaca, da se tu pridružila velikom dijelu svijeta te da pozdravlja međunarodne ugovore da se Izraelci povuku s okupiranog teritorija.

Pozdravljamo napore da se konačno definitivno riješi to otvoreno pitanje koje ne ugrožava samo mir na Bliskom istoku nego i šire u svijetu, i svjesni smo odgovornosti međunarodnih faktora, velikih zemalja koje itekako mogu i moraju pomoći i Hrvatska će se svjesna svoje snage tim naporima pridružiti - zaključio je Ivica Račan.

Dr. **Anto Kovačević** zatražio je pisani odgovor.

Nacionalno tijelo za borbu protiv trgovanja ljudima; Pakt o stabilnosti

Marijana Petir (HSS) upitala je u kojoj je fazi imenovanje nacionalnog tijela za borbu protiv trgovanja ljudima te tko će predstavljati Hrvatsku na sastanku nacionalnih koordinatora u okviru Pakta o stabilnosti. Obrazlažući pitanje, zastupnica je podsjetila da je Hrvatska tranzitna zemlja (i ne samo to, već dijelom prihvaća strane državljane uključene u prostituciju), upozorila da ne postoje postupci za razlikovanje krijumčarenih i osoba koje se bave prostitucijom od žrtava trgovanja pa nema spoznaje o pravom stanju stvari te ustvrdila da je obveza - imenovanje nacionalnog tijela i akcijskog programa.

Potpredsjednica Vlade, **Željka Antunović**, točnim je nazvala navode zastupnice. U postupku su veoma ozbiljne pripreme za formiranje nacionalnog državnog tijela te dogovor oko konkretnih zaduženja različitih resora. Na pitanje o predstavniku Hrvatske nije znala odgovoriti, rekavši da se kasni, ali da je problem prepoznat, da na njemu rade stručnjaci, predstavnici vladinih

institucija u suradnji s međunarodnom organizacijom i nevladinim sektorom koji se bavi tim problemom.

Hrvati u BiH

Mr.sc. **Zdravka Bušić (HDZ)** željela je čuti kako ministar vanjskih poslova komentira Sporazum o provođenju odluke Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti sva tri naroda na cijelom području BiH te reakcije Hrvatske na to.

Ministar **Tonino Picula** najprije je odgovorio protupitanjem - da li bi Bosna i Hercegovina bila bolja, uređenija, funkcionalnija država bez ovog pokušaja sporazumijevanja ili se njime ipak otvara jedna vrsta mogućnosti da i Hrvatska dugoročnije sanira stalne moguće krize koje se mogu prelijevati iz Bosne i Hercegovine.

Ustvrdio je zatim da su predstavnici hrvatske Vlade razgovarali sa svim stranama u BiH te da se činilo da je postignut međusoban konsenzus predstavnika svih stranaka i svih koji žele predstavljati hrvatski narod u BiH međusobno, a i s međunarodnom zajednicom, Srbima i Bošnjacima.

Konačan rezultat tog napora je, međutim, malo koga u potpunosti zadovoljio, ali to je profil svakog sporazuma koji kompromisom pokušava riješiti veoma složeno stanje - naglasio je ministar. Izvijestio je zatim da predstoje razgovori u kojima će sudjelovati dr. Zdravko Tomac i šef Odbora za vanjsku politiku u Mostaru, da će se otvoriti dijalog sa svima koji o tome moraju nešto reći.

Tonino Picula još je rekao kako se trasira mogućnost da se smanji nezadovoljstvo Sporazumom te da su oba entitetska parlamenta donijela (donijet će) pravorijek, ali da to ne zaustavlja proces. Još je naglasio kako je Bosna i Hercegovina mnogo više proces nego fiksirano stanje. "Prema tome nemojmo sebi dopustiti nezadovoljstvo koje će nas blokirati. To su osnovne poruke koje ćemo ponijeti u Mostar, a što ćemo u Mostaru čuti ne bih želio prejudicirati" - zaključio je ministar Picula.

Nezadovoljna i odgovorom i Sporazumom, kako je naglasila, zastupnica **Bušić** je pokušala komentirati premijerove riječi o "asimetriji", ali joj to nije dopušteno.

Riječka banka

Rekavši kako je nekoliko dana prije no što je pukla afera s Riječkom bankom obavljena prodaja velikog broja dionica koje je kupila sama banka, mr.sc. **Željko Glavan (HSL)** najprije je ustvrdio da je više nego očito da je uprava banke znala za probleme, a zatim zatražio da se objasni - tko je dao odobrenje za kupnju dionica i tko ih je prodao.

Predsjednik Vlade, **Ivica Račan** rekao je da se kriminal u Riječkoj banci, za razliku od onoga što se događalo ranije, neće zataškati te da će njegovi vinovnici odgovarati, da je istraga u toku te da i Vladu i javnost zanima odgovor na postavljeno pitanje.

To tko je dao nalog da se po tako visokoj cijeni kupe dionice i od koga popuniti će, rekao je, sliku odgovornih za sve što se dogodilo u Riječkoj banci. Premijer je naglasio da je dobro što je Vlada brzo reagirala, a i što se odlučno u Hrvatskoj narodnoj banci i policiji traže odgovori na otvorena pitanja. Najvažnije je, pak, po njegovim riječima, zaštititi štednju građana, da ne bude dovedena u pitanje, kao u dosadašnjim krizama u bankarskom sustavu. Zastupnici će s rezultatima istrage biti upoznati čim o tome bude izvješćena Vlada.

Ne mogu vjerovati da Vlada ne zna čije su to dionice bile i tko je potpisao nalog za prodaju - bio je komentar **Željka Glavana**, na što je premijer **Račan** odgovorio da to još ne zna i da će s tim biti upoznat možda još u toku sjednice, o čemu će obavijestiti zastupnika(e).

Prodaja hrvatskih hotela

Miroslav Rožić (HSP) upitao je je li točno da će Hrvatska svoje hotele prodavati preko Europske banke za obnovu i razvoj, posrednika koji će uz minimalna ulaganja zarađivati na toj preprodaji svjetskim korporacijama. Ta se "genijalna" ideja, ustvrdio je zastupnik, prema izvavi gospodina Linića, rodila slučajno na jednom ručku i, navodno, iznenađujuće brzo postala službeno razmišljanje o načinu privatizacije turističke djelatnosti. Europska banka već je, upozorio je zastupnik, poslala svoje uvjete po kojima će ulagati novac u jadranske hotele. Fond za privatizaciju će dati imovinu hotela, a EBRD će uložiti novac u njihovo uređenje, s tim da traži da nakon toga

hotele proda svjetskim korporacijama.

Potpredsjednik Vlade, **Slavko Linić**, odgovorio je da se ideje u Vladi ne javljaju za ručkom niti su ideje i izjave pojedinaca. Zamolio je zastupnika da mu ne pokazuje članke u novinama jer se ne bavi demantijima, a tu bi imao što pričati - povodom tvrdnji kako krađe, kakav ima utjecaj u Riječkoj banci.

Kad je riječ o Hrvatskom fondu i Europskoj banci, točno je da je na sjednici Fonda odlučeno da se kod velikih trgovačkih društava koja se bave turizmom, ne ulijeće u brzu privatizaciju - da se ne bi, na neki način, privatizirali za jednu kunu s preuzimanjem enormnih obveza. Isto se odnosi i na ugostiteljske ili turističke djelatnosti koje se nisu strukturno podijelile. Zato što se u dvije godine nisu uspjela razdvojiti pojedina trgovačka društva na više manjih - kako bi se smanjio rizik jednog strateškog ulagača, i da ima više novih vlasnika, pa možda s manjim kapitalom, a i domaćih ulagača, pokušalo se naći nekoga tko može osigurati financijsku potporu u obnovi hotela, podizanju njihove kvalitete, u financiranju cijelog strukturiranja. To je odlučeno na Fondu i o tome je informirana Vlada. Da, to je način na koji će se odgoditi trenutna privatizacija, način koji će omogućiti da u velike kuće s velikim brojem hotela uđe više investitora, nadam se i veći broj domaćih, a i radnika i uprava, s obzirom na moguće financiranje kroz investicijske fondove - zaključio je Slavko Linić.

Ne govorite o domaćim ulagačima, uvjet Europske banke je da se hoteli prodaju svjetskim konzorcijima - bio je komentar nezadovoljnog **Miroslava Rožića**.

Hrvatski vojni invalidi

Ivan Jarnjak (HDZ) upitao je premijera što će poduzeti s obzirom na to da su iz dva "vrlo eminentna ministarstva" došle tako različite informacije kao što je, s jedne strane, ona ministra Pančića - s konferencije za tisak, da je 80 posto časnika status hrvatskoga vojnog invalida steklo u prometnim nesrećama ili na drugi način te, s druge, iz Ministarstva obrane da su časnici time povrijeđeni. Tu je još dodatni upit - kada će Vlada izaći sa svojim stavom i reći ljudima istinu. Upit je zastupnik potkrijepio

upozorenjem kako je svega 7 posto časnika steklo invalidnost na taj način.

Sjest ću s dvojicom ministara, o toj temi raspraviti i probat ćemo doći do istine pa ćemo vam odgovoriti, ako inzistirate i pisano - bio je odgovor premijera **Raćana**. Zastupnik je zatražio pisani odgovor.

Nezaposlenost

Kako hrvatska Vlada gleda na problem nezaposlenosti s obzirom na to da poticajne mjere očito ne daju rezultate - upitala je **Jadranka Kosor (HDZ)**, upozorivši na porast nezaposlenosti (u ožujku 415.352 nezaposlene osobe). Nezaposlenost i dalje raste i najveća je od 1952, od kako se bilježi u Hrvatskoj, a veću imaju samo Jugoslavija i Makedonija. Zastupnica je još spomenula obećanje o 200.000 radnih mjesta koje je ministar Čačić potvrdio na jednom od aktualnih prijedpodneva.

Premijer **Raćan** odgovorio je da problem nije slojevit samo zbog velikog broja nezaposlenih već i strukture nezaposlenosti, što će otežati rješavanje problema. Vlada je, međutim, poduzela štošta u cilju hrvanja s nezaposlenošću. Neke mjere ne daju rezultate, ali za neke nismo ni očekivali da će ih dati odmah, dometnuo je premijer. Rekavši da Vlada nema iluziju da će se ta brojka smanjiti preko noći, ustvrdio je da osobno nikad nije govorio o 200 tisuća novozaposlenih, jer je to stvar procesa i treba se pokazati, a ne nagovješćivati.

Iz premijerova odgovora još izdvajamo upozorenje kako ne treba zaboraviti da se prije više godina iza broja zaposlenih skrivala i lažna zaposlenost, kao što se danas iza broja nezaposlenih krije i lažna nezaposlenost. S problemom se valja uhvatiti ukoštac, u prioritetima je rad Vlade i spremni smo podnijeti punu odgovornost za njegovo rješavanje do kraja mandata.

Jadranka Kosor nije bila zadovoljna odgovorom i najavila je da će Klub zastupnika HDZ-a tražiti da se o nezaposlenosti raspravlja u Hrvatskom saboru.

"Kriminal u poljoprivredi"

Ivo Lončar (nezavisni) ponovio je pitanje s prethodne sjednice - o, kako reče, kriminalu putem poticaja u poljoprivredi, gdje se pljačkaju

porezni obveznici. Ponavljanje pitanje obrazložio je time što mu je premijer odgovorio metaforički - govoreći da je nekoliko gladnih ljudi ukralo nekoliko sendviča kako bi se spasili od umiranja od gladi. Zastupnik je upitao tko je lani dobio poticaje po 2250 kuna za gotovo 5 tisuća hektara suncokreta, a da nije posijano ni zrno.

Premijeru je **Ivo Lončar** zatim zamjerio što se nije očitovao o tome što "ima ministra koji je pravomoćnom sudskom presudom osuđen kao kriminalac" (a koji, naglasio je, dolazi iz stranke kojoj je stranački šef predsjednik Hrvatskog sabora, **Zlatko Tomčić**) i još ga je upozorio da je "na čelu gdje se događa Riječka banka, gdje se događaju otkazi, gdje štrajkaju hrvatski neraspoređeni policajci". Ovim tvrdnjama dometnuo je još napomenu kako je apsurdno da je premijer Raćan na čelu Vlade, a da nije (kako je izjavio) zadovoljan pojedinim ministrima.

Nakon napomene kako bi ga **Lončar**, kad ga već citira, trebao citirati korektno, bez metafora, premijer **Ivica Raćan** izvijestio je zastupnika da je zatražio preciznije izvješće o mogućem kriminalu u poljoprivredi te da će kada ga dobije moći odgovoriti direktnije, a i dostaviti **Lončaru** izvješće. Što se tiče pomoćnika ministra, nije znao za podatke koji su izneseni u javnost - rekao je te zamolio **Lončara** da pričekaju sjednicu Vlade sa koje će dobiti taj odgovor, umjesto sada usmenog.

Nezadovoljan, **Ivo Lončar** zatražio je od premijera detaljan pisani odgovor.

Ministru za europske integracije dr. **Ljerku Mintas-Hodak (HDZ)** uputila je sljedeće pitanje: namjerava li Vlada temeljem Plana provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Hrvatske i Europske unije dati godišnje izvješće o izvršenju mjera i objasniti zašto neke nisu provedene (dio ih nije ostvaren u 2001. godini, a dio do ožujka) te izvijestiti kasni li se s predviđenim planom izvršavanja odnosno ugrožava li se ambiciozno zacrtan rok da će se sve pripreme za punopravno članstvo dovršiti do 2006.

Mr. **Neven Mimica**, ministar za europske integracije, izvijestio je zastupnika da se zakasnilo s otprilike četvrtinom zadanih mjera, ali da ukupna procjena (i hrvatska i od Europske komisije) ostvarivanja Plana provedbe Sporazuma potvrđuje da se ne radi o ugroženosti ostvarivanja ukupnog cilja približavanja

Hrvatske Europskoj uniji. Vlada će, u skladu s obvezama prema Hrvatskom saboru i saborskim zaključcima u svibnju podnijeti izvješće o ukupnom šestogodišnjem izvršavanju Plana.

S obzirom na obećanu raspravu o izvješću zastupnica nije zatražila pisani odgovor.

Vlada bez Slavonaca

Zašto u Vladi nema nijednog Slavonca (s boravištem u Slavoniji), a Slavonija je između četvrtine i petine Hrvatske - i teritorijem i brojem stanovnika, pitanje je **Marka Baričevića (HSL)** premijeru. S potpitanjem - zar su bili dostojni samo braniti Hrvatsku od istoka te s upozorenjem kako se mijenjaju i zamjenici i ministri, ali nikad ne padne na pamet nikome da to bude netko iz Slavonije. Spomenuvši kako su premijer i ministar financija jednom rekli da Slavonija nema program, zastupnik je rekao da programa ima - tri iz cestogradnje i autoputeva (treba završiti autoput do granice, napraviti pristupnu cestu u Brodu i napraviti okolicu iz Osijeka prema Bosni).

Premijer **Raćan** odgovorio je zastupniku kako je njegovo legitimno pravo da ne bude zadovoljan sa svim Slavoncima koji vode državu. Ne zna, rekao je, da li da odgovori na pitanje kao Slavonac, doduše bez boravišta u Slavoniji, našalivši se kako se "može srediti stvar i s boravištem".

Kad je riječ o programima, postoji njihov deficit u čitavoj zemlji, pa i u Slavoniji - rekao je premijer, napomenuvši da je na raspolaganju za tu vrstu razgovora jer to vodi prema željenoj budućnosti te dometnuvši kako bi bilo dobro da članice Koalicije čuju pitanje - kako bi se nešto više moglo učiniti u kadrovskim potezima.

Zadovoljan odgovorom, **Marko Baričević** je objasnio da ga je na pitanje potaklo pisanje u novinama o zamjeni državnoga javnog tužitelja i u Fondu za privatizaciju (tu opet nema Slavonaca).

Ukidanje viza za Veliku Britaniju

Mr.sc. **Pavla Kalinića (SDP)** zanimalo je što Hrvatska poduzima da Velika Britanija ukine vize za naše građane ili da se uvede reciprocitet prema toj državi.

Ministar vanjskih poslova **Tonino Picula** pojasnio je da je vizni režim mnogo više rezultat određenih odnosa

unutar britanske Vlade, negoli posljedica odnosa između službenog Zagreba i Londona koji su sve bolji. Uvjeren je da će se onog trenutka kad se Velika Britanija, zbog svojih unutarnjih razloga, odluči na ozbiljniju reviziju viznog režima reducirati potreba da hrvatski državljani svaki put prilikom putovanja u Veliku Britaniju vade vizu.

Promjena statusa Gradske banke

Dr.sc. **Vilim Herman (HSL)** zatražio je da se Vlada očituje o projektu preoblikovanja osječke Gradske banke u regionalnu i komunalnu, odnosno investicijsku banku, što ga je svojim zaključkom jednoglasno podržalo Gradsko vijeće Grada Osijeka. Upitao je i može li se smireno i staloženo raspraviti o ovoj temi, našto je dobio potvrđan odgovor premijera.

Provođenje programa zbrinjavanja viška djelatnika MUP-a

Dorica Nikolić (HSL) aktualizirala je svoje pitanje od 30. kolovoza prošle godine u kojem je upozorila na neke nepravilnosti u provođenju programa zbrinjavanja otpuštenih djelatnika MUP-a. Kao članica Odbora za ratne veterane zahtijevala je da se zastupnicima predoči izvješće za razdoblje od 6. kolovoza prošle do 28. ožujka ove godine, iz kojeg bi bilo vidljivo koliko je u tom razdoblju MUP zaposlio novih policajaca i drugih djelatnika, a koliko je otpustio starih i po kojim kriterijima.

U nastavku je spomenula da je prvo izvješće MUP-a o toj problematiki Odbor dobio krajem prošle godine, ali da ga je jednoglasno odbio kao nedorečeno. U Izvješću koje su danas zastupnici dobili na klupe stoji da su uočene određene nepravilnosti kod primjene usvojenih kriterija za raspored, što je rezultiralo poduzimanjem određenih mjera. Nezadovoljna takvim odgovorom zastupnica je naglasila da ova vlast ne smije napraviti niti jednu grešku u zbrinjavanju viška djelatnika MUP-a i MORH-a, a ako ju je učinila, treba to javno priznati.

Ministar unutarnjih poslova, **Šime Lučin**, je izjavio da je odgovorio na sva službena pitanja koja su mu upućena iz Sabora, ali da odgovor na njeno pitanje nije dobio, niti ga je potpisao. Obćao je, međutim, da će biti

dopunjen. Napomenuo je, među ostalim, da su sve intervencije za pojedine djelatnike policije koje su dolazile u MUP upućivane nadležnom povjerenstvu te da prema njegovu naputku nitko nije smio ni za koga intervenirati (iako se ne može tvrditi da toga nije bilo). Izrazio je zadovoljstvo prijedlogom Kluba zastupnika da Sabor raspravlja o reformi MUP-a i rezultatima te reforme. To će biti prilika da se u tom kontekstu progovori i o višku policajaca, o programu zbrinjavanja otpuštenih, o kriterijima, itd. Obćao je da će, zajedno sa svojim suradnicima, detaljno odgovoriti na sva pitanja koja budu postavljena s tim u svezi.

Zastupnica nije bila zadovoljna ovim odgovorom. Primijetila je, uz to, da na pisanom odgovoru stoji potpis ministra Lučina.

Sanacija riječkog nebodera

Mr.sc. **Nikola Ivaniš (PGS)** podsjetio je zastupnike na javnosti dobro poznat problem neodržavanja zgrade nebodera u Čandekovoj ulici broj 8. u Rijeci. Riječ je o zgradi sa 144 stana i 500 stanara s koje padaju teške fasadne obloge i dijelovi balkonskih ograda, posebno kada puše bura. Takvo stanje traje godinama i nema sumnje da zgradu treba sanirati, ali pitanje je tko će to platiti.

Naime, još prije nego što je Grad prodao te stanove stanarima (1993. godine) građevinska inspekcija je naložila sanaciju. To je rješenje bilo na snazi pune tri godine, ali stanovi su ipak prodani bez izvršene sanacije. Tada je prvo rješenje poništeno i zamijenjeno drugim kojim se obveza sanacije prenosi na nove suvlasnike zgrade (nesanirani stanovi su u međuvremenu prodani stanarima). Zbog opadanja dijelova fasade s te zgrade pregrađen je i dio gradske magistralne prometnice kroz tu ulicu.

Po riječima zastupnika vlasnici stanova odnosno suvlasnici zgrade podigli su optužbu protiv graditelja i prvog vlasnika i slučaj je sada na Općinskom sudu u Rijeci. Prvo ročište je već održano, a drugo i treće su odgođeni zbog toga što Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog planiranja nije dostavilo od suda zatražen spis o spomenutom neboderu.

Zastupnika je zanimalo hoće li Ministarstvo žurno dostaviti Općinskom sudu u Rijeci traženi spis i time omogućiti da se dođe do

sudskog rješenja tog važnog spora. Kako reče, riječka javnost smatra da se taj problem neće riješiti zatvaranjem suvlasnika zgrade niti rušenjem tog nebodera već hitnom sanacijom koju će financirati svi odgovorni za nastalo stanje, počevši od projekatana, preko izvođača i dr.

Božo Kovačević, ministar zaštite okoliša i prostornog planiranja, odgovorio je potvrdno, uz napomenu da su po zakonu vlasnici stanova dužni održavati zgradu. Dodao je još da Ministarstvo ne može i ne želi intervenirati u sudske postupke.

Zastupnik nije bio zadovoljan odgovorom (zatražio je pismeni) zbog toga što se uporno prešućuje da je postojalo inspeksijsko rješenje koje je prvog vlasnika zgrade obvezivalo na sanaciju.

Mirovine branitelja

Juraja Njavru, dr.med. (HDZ) zanimalo je na koji način se po novom Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji izračunavaju invalidske mirovine, naročito s obzirom na članke 140, 141. i 142. tog propisa. Primijetio je, uz to, da je u protekle dvije godine znatno povećan broj korisnika obiteljskih invalidskih mirovina.

Zastupnik se nije složio sa sugestijom **Bože Borke Žaje**, ministra rada i socijalne skrbi, da nadležna ministarstva, u suradnji s Hrvatskim zavodom za mirovinsko osiguranje, pripreme pisani odgovor na njegovo pitanje. Napomenuvši da iz odgovora što ga je dobio od Ministarstva rada i socijalne skrbi proizlazi da ne znaju riješiti to pitanje, založio se za to da se hrvatskim braniteljima i njihovim obiteljima mirovine isplaćuju po starom zakonu, koji je bio puno kvalitetniji.

Plaćanje radova na obnovi

Marijan Maršić (HSS) upozorio je na prekoračenje rokova plaćanja izvođačima radova na obnovi kuća u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Riječ je o programu proširene obnove koji se financira preko Hrvatske banke za obnovu i razvoj u okviru kojeg je prošle godine planirana obnova oko 1500 kuća (samo u gradu Vukovaru blizu 900). Opća je ocjena - kaže - da su svi radovi vrlo kvalitetno i pravovremeno izvedeni, ali već je prošlo 4 mjeseca a da izvođačima

radova nije plaćeno (bio je dogovoren rok do 90 dana). Zastupnika zanima kada će te tvrtke dobiti novac jer o tome, dobrim dijelom, ovisi i njihov bonitet koji će se procjenjivati prilikom dodjele poslova temeljem natječaja za 2002. godinu.

Venko Ćurlin, zamjenik ministra za javne radove, obnovu i graditeljstvo, potvrdio je da su spomenuti radovi u okviru proširene obnove kvalitetno izvedeni. Plaćanje izvođačima (235) predviđeno je putem kreditnih sredstava HBOR-a a do zastoja je došlo na prijelazu godina, budući da nisu otklonjene sve administrativne prepreke oko angažiranja navedenih sredstava. Nedavno je to pitanje riješeno, tako da su isplate već otpočele. Po riječima ministra ovaj mjesec bit će u cijelosti plaćeni radovi izvedeni krajem prošle i u siječnju ove godine, a u sljedećem bi trebali biti isplaćeni radovi izvršeni u veljači i ožujku. Doministar je izrazio žaljenje što je došlo do probijanja rokova, napomenuvši da je ovo prvi put u posljednje dvije godine da su u obnovi izvršene isplate nakon ugovorenih rokova.

Prijeteće poruke političkim dužnosnicima

Svjedoci smo da je u posljednje vrijeme u Hrvatskoj sve više nasilja, pa i politički motiviranog, konstatirao je **Miroslav Korenika (SDP)**. U tom kontekstu spomenuo je, među ostalim, da je dan ranije u Brodsko-posavskoj županiji napadnut ministar hrvatskih branitelja, da je nedavno podmetnuta bomba u dvorište međimurskog dožupana, a pred tri tjedna desetak članova Općinske organizacije SDP-a u Bednji (Varaždinska županija) dobilo je prijeteća anonimna pisma. Zanimalo ga je ima li Ministarstvo unutarnjih poslova možda informacije o tom slučaju i kada će on biti zaključen, te što će Vlada poduzeti da se ovakvi slučajevi događaju što rjeđe.

Šime Lučin, ministar unutarnjih poslova, potvrdio je da MUP u zadnje vrijeme doista dobiva sve više dojava i prijava o anonimnim prijateljima telefonom i prijetećim porukama pojedinih političkim dužnosnicima i dr., ali sve se ne objavljuje u medijima. Svi ti slučajevi predaju se na obradu kriminalističkoj policiji. Što se tiče konkretnog slučaja, istraga je pri kraju i grafološka obrada je dala

određene rezultate. O rezultatima te istrage će uskoro, u dogovoru s Državnim odvjetnikom, biti informirana i šira javnost.

Iako je bio zadovoljan odgovorom zastupnik je zatražio i da mu se dostavi u pisanoj formi. Konstatirao je da mediji znatno manje pišu o takvim slučajevima kad se radi o ljudima u manjim sredinama, iako su upravo oni nerijetko izloženi jačim pritiscima nego dužnosnici na višoj razini.

Nesredene zemljišne knjige

Željko Malević (SDP) podsjetio je na činjenicu da su u tijeku postupci oko ustrojavanja modela prodaje poljoprivrednog zemljišta. Već su utvrđeni kriteriji i pristupa se izradi strategija gospodarenja poljoprivrednim zemljištem na nivou jedinica lokalne samouprave. Međutim, stanje u zemljišnim knjigama ne odgovara stanju na terenu. Da bi se pristupilo kvalitetnom postupku prodaje poljoprivrednog zemljišta treba izvršiti skupe geodetske izmjere a u lokalnim proračunima nema sredstava za tu namjenu. Primjera radi, zastupnik je spomenuo da bi samo za područje grada Đakova geodetska izmjera koštala oko 17 mln. kuna, što je gotovo dvije trećine gradskog proračuna, a uračunaju li se i pripadajuće općine ta bi se svota popela na preko 50 mln. kuna. Zanimalo ga je postoji li mogućnost da Ministarstvo poljoprivrede pomogne lokalnim jedinicama u rješavanju ovog problema, dijelom proračunskog novca koji će se prikupiti od prodaje poljoprivrednog zemljišta u Državni proračun.

Odgovarajući na to pitanje mr.sc. **Božidar Pankrećić**, ministar poljoprivrede i šumarstva je rekao da se rješavanjem ovog problema bavi cjelokupna Vlada, posebice Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, te Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave. Za tu namjenu predviđen je i dio sredstava Svjetske banke, ali to zasigurno neće biti dovoljno. Najavio je da će Ministarstvo posebnim pravilnikom propisati da jedinice lokalne samouprave za rješavanje problema gruntovnice odnosno katastra mogu preusmjeriti i dio novca od prodaje poljoprivrednog zemljišta koji ostaje njima (50 posto) a pripomoći će i Ministarstvo, ovisno o mogućnostima Državnog proračuna.

Zastupnik je bio zadovoljan ovim odgovorom.

Spriječiti iseljavanje Hrvata iz BiH

U svom zastupničkom pitanju dr.sc. **Josip Torbar (HSS)** upozorio je na težak položaj bosanskih izbjeglica i prognanika koji posebno dolazi do izražaja na područjima Drvara i Knina. O tome se, kaže, osvjedočio prilikom nedavne posjete Odbora Hrvatskog sabora za useljeništvo Kninu. Kako reče, od nadležnih hrvatskih vlasti zatraženo je da bolje definiraju demografsku strategiju, naročito kad je riječ o održivosti naseljavanja i intenziviraju diplomatske aktivnosti da se zaustavi iseljavanje Hrvata iz Bosne i Hercegovine. Dakako, u tom se pogledu očekuje i efikasniji program međunarodne zajednice.

U odgovoru na to pitanje ministar vanjskih poslova **Tonino Picula** je rekao da se i sam imao prilike uvjeriti u težinu tog problema, budući da je prije nekoliko tjedana posjetio Hrvate koji su pod pritiskom okolnosti napustili Drvar i našli improvizirani smještaj u Kninu (nada se da je to samo privremeno). Kako reče, u razgovoru s njima, u prisutnosti predstavnika međunarodne zajednice koji djeluju u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, naglasio je da se taj problem prije svega mora rješavati u Bosni i Hercegovini, gdje je i nastao. Dakako, Vlada RH će, kao i dosad, pomagati svima koji su se morali uputiti prema Hrvatskoj. Tom je prilikom bilo riječi i o konkretnim mjerama hrvatske Vlade koje bi trebale osigurati da se zaustavi iseljavanje iz Bosne i Hercegovine, kako u Hrvatsku, tako i u treće zemlje, a naglašena je i odgovornost vlasti na razini cijele države BiH u tom procesu (entitetskih, županijskih i gradskih).

U nastavku je informirao zastupnike da je prije tjedan dana izaslanstvo Ministarstva vanjskih poslova bilo u radnoj posjeti Sarajevu, gdje je od predstavnika međunarodne zajednice zatražilo da se za početak usklade statistike, te da se provjeri svaki slučaj pojedinačno, kako bi se isključile eventualne političke manipulacije.

Na kraju je izrazio uvjerenje da će te statistike uskoro biti usklađene i da će se na temelju njih nastojati diplomatskim putem utjecati na promjenu propisa koji su u BiH nešto rigorozniji prema onima koji moraju

napustiti tuđu imovinu nego u nas. Naime, u Hrvatskoj se takvim osobama osigurava alternativni smještaj dok to, zbog promjena u prosincu prošle godine, u Bosni i Hercegovini nije slučaj.

Kada izmjene Zakona o pravima hrvatskih branitelja

Đuru Dečaka (HDZ) interesiralo je je li nadležno ministarstvo, na inicijativu saborskog Odbora za ratne veterane, pristupilo izradi izmjena i dopuna Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata. Naime, Odbor inzistira na hitnom noveliranju tog propisa jer su neke njegove odredbe, primjerice one kojima se primanja stopostotnih invalida 1. skupine smanjuju čak za 45,99 posto, neodržive.

Ivica Pančić, ministar hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, informirao je zastupnika da je odgovor na njegovo pitanje već u Vladinoj proceduri. Ujedno je napomenuo da je u međuvremenu, zahvaljujući njegovoj odluci, najtežim invalidima omogućena nabavka ortopedskih pomagala i druge medicinske opreme veće vrijednosti nego što to predviđa Pravilnik Ministarstva zdravstva (do izmjene tog akta), upravo da bi se kompenziralo smanjenje zakonskih prava na koje je upozorio zastupnik.

Stanje u brodogradnji

Dr.sc. **Petar Turčinović (IDS)** zahtijevao je da ga predstavnici nadležnog Ministarstva odnosno potpredsjednik Vlade uvjere u to da je stanje u brodogradnji i morskom transportu uredno i da ide u dobrom pravcu. U nastavku je naveo više primjera iz prakse koji ga zabrinjavaju te izrazio bojazan da porezni obveznici opet ne bi došli u situaciju da pokrivaju gubitke tog grani.

Najprije je spomenuo da je Brodogradilište Kraljevica, inače u vlasništvu države, ugovorilo gradnju dvaju brodova po cijeni od 15,4 mln. dolara, plus 9 posto državnih subvencija, nakon što je "Brodotrogir" zaključio da ih ne može izvesti zbog tehničkih razloga. Budući da procjene drugih brodograditelja (Uljanik, Brodosplit, jedno talijansko brodogradilište) govore o tome da je realna cijena takvih brodova oko 24 - 26 mln. dolara (samo cijena materijala procjenjuje se na 13 - 14 mln. dolara,

a poznato je da je odnos cijene rada i materijala u brodogradnji 40:60 posto) posve je jasno da, kad je riječ o ova dva broda, Brodogradilište svjesno ide u gubitak.

Nakon navođenja razlike u cijena ugovorenih brodova za "Jadroliniju", zastupnik je spomenuo i to da je gradnju broda "Valun" dobilo Lošinjsko brodogradilište, iako je "Kraljevica" bila najjeftiniji ponuđač (razlika u cijeni iznosi čak 81 posto).

Potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** izjavio je da nema snage razuvjeravati zastupnike da u brodogradnji puno toga ne štima i da nema promašaja. Ustvrdio je, nadalje, da uprave brodogradilišta nerijetko koriste organizacije sindikata i medije za određene pritiske (npr. najave kako neće biti plaće i sl.) i da to nije samo pitanje Kraljevice nego i drugih brodogradilišta. Uostalom, četiri ili pet sanacija u proteklih 12 godina pokazuju da se bitnije ne mijenja ponašanje čelnih ljudi u brodogradilištima koji su odgovorni za rezultate u toj grani. Očito nije shvaćena ozbiljna odluka Vlade da kod ugovaranja brodova brodogradilišta mogu računati na 8 posto subvencije iz Državnog proračuna. Naime, još uvijek se razmišlja na način da je najvažnije zaposliti kapacitete i da će sve to platiti građani Hrvatske, kaže Linić, aludirajući pritom na neodgovorno ponašanje ne samo u dijelu uprava nego i u dijelu nadzornih odbora, koje bi kod usvajanja planova morali ocijeniti posluje li se s gubitkom i zbog čega nastaju gubici. Informirao je zastupnike da će Vlada uskoro ponovno raspravljati o problemima u brodogradnji, kako bi utvrdila gdje su sve propusti i što će se poduzeti da se nešto promijeni nabolje (o tome će biti informirani naknadno). A da se poslovanje doista može poboljšati svjedoči primjer Brodogradilišta Uljanik koje u istim uvjetima nema gubitaka, zaključio je (to brodogradilište je prošlo strukturne promjene a uprava je daleko odgovornija nego drugdje).

Zahvalivši na iskrenom odgovoru zastupnik je zahtijevao i pisani odgovor kako bi bio u poziciji da u razgovorima s europskim parlamentarcima, pred kojima je u više navrata branio hrvatsku brodogradnju kao jedan od dobrih poteza ove Vlade i države, barata pravim informacijama.

Neefikasna obrana od tuče

Dubravka Horvat (SDP) upozorila je na činjenicu da su mnoge županije, pa tako i Brodsko-posavska, čija je osnovna gospodarska djelatnost poljoprivreda, nezadovoljne načinom i stanjem organiziranja i funkcioniranja protugradne obrane. Navode, naime, da je zbog provođenja reduciranog programa u 2001. zaštita obrane od tuče neefikasna, a postoji bojazan da će se tako nastaviti i u 2002. godini (takav stav zauzeli su i vijećnici Skupštine Brodsko-posavske županije).

Zastupnicu zanima kakav je stav resornih ministarstava i da li se radilo u skladu sa zakonima koji reguliraju ovu kompleksnu materiju. Upitala je, među ostalim, provode li se znanstvena istraživanja predviđena Zakonom o provođenju obrane od tuče u skladu sa Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti. Zanimalo ju je i jesu li podaci ravnatelja Državnog hidrometeorološkog zavoda vjerodostojni i točni, a ako nisu, što će se poduzeti da se utvrdi pravo stanje i spriječi daljnje devastiranje i onemogućavanje rada sustava obrane od tuče.

Poznato je da se Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva kod donošenja Zakona o obrani od tuče opredijelilo za sustav obrane putem raketa, napomenuo je ministar poljoprivrede i šumarstva **Božidar Pankretić**. Naglasio je da i dalje ostaju kod tog stava, s tim da znanost, putem određenih izvješća, mora dati konačnu ocjenu.

Zastupnik se suglasio s tim da mu Ministarstvo znanosti odgovori pismenim putem.

Neispunjeno predizborno obećanje glede novog zapošljavanja

Mr.sc. **Ivan Penić (HDZ)** želio je znati dijeli li potpredsjednik Vlade Goran Granić mišljenje nekih koalicijskih partnera, da je Vlada RH ispunila predizborno obećanje o otvaranju 200 tisuća radnih mjesta. Tu su tezu neki pokušali braniti i ovdje u sabornici, što je u uvjetima rapidnog povećanja nezaposlenosti uvredljivo, konstatirao je zastupnik. Smatra da se spašavanje radnih mjesta kroz restrukturiranje ili popunjavanje radnih mjesta upražnjenih zbog umirovljenja ili odlaska

na rad u neku drugu zemlju, ne može tumačiti kao otvaranje novih radnih mjesta.

Odgovor na to pitanje potpredsjednik Vlade dr.sc. **Goran Granić** započeo je tvrdnjom da Vlada takvu obvezu nije zacrtala svojim programom. U nastavku je naveo da analiza podataka iz prošle godine svjedoči o tome da je više od 150 tisuća ljudi promijenilo posao ili dobilo novi. Spomenuo je i podatak da je prošlogodišnji "promet" ljudi kroz Zavod za zapošljavanje bio 280 tisuća nezaposlenih (od toga se oko 75 tisuća prijavilo prvi put). U isto vrijeme prirast nezaposlenosti je iznosio oko 18 tisuća. Navedeni podaci govore o tome da je broj tražitelja zaposlenja još uvijek veći od broja radnih mjesta koja se otvaraju, a istodobno se može zaključiti da se radi o vrlo značajnoj strukturnoj promjeni (budući da je oko 15 posto ljudi vjerojatno promijenilo radno mjesto ili dobilo novi posao). Na osnovi svega toga Vlada je zaključila da današnja stopa rasta nije dovoljna da se napravi nužan preokret koji bi osigurao da broj novih radnih mjesta bude veći od broja izgubljenih radnih mjesta, i to je srž problema, kaže Granić. O tako zahtjevnom problemu kao što je povećanje zaposlenosti ili stvaranja šanse za novi posao bilo bi prejednostavno razgovarati na način da se špekulira sa 200 tisuća radnih mjesta, zaključio je.

Zastupnik nije bio zadovoljan ovim odgovorom jer, kako reče, povećanje nezaposlenosti je evidentno i teško je braniti bilo koju drugu tezu.

Cestogradnja i plinifikacija

Branka Baletić (SDP) upitala je hoće li u prvoj fazi izgradnje autoceste Zagreb - Split biti izgrađena i dionica od Dugopolja do Šestanovca i je li moguća paralelna ugradnja cijevi za plinifikaciju Dalmacije.

Zamjenik ministra javnih radova, obnove i graditeljstva **Venko Ćurlin** izrazio je uvjerenje da će spomenuta autocesta biti napravljena u predviđenom roku. Međutim, problem je u tome što je obalni pojas od Splita do Makarske već sada zagušen prometom, tako da bi dovršenjem autoputa do samog Splita vjerojatno bio dodatno otežan i daljnji tranzit. Zbog toga se obavljaju pripreme radnje kako bi se dovršetkom ceste do Splita moglo prići i realizaciji daljnjih radova.

Što se, pak, tiče izgradnje plinovoda uz trasu autoceste, o toj se varijanti zasad nije razmišljalo. Međutim, uz sam trup ceste takvi se objekti ne rade, a uz trasu se plinovod može postaviti i kasnije.

Obrana generala Blaškića

Pitanje **Ivana Ninića (SDP)** je glasilo: "Je li utemeljena tvrdnja obrane generala Blaškića, objavljena u sredstvima javnog priopćavanja, da je Tuđmanova vlast namjerno zataškala postojanje ključnih dokumenata koji nedvojbeno svjedoče o njegovoj nevinosti".

Odgovarajući na to pitanje potpredsjednik Vlade dr.sc. **Goran Granić** je rekao da je stavljanjem na raspolaganje arhiva HIS-a Blaškićeva obrana prikupila niz novih dokumenata koji su podneseni sudu u žalbenom postupku, na osnovi kojih smatra da ima dovoljno dokaza da se može promijeniti odluka suda ili čak poništiti presuda. Uz to su još i od samog suda dobili dio dokumentacije arhiva armije BiH, tako da u ovom trenutku obrana raspolaže sa znatno više dokumenata nego u prvostepenom postupku.

Promjena lokacije radarske postaje

Dinu Debeljuha (IDS) zanimalo je je li Ministarstvo obrane odustalo od izgradnje radarske postaje na vrhu Vojak na Učki. Naime, ta je lokacija već više od stoljeća tradicionalno odredište planinara i turista, a gradnjom radarske postaje trajno bi bila ugrožena staništa zaštićenih biljnih vrsta, upozorava zastupnik.

Ministar obrane **Jozo Radoš** pojasnio je da 5 novih radara koji se namjeravaju postaviti u Hrvatskoj zrače 40 puta manje od postojećih, zastarjelih. Međutim, zbog reakcije javnosti Ministarstvo obrane spremno je promijeniti spomenutu mikrolokaciju, ne dovodeći u pitanje mrežu lokacija za praćenje zračnog prometa u cijeloj zemlji. Doduše, time će se nešto izgubiti na kvaliteti signala, ali to neće bitno utjecati na učinkovitost funkcioniranja radarskih sustava u Hrvatskoj. Kako reče, očekuje da će Vlada RH i nadležna ministarstva, prvenstveno Ministarstvo zaštite okoliša, prihvatiti to kompromisno rješenje. Na kraju je napomenuo da se ne radi isključivo o vojnim radarima, nego o instalacijama koje će se dobrim

dijelom, pogotovo u mirnodopsko vrijeme, koristiti za civilne svrhe.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom.

Zašto Hrvati u Kninu ne dobivaju osobne iskaznice

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) izjavila je da očekuje pismeni odgovor o tome što je hrvatska Vlada poduzela za rješavanje problema hrvatskih ljudi koji su prognani ne samo iz Drvara i Bosanskog Grahova, nego i iz središnje Bosne, Mostara, Čapljine i Stoca, jer to zanima Hrvate na području Knina i okolice. Uz to je upitala potpredsjednicu Vlade Željku Antunović zbog čega Hrvati u Kninu, iako su hrvatski državljani, ne dobivaju osobne iskaznice, a istodobno im se izdaju hrvatske putovnice tako da iseljavaju u treće zemlje. U interesu je hrvatske države da te ljude zaustavimo u Kninu, jer će ih sutra biti lakše i vratiti u Bosnu i Hercegovinu nego iz trećih zemalja, napominje zastupnica. Osim toga, s obzirom na demografsku strukturu Republike Hrvatske trebao bi nam biti cilj da svakog Hrvata zaustavimo na području Republike Hrvatske. Da bi potkrijepila svoju tvrdnju o nebrizi za Hrvate izvan domovine, spomenula je da u vrijeme uskršnjih blagdana mnogi hrvatski ljudi iz iseljeništa nisu mogli doći u domovinu jer su i po šest mjeseci čekali na izdavanje hrvatskih putovnica u hrvatskim predstavništvima.

Potpredsjednica Vlade **Željka Antunović** naglasila je da je glavni interes i hrvatske države i cijelog hrvatskog naroda da hrvatski državljani o kojima je riječ ostanu u Bosni i Hercegovini. U skladu s tim hrvatska Vlada za vrijeme trajanja svog mandata, a naročito u ovoj godini, nastoji zajedno s Hrvatima u BiH osigurati niz različitih mjera koje bi trebale pridonijeti ostvarenju tog cilja. U prvom redu riječ je o mjerama na području obnove, što bi hrvatskim obiteljima koje to žele trebalo osigurati brži povratak na njihova ognjišta. Osim toga, financirat će se i različiti programi radi očuvanja njihova identiteta i kulture, te u oblasti zdravstva, obrazovanja, itd. Sve bi to trebalo povećati motivaciju bosanskih Hrvata da svoju sudbinu i budućnost vežu uz Bosnu i Hercegovinu koja je, među ostalim i hrvatska zemlja, zaključila je gospođa Antunović.

Što se tiče konkretnog pitanja oko nemogućnosti dobivanja osobnih iskaznica, potpredsjednica je podsjetila na to da se osobni dokumenti izdaju ili traže sukladno hrvatskim zakonima. U slučaju pojedinačnih odbijenica koje nisu utemeljene na zakonu građani imaju pravo na zaštitu i u tom smislu su hrvatska Vlada i svi njeni resori potpuno otvoreni.

Unatoč tom pojašnjenju zastupnica je zatražila pismeni odgovor.

Kupnja broda ambulante

Dr.sc. **Tončija Tadića (HSP)** interesiralo je podržava li Vlada ideju splitskog županijskog Ureda za zdravstvo o kupnji broda ambulante koji bi, opremljen specijalističkom opremom, obilazio otoke. Kako reče, očekuje da se Vlada ogradi od tog nevjerojatnog projekta, budući da se za 16 mln. kuna, koliko bi koštao taj brod, postojeći specijalisti na otocima mogu opremiti vrhunskom opremom.

Ministar zdravstva mr.sc. **Andro Vlahušić** rekao je da je Ministarstvo obaviješteno o toj inicijativi, ali da je to, zasad, samo načelni prijedlog. Naime, u njemu nije razrađeno što bi se u slučaju realizacije tog projekta dogodilo s postojećim specijalistima i službama liječnika opće medicine i koju bi korist od toga imali pojedini otoci, s obzirom na njihovu demografsku strukturu i broj liječnika koji tamo rade. Tek nakon što dobiju takvu analizu Ministarstvo zdravstva i Vlada RH moći će se izjasniti o toj inicijativi i detaljno odgovoriti na pitanje zastupnika.

Iako je bio zadovoljan odgovorom, Tadić je zatražio i pisani odgovor koji bi mogao koristiti kao argument u raspravi s otočnim liječnicima.

Kako teče reforma zemljišnih knjiga i katastra

Nadovezujući se na pitanje zastupnika Malevića **Darko Šantić (HNS)** je također upozorio na alarmantno stanje u zemljišnim knjigama. Zbog velikih zaostataka i blokade

rješavanja postupaka vlasničko-pravne prirode to postaje prvorazredni problem pravosudnog sustava, ali i gospodarski problem (vezano uz promet nekretnina, građevinske dozvole, investicije, hipotekarne kredite, itd.) Budući da su građani nezadovoljni takvim stanjem to je i politički, a u konačnici i sigurnosni problem, napominje zastupnik (nerijetko smo svjedoci konfliktnih te gotovo ekscenčnih situacija između građana i službenika zemljišno-knjižnih odjela.

Zanima ga, konkretno, što je dosad napravljeno glede najavljenog projekta reforme zemljišnih knjiga i katastra koji bi se trebao financirati donacijama i kreditnim sredstvima Svjetske banke i Odjela za međunarodni razvoj pri Vladi Velike Britanije. Taj bi projekt u fazama trebao biti dovršen kroz deset godina, budući da je riječ o 18 milijuna zemljišnih parcela i više od 3 tisuće 300 katastarskih općina (radi se i na pilot-projektima u nekim sudovima). Zastupnika interesira i bi li Ministarstvu pravosuđa, uprave i lokalne samouprave koristilo da Hrvatski sabor, preko nadležnih odbora, također otvori načelnu raspravu o tom problemu kako bi se ubrzao tempo te reforme.

Zamjenik ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave **Miljenko Kovač**, potvrdio je da su konstatacije zastupnika točne, te najavio pismeni odgovor. Napomenuo je još da je na reformi zemljišnih knjiga dosta toga napravljeno, iako to još uvijek nije dovoljno.

Zatvaranje konzulata i smjena konzula

Ante Beljo (HDZ) upozorio je na činjenicu da zatvaranje konzulata Republike Hrvatske u nekim gradovima u kojima živi veliki broj Hrvata (npr. Sydney u Australiji, Cliveland u SAD-u) te smjene konzula u Torontu, Chicagu i Los Angelesu, koji su uživali veliko povjerenje hrvatskih zajednica, izaziva veliko nezadovoljstvo tamošnjih Hrvata.

Imenovanjem novih ljudi na te funkcije to nezadovoljstvo kao da se želi još više produbiti, negoduje zastupnik. Budući da je poželjno da predstavnici Republike Hrvatske budu u dobrim odnosima s hrvatskim zajednicama u kojima rade i djeluju, hrvatska Vlada bi, kaže, trebala voditi računa o tome koga postavlja za konzula i uvažavati mišljenje hrvatskih zajednica o tim ljudima i o načinu poslovanja u tim konzulatima. Zatražio je komentar ministra vanjskih poslova.

Tonino Picula, ministar vanjskih poslova, rekao je da dijeli njegovo mišljenje da treba uspostaviti dobru komunikaciju i suradnju između predstavnika hrvatske vlasti koji djeluju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima u svijetu i pripadnika hrvatske zajednice. Napomenuo je, međutim, da generalni konzulat Republike Hrvatske u Sydneyju nije zatvoren te da su spomenute smjene, u dva slučaja, posljedica redovne rotacije generalnih konzula, a pravo je ministra da bira suradnike koji će provoditi određene diplomatske misije u svijetu. S tim u svezi informirao je zastupnike da u idućem razdoblju Ministarstvo planira pojačati diplomatsku aktivnost upravo u onim zemljama gdje živi značajan broj pripadnika hrvatskog naroda. U tu svrhu uputit će Hrvatskom saboru poseban dokument kojim bi se to pitanje trebalo riješiti dugoročnije.

U tom kontekstu spomenuo je i svoju inicijativu iz 2000. godine, da se diplomati iz sastava Ministarstva vanjskih poslova zamijene ljudima iz lokalne zajednice (primjerice, kad je riječ o Sydneyju, nekim tko ima australsko državljanstvo i dobro poznaje tamošnje prilike). Međutim, lokalna zajednica se tome suprotstavila, tako da je nastavljeno s provjerenim postupkom slanja diplomata iz Zagreba.

Zastupnik nije bio u potpunosti zadovoljan odgovorom jer smatra da biranje počasnih konzula iz lokalnih zajednica nije pravo rješenje.

J.R.; M.Ko.

IZVJEŠĆE O RADU PUČKOG PRAVOBRANITELJA ZA 2001. GODINU

U roku 60 dana - Vladino izvješće o učinjenom

Do kraja lipnja Pučki pravobranitelj treba dostaviti parlamentu dopunsko izvješće u kojem valja obuhvatiti pitanja vezana uz njegovu nadležnost propisanu člankom 92. Ustava.

U roku šezdeset dana Vlada treba podnijeti izvješće o mjerama poduzetim radi otklanjanja uzroka kršenja ljudskih prava navedenih u Izvješću Pučkog pravobranitelja za 2001, o provođenju zaključaka povodom izvješća iz 1999. i 2000. te o razlozima oglušivanja tijela državne uprave i tijela s javnim ovlastima na zahtjeve i upite Pučkog pravobranitelja.

Vlada treba pripremiti i materijal, kao temelj za raspravu u Hrvatskom saboru, o funkcioniranju sudbene vlasti u Republici, posebice u pogledu neprovođenja odluka sudova od tijela državne uprave i tijela s javnim ovlastima.

U primjerenom roku valja osigurati potrebne materijalne i druge pretpostavke za učinkovito funkcioniranje Pučkog pravobranitelja RH.

Hrvatski sabor prihvatio je Izvješće o radu Pučkog pravobranitelja Republike Hrvatske za 2001. godinu nakon opsežne rasprave u kojoj su, uz manje iznimke, pohvaljeni i djelovanje institucije i rad pučkog pravobranitelja Klarića. Kritike su, pak, upućene svima zaduženim za provedbu zaključaka donesenih povodom ranijih izvješća, napose pojedinim ministarstvima koja su se oglušivala o zahtjeve ove institucije.

Na prijedlog klubova zastupnika SDP-a, HSLŠ-a, HSS-a, HNS-a, LS-a doneseno je više zaključaka. Prvim se prihvaća Izvješće o radu Pučkog pravobranitelja Republike Hrvatske za 2001. godinu. Zatim se ta institucija obvezuje da do kraja lipnja ove godine dostavi parlamentu dopunsko izvješće u kojem će obuhvatiti pitanja vezana uz svoju nadležnost propisanu člankom 92. Ustava. Vlada RH dobila je obvezu da u roku šezdeset dana podnese izvješće o mjerama poduzetim radi otklanjanja uzroka kršenja ljudskih prava navedenih u Izvješću te o provođenju zaključaka donesenih povodom izvješća iste institucije za 1999. i 2000. te o razlozima oglušivanja tijela državne uprave i tijela s javnim ovlastima na zahtjeve i upite pučkog

pravobranitelja. Druga je obveza Vladi - pripremiti materijal kao temelj za raspravu u Hrvatskom saboru o funkcioniranju sudbene vlasti u Republici, posebice u pogledu neprovođenja odluka sudova od tijela državne uprave i tijela s javnim ovlastima. Od Vlade je još zatraženo da u primjerenom roku osigura potrebne materijalne i druge pretpostavke za učinkovito funkcioniranje Pučkog pravobranitelja RH.

O IZVJEŠĆU

Umjesto temeljitijeg prikaza stotinjak stranica debelog Izvješća Pučkog pravobranitelja (u kojima se opisuju i pojedinačni slučajevi, poduzete mjere i ishod svakog slučaja - ako je poznat) upućujemo, da se ne bismo ponavljali, na sadržaj rasprave u radnim tijelima. Naime, ona su se velikim dijelom svela na ukazivanje na probleme ili komentare problema na koje je u izvješću ukazao pučki pravobranitelj. Spomenimo kako ni pučki pravobranitelj nije uvodno u raspravi prepričavao sadržaj Izvješća, odnosno da se njegovo ranijih godina šire uvodno izlaganje svelo na manje od jedne stranice teksta.

Mi uvodno izdvajamo upozorenje iz Izvješća da Pučki pravobranitelj i dalje nema odgovarajući prostor za rad, a niti financijska sredstva te da se ne izvršavaju zaključci doneseni u Hrvatskom saboru prilikom ranijih rasprava o manje-više istim načinima kršenja ljudskih prava. Kao i prethodnih godina, i prošle su ljudska prava najčešće ugrožavana i povređivana dugotrajnim sudskim i upravnim postupcima te ignoriranjem normi nacionalnog i međunarodnog pravnog poretka o nepovredivosti vlasništva.

Lani je pučki pravobranitelj zaprimio 1754 pritužbe ili obavijesti o povredama građana, što je 5,34 posto manje nego 2000. godine, i to prvenstveno stoga što se u pravilu nisu zaprimale pritužbe na rad sudova koje su pritužitelji usmeno iznosili prilikom osobnog dolaska u Ured pučkog pravobranitelja.

Spomenimo ovdje još sugestiju pučkog pravobranitelja kako bi se, kao u nizu drugih zemalja, trebao usvojiti institut "građanskih vijeća", u naseljima, selima i kvartovima, u okviru kojih se provodi edukacija građana i pruža im se neka vrsta pravne pomoći.

RADNA TIJELA

Pripremiti dopunsko izvješće

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav predložio je da se Izvješće prihvati, da pučki pravobranitelj do kraja lipnja podnese dopunsko izvješće kojim će obuhvatiti pitanja vezana za svoju nadležnost propisanu člankom 92. (stavak 4) i da se zaduži Vladu RH za pripremu materijala, kao temelja za raspravu, u Hrvatskom saboru, o funkcioniranju sudbene vlasti. Ovom prijedlogu zaključaka prethodila je opsežna rasprava, u kojoj je ovo radno tijelo ponajprije ocijenilo da se Izvješće bitno ne razlikuje od onih iz ranijih godina. Nezadovoljavajućim je ocijenjeno to što je riješeno manje od 50 posto predmeta te zaključeno da treba poraditi na otklanjanju kadrovskih i prostornih poteškoća, a i drugih propusta koji su doveli do takve situacije. Posebno je nedopustivo, smatra Odbor, što su među nedovršenim predmetima gotovo svi koji se odnose na vlasnička pitanja.

Odbor se ne slaže s mišljenjem pučkog pravobranitelja kako se ne smije miješati u rad sudova i taj stav obrazlaže tvrdnjom da je promjenom Ustava to omogućeno, osim propitivanja sadržaja sudskih predmeta i preispitivanja odgovornosti suca ako je pri donošenju sudbene odluke prekršio zakon na način da je učinio kazneno djelo.

Odbor drži neprimjerenim poziv (u Izvješću) pučkog pravobranitelja građanima kojima je povrijeđeno pravo, osobito glede stupanja u posjed vlastite imovine da se obrate Europskom sudu za zaštitu ljudskog prava, jer njegovi članovi smatraju da to odražava sumnju da građani svoje pravo mogu ostvariti pred sudovima u Republici. S tim u svezi Odbor je naglasio da će prema najnovijoj izmjeni Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske - ako sudovi ne riješe predmet u razumnom roku Ustavni sud postupak pokretati po ustavnoj tužbi i prije nego je iscrpljen pravni put i odrediti rok u kojem nadležni sud treba meritorno odlučiti o pravima i obvezama tužitelja te odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju ustavne tužbe zbog toga što sud o njegovim pravima i obvezama nije odlučio u razumnom roku.

Zabrinjavajuće je, po ocjeni Odbora, da se ne dovršava sve veći broj

predmeta zato što pučki pravobranitelj nije dobio na upit povratnu informaciju od tijela državne uprave ili su, stoji u Izvješću, građani izgubili uvjerenje da mogu dobiti pomoć od pučkog pravobranitelja.

Neprimjeren je poziv pučkog pravobranitelja građanima kojima je povrijeđeno pravo, osobito glede stupanja u posjed vlastite imovine, da se obrate Europskom sudu za zaštitu ljudskog prava, jer to odražava sumnju da građani svoje pravo mogu ostvariti pred sudovima u Republici.

Članovi Odbora uz to su: naglasili da u Izvješću nije dovoljno obrađeno djelovanje Pučkog pravobranitelja oko njegove nadležnosti propisane stavkom 4. članka 92. Ustava (zaštita prava građana u postupcima koji se vode u Ministarstvu obrane, Oružanim snagama i službama sigurnosti i pred tijelima lokalne i područne samouprave te zaštite prava na lokalnu i područnu samoupravu pred tijelima državne vlasti), iako se iz pojedinačnih primjera vidi da je pučki pravobranitelj rješavao i te predmete.

Odbor drži bitnim stajalište pučkog pravobranitelja o pojedinim pitanjima vezanim uz rad sigurnosnih službi te za postupke koji se vode u Ministarstvu obrane ili u svezi sa zaštitom prava na lokalnu samoupravu, a ne samo s aspekta - jesu li zahtjevi opravdani. O povredama ovih ljudskih prava, o kojima izvještavaju i mediji, Pučki pravobranitelj treba pribaviti obavijesti i djelovati po službenoj dužnosti, a ne samo po zahtjevu građana. Predloženo je da ova pitanja pučki pravobranitelj obradi u izvješću dostavljenom do kraja lipnja.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav drži da Izvješće odražava i pozitivne pomake u rješavanju povreda ljudskih prava te ocjenjuje da je tome pridonio i pučki pravobranitelj.

Posebno je istaknuto da je Izvješće trebalo sadržavati više usporednih pokazatelja te analitičkog pristupa, posebice glede sistematizacije i klasifikacije povrijeđenih prava.

Tu je još sljedeći prigovor - pučki pravobranitelj trebao bi siste-

matizirati i klasificirati povrijeđena prava (da se vidi koja su prava stvarno povrijeđena) na području gdje je povećan broj predmeta zato što je zbog promjene zakona promijenjen status određenih kategorija građana i njihovih prava koja su u javnosti tretirana kao privilegije.

Nedopustivo je, nadalje, po ocjeni Odbora, da se pojedina ministarstva i druga državna tijela oglašuju na upite i zamolbe pučkog pravobranitelja, a i da ne provode odluke sudova. Predloženo je stoga da Vlada i resorno ministarstvo pripreme materijal za raspravu o funkcioniranju pravosudne vlasti u Republici.

Odbor se založio da se preispita potreba za donošenjem izmjena važećeg zakona kojim bi se Pučkom pravobranitelju dale ovlasti da intervenira u slučaju kad sudac pri donošenju sudbene odluke počini kazneno djelo, kao i da u slučaju osobito teških povreda ljudskih prava može pokretati postupak pred sudom ili drugim tijelima državne uprave, a ne samo obavještavati o tome, kao i da se uredi nove ovlasti Pučkog pravobranitelja temeljene na Ustavu. Odbor je predložio da poticaj za ove izmjene dade pučki pravobranitelj.

Izvijestiti o realizaciji dosadašnjih zaključaka

Kao zainteresirano radno tijelo, Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravlje ocijenio je da napredak na području ljudskih prava nije kakav bi trebao biti te da u odnosu na prošlu godinu nema značajnijih promjena. Najviše je pritužbi u svezi s povredama prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i rada zdravstvenih ustanova, područja rada i radnih odnosa te socijalne skrbi. Kao i u prijašnjim izvješćima uočeno je da se pojedine institucije izvršne vlasti i dalje oglašuju o uputstva Pučkog pravobranitelja.

Nedopustivo je, rečeno je u Odboru, neprimjenjivanje članaka 94-104. Zakona o mirovinskom osiguranju (vođenje matične evidencije). Naime, osiguranike se prisiljava na pribavljanje podataka o stažu i plaći, iako su to činjenice koje se nalaze u službenoj evidenciji HZMO-a. S tim u svezi upozoreno je da se u ponovljenim postupcima u upravnim sporovima pred nadležnim tijelima

HZMO-a ne postupa sukladno uputama Upravnog suda RH, čime se stvaraju novi upravni sporovi.

Zbog brojnosti pritužbi u svezi sa sporošću sudskog odlučivanja o radnim sporovima, upozoreno je na potrebu osnivanja specijaliziranih sudova prvog i drugog stupnja u tu svrhu.

Osnovati specijalizirane sudove za radne sporove.

U raspravi je podržan prijedlog predlagatelja da se utvrde mogućnosti osnivanja građanskih mirovnih vijeća na razini lokalnih samouprava koja bi svojim radom, uz ostalo, rasteretila rad redovnih sudova. Također je ponovljen zaključak iz lipnja 2001. o nedostatnim financijskim sredstvima za rad Ureda pučkog pravobranitelja.

Odbor je predložio da Vlada izvijesti parlament o realizaciji zaključaka iz 1999. i 2001. uz očitovanje o neispunjenom. Drugi je prijedlog - obvezati Vladu da osigura primjenu Zakona o mirovinskom osiguranju i Zakona o općem upravnom postupku (obveza vođenja matične evidencije o osiguranicima i njihovim plaćama u HZMO-u, a treći - obvezati Vladu da osigura, u ponovljenim upravnim postupcima pred nadležnim tijelima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, dosljedno provođenje obveznih naputaka iz presude Upravnog suda RH.

Ogluha ministarstava

Članovi Odbora za ratne veterane (zainteresirano radno tijelo) pozitivno su ocijenili Izvješće te izrazili razumijevanje za teškoće i probleme s kojima se u radu susreće ova institucija, što se, upozorili su, ponajprije ogleda u nedostatku financijskih sredstava, odgovarajućeg prostora i dostatnog broja kvalitetnog kadra za još učinkovitiji rad. O nedovoljnoj financijskoj potpori Uredu pučkog pravobranitelja svjedoči i donacija norveške vlade, namijenjena tehničkom opremanju Ureda. U 2003. bi stoga trebalo osigurati sredstva za bolju tehničku, prostornu i kadrovsku opremljenost.

Osobita je kritika u Odboru doživjela ogluha Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo na upite i zahtjeve Pučkog pravobranitelja te je predloženo da Hrvatski sabor svojim

zaključkom obveže Vladu da se otkloni takva višegodišnja nedopustiva praksa. Takav zaključak povodom izvješća za 2000. nije prihvaćen, podsjetili su članovi Odbora.

U Odboru je još izražena zabrinutost zbog povećanja broja pritužbi branitelja i stradalnika u ostvarivanju njihovih zakonskih prava, što ukazuje na nedovoljno i sporo rješavanje njihovih problema te nepoštovanje utvrđenih mjerila i prioriteta.

Kao razlog nedovoljne suradnje udruga branitelja i stradalnika iz Domovinskog rata članovi Odbora naveli su neinformiranost samih udruga o toj mogućnosti suradnje te je predloženo da ih Odbor svojim dopisom upozna s potrebom veće suradnje s Uredom pučkog pravobranitelja.

Među prijedlozima zaključaka parlamentu je sljedeće - obvezati Vladu: na otklanjanje nedopustive prakse ogluhe; osigurati nedostatna sredstva za bolju tehničku, prostornu i kadrovsku opremljenost Ureda pučkog pravobranitelja.

Povrede ljudskih prava na svim razinama

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina podržao je Izvješće. To osobito iz razloga što se građani iz istih razloga obraćaju i ovom odboru koji je upoznat s nizom problema koji opterećuju građane (povreda ljudskih prava ima na svim razinama, rečeno je). Odbor je izrazio zabrinutost i upozorio na opasnost otpuštanja radnika. Procijenio je, nadalje, da bi zato što nema program zbrinjavanja moglo doći do porasta kriminala u društvu i drugih negativnih posljedica koje će odnositi u društvu još više narušiti. Odbor smatra nedopustivim to da se pojedina ministarstva, a i Vlada RH, oglašuju na upozorenja institucije koja je posebnim zakonom ovlaštena na poduzimanje radnji radi zaštite građana. Njegovi članovi također ocjenjuju da bi trebalo uzvati prijedloge mjera koje predlaže Pučki pravobranitelj, radi otklanjanja nepravilnosti i poboljšanja stanja u pojedinim oblastima.

Klubovi: prijedlozi zaključaka

Prijedlog zaključaka zajednički su ponudili klubovi SDP-a, HSLS-a, HSS-a, HNS-a i LS-a, ali ih ovdje ne

navodimo jer su u cijelosti navedeni u uvodu i podnaslovima. Uz to su prijedlozi došli i iz drugih klubova.

Klub zastupnika HDZ-a predložio je: da Vlada u Proračunu za 2003. godinu proračunska sredstva za rad Ureda pučkog pravobranitelja poveća 100 posto; da se obvežu ministarstva, osobito za javne radove, obnovu i graditeljstvo te hrvatskih branitelja da u roku trideset dana odgovore pučkome pravobranitelju na sve upite; da se parlament obveže da će u roku godine dana osigurati odgovarajući prostor za rad pučkoga pravobranitelja.

Klub zastupnika HSS-a predložio je donošenje sljedećih zaključaka, odnosno obveze Vladi RH: u primjerenom roku osigurati sve potrebne materijalne i druge pretpostavke za učinkovito funkcioniranje Pučkog pravobranitelja; osigurati dužno uvažavanje intervencija Pučkog pravobranitelja od pojedinih ministarstava radi ostvarenja njegove temeljne funkcije - zaštite ljudskih prava; u roku 60 dana izvijestiti Hrvatski sabor o razlozima ogluhe ministarstava navedenih u izvješću, a i same Vlade na zahtjeve i upite Pučkog pravobranitelja.

Klub zastupnika DC-a predložio je dva zaključka - obvezati Vladu: da odmah osigura sve materijalne i tehničke uvjete za normalno funkcioniranje Pučkog pravobranitelja RH; da osigura normalnu komunikaciju između ministarstava i Pučkog pravobranitelja.

Klub zastupnika nacionalnih manjina zatražio je da se Vladu obveže da u roku 60 dana podnese izvješće o poduzetim mjerama radi otklanjanja uzroka kršenja ljudskih prava spomenutih u Izvješću.

RASPRAVA

Uvodno izlaganje

Ante Klarić, pučki pravobranitelj, govorio je veoma kratko. Napomenuvši kako je riječ o "reprizi" izvješća, izvijestio je zastupnike kako je izvješće koncipirano kao i ranija izvješća radi lakše preglednosti događaja i stanja ljudskih prava posljednjih par godina te da je ono refleksija socijalnog, gospodarskog i moralnog stanja koje opterećuje državu.

Pučki pravobranitelj posebno je naglasio kako izvršna vlast hrvatske države nije izvršila nijedan zaključak Doma u pogledu izvješća Pučkog pravobranitelja u posljednjih deset godina. U odnosu, pak na prošlu godinu broj nezaposlenih povećao se za nekoliko desetaka tisuća, upozorio je, ustvrdivši zatim kako se u Hrvatskoj širi siromaštvo, kako u njoj nestaju radna mjesta i poduzeća te da je narod i dalje osuđen da kriminal u bankama sanira vlastitim znojem.

Usljedila su izlaganja predstavnika radnih tijela: **Darinke Orel** (Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo), **Borislava Graljuka** (Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina) i **Željka Malevića** (Odbor za ratne veterane).

Nije proveden nijedan zaključak Pučkog pravobranitelja

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a, Jadranka Kosor** izrazila je punu potporu svemu što radi pučki pravobranitelj te zahvalnost na upornom i dosljednom radu njemu i njegovim suradnicima. Uvodno je izrazila nadu da tek nekoliko uvodnih rečenica Ante Klarića nisu znak malodušnosti u borbi za ljudska prava u Hrvatskoj.

Izvršna vlast hrvatske države nije izvršila nijedan zaključak Doma u pogledu izvješća Pučkog pravobranitelja u posljednjih deset godina.

Rekavši kako sva rasprava započinje i završava na činjenici da nije proveden nijedan zaključak pučkog pravobranitelja, zastupnica je, među ostalim, podsjetila da nije donesen, kako je bilo zaključeno, Zakon o potvrđivanju ugovora o socijalnom osiguranju između RH i Jugoslavije te da nije ubrzan postupak predlaganja Zakona o pravobranitelju za prava djeteta. Uz to nisu osigurani materijalni uvjeti da bi pučki pravobranitelj mogao obavljati svoju dužnost rekla je, upozorivši još kako je ta institucija za reprezentaciju (a primila je više od 1300 ljudi) dobila 845 kuna dok je, primjerice, Hrvatski sabor odobrio povećanje reprezentacije Ureda Predsjednika Republike sa 750 tisuća na milijun 200 kuna. O smještajnim problemima

govori podatak o opravdano nezadovoljnim stanarima u zgradi gdje je Ured, o ostavljanju smeća pred vratima Ureda, napomenula je zastupnica.

Ovu raspravu zastupnica je iskoristila i za to da upozori kako je parlament odobrio više od 10 milijuna kuna za "famoznu" direkciju za korištenje zrakoplovom, iako nisu baš dobiveni odgovori kakve će to "velike" poslove ona obavljati.

Jadranka Kosor priznala je i postojanje "male, svijetle točke" iz Izvješća - smanjenje pritužbi za više od 5 posto u odnosu na 2000. godinu, premda je to više od višegodišnjeg prosjeka te pozdravila uspješni rad na pritužbama upravnih ili tijela s javnim ovlastima.

Klub zastupnika HDZ-a je, nadalje, upozorio da trend rasta pritužbi na rad sudova pokazuje kako nije pronađen način da se efikasno počnu rješavati problemi sudstva (uglavnom imovinska i stambena te prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja). Posebno zabrinjava apsolutno i relativno povećanje pritužbi hrvatskih branitelja i stradalnika iz Domovinskog rata. S obzirom na to da zapravo nitko ne zna, a ponajmanje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, kako izračunati mirovine i invalidske mirovine po novom Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (doduše pokrenuta je inicijativa za vjerodostojno tumačenje) normalno je da ljudi kucaju na vrata pučkog pravobranitelja - rekla je zastupnica.

Prava branitelja nisu privilegije

Upozorila je zatim da njezin klub odbacuje dio izvješća Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav na tu temu. Javnost ne tretira prava hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji kao privilegije nego kao nešto najnormalnije na temelju svega što su ti ljudi dali, kao stečena prava.

Krajnje je zabrinjavajuće i nedopustivo te znak da birokracija radi svoj posao, naglasila je zastupnica Kosor, to što se sve veći broj predmeta ne završava zato što pravobranitelj nije dobio povratnu informaciju na upit.

Iz izlaganja predstavnice Kluba zastupnika HDZ-a još izdvajamo: prijedlog da u zaključcima povodom Izvješća posebno budu posebno

istaknute pritužbe na rad sudova i ukidanje nekih braniteljskih prava; upozorenje o zabrinjavajućoj ogлуhi pojedinih ministarstava; tvrdnju da se malo učinilo na unapređenju ljudskih prava na područjima posebne državne

Trend rasta pritužbi na rad sudova pokazuje kako nije pronađen način da se efikasno počnu rješavati problemi sudstva (uglavnom imovinska i stambena te prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja). Posebno zabrinjava apsolutno i relativno povećanje pritužbi hrvatskih branitelja i stradalnika iz Domovinskog rata.

skrbi, ali da tješi što više najviše pritužbi ne dolazi iz Gvozda, Benkovca, Plaškog, Topuskog. Zastupnica je još obrazložila naprijed spomenute prijedloge Kluba zastupnika HDZ-a.

Zaključaka se ne pridržavaju ni Vlada ni zastupnici

Podršku Izvješću u ime **Kluba zastupnika HSS-a** obrazložila je **Ljubica Lalić**. Nakon što je podsjetila na neprovedene zaključke u svezi s godišnjim izvješćima pučkog pravobranitelja, izjavila je kako je očito da ih se ne pridržava čak ni Vlada niti zastupnici. Takva je praksa nedopustiva, a zabrinjavajuće je nepoštovanje zaključaka Hrvatskog sabora, kojemu je Vlada odgovorna. Budući da je to već trogodišnja praksa, koliko je još prostora za toleranciju, upitala je zastupnica.

Da se zastupnici nisu pridržavali zaključaka o osiguranju dostatnih sredstava za 2002. svjedoči, rekla je zastupnica, i to što je izrada ovog izvješća ovisila o donaciji Kraljevine Norveške kojom je kupljeno osam novih računala. Unatoč nedostatku materijalnih sredstava i zastarjeloj tehničkoj opremi iz Izvješća je, po ocjeni Kluba zastupnika HSS, očito da je Ured pučkog pravobranitelja radio dobro.

Napredak u zaštiti ljudskih prava nije, po ocjeni Kluba, ostvaren zbog sustavnog nerješavanja problema koji

su doveli do tog kršenja. Problemi se ne rješavaju na zakonodavnoj razini, upozorila je zastupnica, dometnuvši kako se očekuju zakonodavni prijedlozi koji će otkloniti razlog pritužbama te vrste.

Osvrnuvši se na predmete povrede vlasništva, zastupnica Lalić rekla je da je vlasništvo nepovredivo te da ga je država obvezna štiti. Budući da je najviše pritužbi s područja posebne državne skrbi znatan doprinos njihovom rješavanju mogu, po njenoj ocjeni dati općinske stambene komisije. Savladavanje i nepremostivih prepreka s kojima se one susreću kod pronalaženja alternativnog smještaja za korisnike smještene u privatnim objektima moguće je, naglasila je zastupnica, samo uz puni angažman Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo, koje se, nažalost, oglašuje na upite pučkog pravobranitelja. Zasigurno je, dometnula je, identična situacija glede obraćanja stambenim komisijama. Zbog takvog odnosa komisije gube volju za radom. Neke komisije (zbog izloženosti pritiscima privremenih korisnika) ne pokazuju dobru volju za rješavanje niti onda kada je dokazano da privremeni korisnici zloporabom zakona protupravno koriste tuđu imovinu, rekla je predstavnica HSS, uz ocjenu da se to i može razumjeti, ali nikako ne inertnost ministarstva javnih radova.

Neučinkovitost sudbene vlasti nanosi materijalnu i političku štetu

U ime Kluba zastupnika HSS-a ona se zatim osvrnula na pritužbe na rad sudova (najviše odugovlačenja postupka i neprovođenja ovrhe, pri čemu vode Zagreb i Split), što dovodi do pravne nesigurnosti građana i potpunog nefunkcioniranja pravne države. Iako se radi o nezavisnoj sudskoj vlasti ovaj dom ne može pasivno primiti k znanju ove podatke - rekla je zastupnica uz ocjenu da bi Ministarstvo pravosuđa trebalo poduzeti kategoričke mjere u borbi protiv tih pojava. Ono se, međutim, veoma često oglašuje i na upite i na zahtjeve pučkog pravobranitelja, rekla je Ljubica Lalić, upozorivši da neučinkovitost sudbene vlasti nanosi političku i materijalnu štetu jer su građani Hrvatske zbog toga primorani tražiti zaštitu svojih prava pred Europskim sudom za ljudska prava.

Ovoj vlasti bi građani oprostili to što nije revitalizirala gospodarski život, ali neće to što sudbenu vlast nije učinila ažurnom i efikasnom kao ni šikaniranje podnositelja opravdanih

Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo se oglašuje na upite Pučkog pravobranitelja.

zahtjeva niti nepozivanje na odgovornost i nekažnjavanje pojedinaca za koje postoji opća spoznaja da su počinili propuste i radnje kaznenog karaktera - rekla je zastupnica HSS-a.

Iz njezina izlaganja još izdvajamo: ocjenu kako i "obijesno parničenje" državnih tijela (kako stoji u Izvješću), pridonosi zatrapanosti sudova (odugovlačenje postupka iako se povećavaju troškovi i zna se da će se spor izgubiti); upit - ako Vlada ne reagira na upozorenja i prijedloge pučkog pravobranitelja treba li Hrvatskoj pravobranitelj; tvrdnju da Hrvatski sabor mora dati punu potporu svome opunomoćeniku kako bi ovaj mogao realizirati ustavne zadaće; upozorenje da dostatna potpora nije prihvaćanje Izvješća i donošenjem zaključaka koje nitko ne provodi; ocjenu da je za sustavno rješenje problema koji su doveli do kršenja ljudskih prava potreban angažman svih ministarstava i Vlade.

Najviše ocjene radu pučkog pravobranitelja

Najviše ocjene radu pučkog pravobranitelja dao je dr.sc. **Zlatko Kramarić**, u ime Kluba zastupnika LS-a, u cijelosti prihvatio Izvješće, uz ocjenu da je ono kvalitetna osnova za raspravu o pojedinim pitanjima ostvarenja i zaštite ljudskih i građan-

S jedne strane postoji službeni zakonodavni poredak koji se može pročitati u "Narodnim novinama", a paralelno postoji i funkcionira pravni poredak koji se nigdje ne vidi, nigdje ne objavljuje, a praktički derogira sve što piše u "Narodnim novinama".

skih prava. S obzirom na višegodišnje najviše ocjene te stranke Pučkom pravobranitelju nameće se upit - rekao

je zastupnik - funkcioniraju li neke druge institucije onako kako bi trebale. Krajnje je vrijeme, naglasio je, da se progovori o tim drugim institucijama koje, na neki način, ignoriraju rad pučkog pravobranitelja i ne provode zaključke Hrvatskog sabora.

Zastupnik je zatim ustvrdio da i iz ranijih izvješća proizlazi frapantna činjenica pojave "duple države", kada se nizom internih akata zapravo ukidaju i Ustav i zakon. S jedne strane

I objesno parničenje državnih tijela pridonosi zatrapanosti sudova.

postoji službeni zakonodavni poredak koji se može pročitati u "Narodnim novinama", a paralelno postoji i funkcionira pravni poredak koji se nigdje ne vidi, nigdje ne objavljuje, a praktički derogira sve što piše u "Narodnim novinama".

Klub zastupnika LS posebno vrijednim smatra kritičke objekcije pučkog pravobranitelja na temu vlasničkih prava, provedbe reforme upravnog sudovanja te, s tim u svezi, posljedica na području radnog i socijalnih odnosa. U svezi s povredom vlasničkih prava zastupnik je ustvrdio da to zahtjeva najveću pozornost parlamenta jer se bez sređivanja stanja na tom području Hrvatska neće moći izvući iz tranzicijskog razdoblja. Pretpostavka građanskog društva su jamstvo prava vlasništva i jasno postavljeni vlasnički odnosi.

Uz napomenu da bi Hrvatski sabor morao upozoriti Vladu da bude na dispoziciji pučkom pravobranitelju dr. Kramarić je citirao dio Izvješća o povredama imovinsko-stambenih prava kojim ovaj ponovo upozorava da se u ispravljaju pogrešaka ne smije odražavati stanje nepravde niti činiti nova nepravda te ukazuje na nužnost zakonskog uređenja te materije kako bi se onemogućila proizvoljna tumačenja nedovoljno određenih zakonskih propisa te da i vlasnicima i prirodni korisnicima budu jasna određena prava i obveze, kao i rokovi u kojima se moraju realizirati.

Zastupnik Kramarić je, nadalje, ukazao na apel pučkog pravobranitelja da se izmijeni Zakon o najmu stanova te na njegovu ocjenu kako je nepravdična i nepravedna, neovisno o zakonitosti, provedba ovrhe prije nego je prema ovršeniku

izvršena izričita zakonska obveza osiguranja drugog stana pa i privremenoga nužnog smještaja do pribavljanja odgovarajućeg stana s pravnim položajem zaštićenog najmo-primca. Ukazao je s tim u svezi na njegovu tvrdnju kako s obzirom na to da nije došlo do otkaza stanarskog prava niti do uništenja stana na kojem je do 5. studenoga 1996. stečeno stanarsko pravo, pravni položaj ne bi mogao biti izgubljen činjenicom iseljenja već mora biti stavljen u stanje mirovanja na rok do ispunjenja obveza određenih jedinica lokalne samouprave (slučaj Grada Opatije, a i brojni drugi slučajevi).

Komentirajući kritiku iz Izvješća na račun jedinica lokalne samouprave, Zlatko Kramarić je rekao da se dio kritike mora primiti, ali da ni jedinice lokalne samouprave nemaju takav stambeni fond kojim bi mogli izvršavati svoje zakonske obveze te da je upravo zato važno da postoji koordinacija na tom planu (Pučki pravobranitelj, nadležna ministarstva i jedinice lokalne samouprave). Dobro je, rekao je zatim zastupnik LS-a što se ovom pitanju, kako je to i tražio LS, pristupilo s građanskog, a ne etničkog aspekta, jer je to u prvom redu građansko i pravno pitanje.

Potrebna reforma upravnog sudovanja

Uz podršku ocjeni iz Izvješća o formiranju specijaliziranih sudova prvog i drugog stupnja za sporove iz radnih odnosa, upoznao je zastupnike sa stavom te stranke o potrebi cjelovite reforme upravnog sudovanja. Reforma bi se trebala kretati u tri smjera - umjesto jednog ustrojiti dva stupnja upravnih sudova; osnovati specijalizirane upravne sudove (za radne sporove, za mirovinske i sl.); predmet kontrole zakonitosti u upravnom sporu ne bi trebali biti samo pojedinačni nego i opći upravni akti.

Uz podršku ocjenama pučkog pravobranitelja kad je riječ o učestalim povredama prava građana zbog dugotrajnosti sudovanja, Zlatko Kramarić je podsjetio, i zastupnike i pučkog pravobranitelja, da je Ustavni sud u međuvremenu dobio ovlasti da u takvom slučaju odredi novčanu naknadu koja se građaninu ako je povrijeđeno njegovo pravo na suđenje u razumnom roku odredi i novčanu naknadu iz Državnog proračuna u

roku tri mjeseca od podnošenja zahtjeva. Izrazivši bojazan da bi taj sud uskoro mogao biti zatrpan ustavnim tužbama, zastupnik je upozorio da bi stoga trebalo predvidjeti druga normativna rješenja radi učinkovite zaštite prava građana.

Po ocjeni Kluba zastupnika LS-a, predstojećim izmjenama zakona o kaznenom i parničnom postupku kontrolu sudskih postupaka trebalo bi postaviti hijerarhijski (da županijski sudovi kontroliraju općinske, Vrhovni županijske itd.).

Komentirajući u Izvješću naglašenu racionalizaciju osoblja u nekim ministarstvima, dr. Kramarić je rekao da je dobro naglašena ova možda čudna racionalizacija te da takve zapravo kvaziracionalizacije izazivaju nepotrebne političke i socijalne tenzije u društvu.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo apel da se pučkom pravobranitelju osiguraju adekvatni uvjeti rada.

Pravna zaštita rezervirana samo za imućne

U ime Kluba zastupnika IDS-a Izvješće je podržao **Damir Kajin**. On je uvodno naglasio da ne čudi što je u 2001. zaprimljeno manje predmeta nego 2000. Jer, iako je to mnogo za pučkog pravobranitelja, brojka je zapravo izuzetno mala. Jer, naglasio je zastupnik, stječe se dojam da bi se pučki pravobranitelj trebao baviti: s milijun umirovljenika koji su ostali bez dijela vlastitih mirovina; sa 415 tisuća nezaposlenih; sa 120 tisuća ljudi koji rade, a ne primaju plaću; sa gotovo 400 tisuća ljudi koji su Hrvatsku napustili od 1991.; s onima čije mentalno zdravlje ovisi o šutnji pravosuđa ili administracije.

Damir Kajin ustvrdio je zatim kako raduje što je sve manje ugrožavanja osobne sigurnosti, sve manje šikaniranja zbog nacionalne pripadnosti, iako to - naglasio je - ne bi trebalo čuditi s obzirom na to da se udio nacionalnih manjina sa 25 posto u 1991. sveo na manje od 10 posto odnosno da je, kako reče, to pitanje sistemski riješeno. S druge strane, dometnuo je, sve je više socijalne ugroze (imovinska, stambena, mirovinska, invalidska prava te ona u svezi sa zdravstvenim osiguranjem, statusnim pravom, pravima branitelja, sudskom ovrhom i sl).

Komentirajući napomenu iz Izvješća kako se pučki pravobranitelj

koristi i savjetom, zastupnik je rekao da je riječ o uzaludnom naporu jer teško da će u ovoj zemlji netko bez novca riješiti svoj problem, a onaj tko ga ima ionako se ne obraća pučkom pravobranitelju. Pravna zaštita u Hrvatskoj košta živaca, vremena i novca i ispada, rekao je, da je rezervirana samo za imućne.

Damir Kajin rekao je zatim da pučki pravobranitelj Klarić s pravom uživa povjerenje te da kakva-takva vjerodostojnost te institucije leži u činjenici da se politika nije previše miješala u rad pučkog pravobranitelja. Prvi pučki pravobranitelj Babac razriješen je kad je trebao braniti izvješće u cijelosti posvećeno IDS-u "na korektnom korienskom pravopisu", a nakon toga došli su ljudi koji nisu zlorabili svoje ovlasti. Za razliku od toga, u Državnom odvjetništvu u 11 godina promijenilo se sedmero državnih odvjetnika.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: upozorenje kako se pučki pravobranitelj najmanje bori s lokalnom upravom zato što su njene ovlasti do te mjere marginalizirane, a ne zato što je u njoj sve idealno.

Građani se nisu imali kome obratiti

Osvrnuvši se na pitanje vojnih stanova te s tim u svezi izmjenu zakona o tzv. višku kvadrata, zastupnik IDS-a upozorio je da se mnogi ljudi koji su iseljeni iz tih stanova u njih do danas nisu vratili. S tim u svezi spomenuo je slučaj Đure Horačeka koji je 1991. bio kapetan veze JNA i otišavši u Beograd 1992. i 1993. počeo dostavljati hrvatskoj vladi neke informacije (na temelju

Pučki pravobranitelj Klarić s pravom uživa povjerenje, a kakva-takva vjerodostojnost te institucije leži u činjenici da se politika nije previše miješala u rad pučkog pravobranitelja.

nekih pripremana je "Oluja"). "Provaljen" 1994. ili 1995. odsjedio je u zatvoru u Srbiji 5-6 godina. U Hrvatsku se vratio 1999. ili 2000, ali ni do danas, iako ima status hrvatskog branitelja nije uspio povratiti stan u Zadru bez kojega je bio ostao pa sada živi u izbjegličkom kampu u Puli.

Zastupnik Kajin upozorio je na još nekoliko spornih slučajeva i pitanja kada se građani nisu imali kome obratiti: onaj hrvatskih štediša nakon kraha tridesetak banaka od kojih većina nije imala osiguranu štednju za koju bi jamčila država; zatim svjesnu izmjenu zakona o obveznim odnosima kako bi država izbjegla odgovornost za štetu pripadnika Oružanih snaga; političko motiviranje određenih procesa, medijski progono i sl.; pritvor, de facto zatvor bez pravomoćne presude pojedinih osoba i do 24 mjeseca; neprovođenje odluke Ustavnog suda - ne mijenjaju se zakoni, kao npr. u slučaju denacionalizacije. Nakon što je rekao kako problem oduzetih stečenih prava sudionika narodnooslobodilačkog rata neće apostrofirati, kao ni naglašavati pravo na povrat u svoju zemlju, zastupnik je ustvrdio kako je nakon konkordata Zagreba sa Svetom stolicom jedna vjerska zajednica postala gotovo vladajuća a sve druge marginalizirane.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo ocjenu Damira Kajina povodom tvrdnje kako nisu izvršeni zaključci povodom nijednog izvještaja. Kako reče, ako pučkog pravobranitelja ne poštuju stanari (koji mu ostavljaju smeće ispred ureda) kako će ga poštovati ministri (a građani će početi poštovati tu instituciju tek kad i ministri).

Izvešće - argument pred kojim nije moguće šutjeti

U ime Kluba zastupnika nacionalnih manjina Izvešće je podržao **Milan Đukić (SNS)**. Uvodno je napomenuo kako kritičari koji pred svijetom i domaćom javnosti vole iznositi činjenice, istine ubuduće mogu samo upućivati na izvješće Pučkog pravobranitelja, jer je osim njega svaka riječ bila suvišna.

Zastupnik je rekao kako je to Izvešće argument pred kojim više nije moguće šutjeti, preko kojeg se ne može prijeći ili se izbjeći suodgovornost svih u zakonodavnoj, izvršnoj ili sudbenoj vlasti. Predložio je da se jedno aktualno prijepodne posveti tom izvješću, da svaki zastupnik izvuče poneko pitanje, da im argument bude Izvešće i da budu naslovljena na Ministarstvo pravosuđa ili premijera.

Po riječima zastupnika parlament treba odgovoriti na dva pitanja koja nameće izvještaj - je li institut Pučkog

pravobraniteljstva u funkciji poticaja i zaštite ljudskih prava i funkcioniranja pravne države i je li možda utemeljen svojevremeno zbog međunarodne zajednice i pokušaja

Treba odgovoriti na dva pitanja koja nameće izvještaj - je li institut Pučkog pravobraniteljstva u funkciji poticaja i zaštite ljudskih prava i funkcioniranja pravne države ili je možda utemeljen zbog međunarodne zajednice i pokušaja prikrivanja činjenica da su tzv. nacionalni interesi svojevremeno trebali nadrastati građanske, demokratske.

prikrivanja činjenica da su tzv. nacionalni interesi svojevremeno trebali nadrastati građanske, demokratske i civilizacijske. Ako je riječ o prvom slučaju tada se moraju osigurati materijalni uvjeti funkcioniranja. Jer, kako reče, ako nije u mogućnosti da dođe tamo gdje se najviše krše ljudska prava (Donji Lapac, Knin, Vojnić, Vrginmost) onda mu je onemogućen rad. To pogotovo ako je usidren u Zagrebu i nema regionalne aktiviste.

Zastupnik Đukić rekao je još kako je Izveštaj ozbiljno upozorenje, jer suočiti se s istinom koja proizlazi iz izvještaja a ne moći je izmijeniti teret je kako za političku tako i moralnu odgovornost svih suodgovornih za postojeće stanje.

Ignorantski odnos državnih institucija

Vesna Škare-Ožbolt izvijestila je zastupnike da **Klub zastupnika DC-a** podržava Izvešće pučkog pravobranitelja, upozorivši na ignorantski odnos državnih institucija prema toj instituciji. Nakon upita je li s obzirom na sve rečeno praktički riječ samo o ukrasu hrvatske demokracije, zastupnica je ustvrdila kako se o Izvješću raspravlja identično kao i prethodnih godina. Izmijenile su se samo uloge aktera, a problemi su praktički ostali isti, a velikim dijelom i multiplikirali (povrede pojedinih prava, osobito vlasničkih traju već godinama, a ništa

ozbiljno nije se poduzelo). O tome govore izvješća međunarodnih organizacija i stranih diplomatskih misija, što se onda definira kao sustavno kršenje temeljnih ljudskih prava i nepoštovanje međunarodnih obveza.

Ukazavši na ogluhu ministarstava za javne radove, obnovu i graditeljstvo te hrvatskih branitelja, zastupnica je u ime Kluba podržala prijedlog pučkog pravobranitelja da se temeljito preispita stanje, a i poduzmu mjere prema odgovornima. Otud i zahtjev Kluba zastupnika DC-a da Vlada osigura normalnu komunikaciju svih ministarstava s pučkim pravobraniteljem.

Uz ocjenu kako su prethodnih šest godina ljudska prava najčešće ugrožavana dugotrajnim sudskim i upravnim postupcima te ignoriranjem normi nacionalnog i međunarodnog pravnog poretka te nepovredivosti vlasništva, Vesna Škare-Ožbolt je rekla kako je krajnje vrijeme da Vlada, kako je zatraženo povodom prethodnog izvještaja, pripremi prijedloge zakona kojima bi se osigurali postupovni i drugi uvjeti za ažuran rad sudova.

Zastupnica DC-a skrenula je zatim pažnju na ocjenu pučkog pravobranitelja da su se u nekim slučajevima nepoštovanja vlasničkih prava stekli uvjeti da pojedinci zaštitu zatraže i pred Europskim sudom za ljudska prava.

Predstavnica Kluba zastupnika DC-a ukazala je, nadalje, na to kako je pučki pravobranitelj, kad je riječ o dokazivanju statusa hrvatskih branitelja, uočio nezakonitu praksu primjene napatuka i sličnih akata koji nisu propis te više slučajeva odbijanja izvršenja presuda Upravnog suda te upornost u donošenju istovjetnih nezakonitih rješenja.

Krajnje je vrijeme da Vlada, kako je zatraženo povodom prethodnog izvještaja, pripremi prijedloge zakona kojima bi se osigurali postupovni i drugi uvjeti za ažuran rad sudova.

Takvo je postupanje diskriminirajuće - odgovorni veoma dobro znaju zašto su poništena prethodna rješenja i time se stranku prisiljava na novi upravni spor (koji može trajati i do dvije godine) upozorila je zastupnica. Ona je još naglasila da je smanjivanjem pa i ukidanjem nekih

braniteljskih prava (pa i onih koja nisu stvarala veći trošak) stvoreno opravdano nezadovoljstvo onih koji su za slobodu i nezavisnost Hrvatske riskirali svoje živote.

Nisu se mogla običi područja od posebne državne skrbi

Predstavnica Kluba zastupnika DC-a upozorila je, nadalje, na dugogodišnje financijske probleme Ureda pučkog pravobranitelja, među ostalim uz upozorenje da za to ne postoji mogućnost nadzora nad ustanovama za osobe lišene slobode te da se nisu mogla običi područja od posebne državne skrbi. S tim u svezi spomenula je, kao i drugi, donaciju Kraljevine Norveške, rekavši kako je to doista žalosna činjenica kako je bez toga moglo doći u pitanje podnošenje Izvješća jer se ne bi imalo na čemu pisati. Na kraju je zastupnica objasnila prijedlog zaključka što ga je s tim u svezi podnio Klub zastupnika DC-a te, na kraju, uputila priznanje pučkom pravobranitelju.

Podrška ocjeni o obraćanju Europskom sudu za ljudska prava

U ime Kluba zastupnika HSLS-a, dr.sc. **Vilim Herman** je podržao Izvješće uz ocjenu da se uvjeti ove institucije moraju poboljšati zbog nje same, ali i "časnog čovjeka", pučkog

Pučki pravobranitelj Klarić nadasve je častan čovjek koji načinom izvršavanja svoje obveze, u sve težim uvjetima, pokazuje što su to visoki standardi u pogledu odgovornosti, a i nastojanja da korpus ljudskih prava ne ostane na razini deklaratornosti već na razini kakvu traži i međunarodna zajednica.

pravobranitelja Klarića. Klub se ne slaže s primjedbama onih koji kažu da je dvojbena ili čak netočno očitovanje pučkog pravobranitelja kako se u slučaju povreda prava na pošteno suđenje sa standardom razumnog roka i ugrožavanja prava na mirno uživanje vlasništva te prava na

djelotvorni pravni lijek mogu nedvojbeno pred Europskim sudom za ljudska prava ishoditi pozitivne odluke. Nije to - naglasio je - izražavanje nepovjerenja pučkog pravobranitelja prema hrvatskom pravosuđu, to je, dapače, doprinos situaciji koja nije dobra u pravosuđu pa će takve ocjene samo pridonijeti da ono bude efikasnije i racionalnije.

Zastupnik HSLS-a je nadalje ukazao na neodgovarajuće uvjete u kojima djeluje pučki pravobranitelj te ustvrdio da struktura predmeta pučkog pravobranitelja ukazuje da su i dalje ugrožena temeljna prava građana zagarantirana Ustavom - vlasništvo, prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja i socijalne skrbi te radnih odnosa, tj. temeljna socijalna prava.

Dr. Herman je upozorio na apsolutno povećane pritužbe na rad tijela mirovinskog osiguranja, koje su prvenstveno uvjetovane nepoštovanjem Zakona o općem upravnom postupku, odugovlačenjem postupka, pogrešnim izračunom mirovine, stvaranjem velikog broja upravnih sporova zbog neuvažavanja pravnog stanovišta Upravnog suda te protuzakonitim upućivanjem osiguranika da sami prikupljaju podatke o stažu i plaći.

Izdvajajući dalje upozorenja iz Izvješća pučkog pravobranitelja, zastupnik HSLS-a je spomenuo povećani broj pritužbi nakon što je, donošenjem nekih zakona, iz objektivnih razloga došlo do zadiranja u stečena prava branitelja Domo-vinskog rata te državnih i javnih službenika i namještenika. Kao i on, skrenuo je pažnju na rad lokalnih stambenih komisija te na povrede vlasničkih prava, pri čemu su obespravljeni vlasnici nerijetko stare osobe, koje su zbog toga i beskućnici i kojima je otuđena i vrijedna imovina. Kad je riječ o stanovima u vlasništvu Ministarstva obrane oko kojih se vode sudski sporovi moguće obveze za Državni proračun mogle bi se umanjiti kad bi Ministarstvo u opravdanim slučajevima odustalo od tužbenog zahtjeva i prekinulo vođenje takvih postupaka.

Što žurnije prihvatiti sugestije pučkog pravobranitelja

Iz izlaganja predstavnika HSLS-a još izdvajamo zahtjev ovog kluba da se što žurnije prihvate i izvrše sljedeće

sugestije pučkog pravobranitelja: upozorenje o osjetljivoj populaciji branitelja i stradalnika Domovinskog rata te problem realizacije pravomoćnih rješenja u obnovi koje je u nadležnosti Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo i lokalne uprave (pučki pravobranitelj nije uspio dobiti temeljne podatke o

Od Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo i od lokalne uprave Pučki pravobranitelj nije uspio dobiti temeljne podatke o zaposjednutim objektima i zlorabi prava višestrukog korištenja imovine.

zaposjednutim objektima i zlorabi prava višestrukog korištenja imovine); napomenu o inicijativi pučkog pravobranitelja za izmjene i dopune Zakona o najmu stanova kako bi se definiralo kako izvršiti zakonsku obvezu povodom saznanja o slučajevima zaštićenih najmoprimaca radi iseljenja iz stana po zahtjevu vlasnika u pogledu izvršenja stavka 3. članka 40. i nemogućnosti da jedinice lokalne samouprave osiguraju odgovarajuće stanove za takve osobe, a i zbog njihovog neizvršavanja zakonom utvrđene obveze.

Zastupnik je još istaknuo neselektivan pristup rješavanju problema bespravnog korištenja gradskih stanova te problem dugotrajnosti sudskih postupaka, u čemu sudovi imaju udio.

Izlaganje je dr. Herman završio riječima kojima je ova stranka popratila i izvješće Pučkog pravobranitelja za 2000. - da je pučki pravobranitelj Klarić nadasve častan čovjek koji načinom izvršavanja svoje obveze, u sve težim uvjetima, pokazuje što su to visoki standardi u pogledu odgovornosti, a i nastojanja da korpus ljudskih prava ne ostane na razini deklaratornosti već na razini kakvu traži i međunarodna zajednica.

Novelirati Zakon o pučkom pravobranitelju

Mr.sc. **Mato Arlović** najavio je da će Klub zastupnika SDP-a podržati Izvješće o radu pučkog pravobranitelja za 2001. godinu jer se radi o izuzetno kvalitetnom materijalu (već

je uobičajeno da iz ove institucije dolaze dobra izvješća). Kako reče, raduju ih pomaci u ostvarivanju zaštite ljudskih prava i sloboda kako kod drugih institucija, tako i kod samog pučkog pravobranitelja, točnije, kod drugih institucija na njegov poticaj.

Izmjenama postojećeg ili novim Zakonom o pučkom pravobranitelju toj instituciji treba omogućiti da pred sudbenom i upravnom vlašću pokreće postupke za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

Naglasio je da će njegovi stranački kolege, zajedno s drugim političkim strankama i pučkim pravobraniteljem, inzistirati na tome da se što prije upute u proceduru temeljite izmjene i dopune postojećeg ili novi Zakon o pučkom pravobranitelju. Naime, treba razraditi pitanja obuhvaćena najnovijim ustavnim promjenama, kako bi pučki pravobranitelj imao na raspolaganju pravni instrumentarij koji će mu omogućiti da i sam može pred sudbenom i upravnom vlašću pokretati postupke u zaštiti ljudskih prava i sloboda. U prvom redu treba mu omogućiti ostvarivanje njegove ustavne uloge u zaštiti ustavnih i zakonskih prava građana u postupcima koji se vode pri Ministarstvu obrane, u Oružanim snagama i službama sigurnosti te posebice zaštite prava građana na lokalnu samoupravu i zaštite lokalne samouprave od posizanja države u njenu nadležnost (pučki pravobranitelj bi trebao napraviti dopunsko izvješće o karakterističnim slučajevima na tom području).

Budući da se organi državne uprave, a u nekim segmentima i sudstvo, još uvijek neprimjereno ponašaju prema instituciji pučkog pravobranitelja (primjerice, pojedina ministarstva ne reagiraju na njegove zahtjeve i upite) nema drugog načina nego proširiti ovlasti pučkog pravobranitelja da u posebnim slučajevima zaštite ljudskih prava može pokretati sporove, kako u upravnom postupku pred državnim upravnim tijelima, tako i sudbene postupke kad se radi o teškim povredama ili o šutnji administracije odnosno pravosuđa, kaže zastupnik. Dakako, to implicira i obvezu osiguranja odgovarajućih

prostornih, materijalno-financijskih i kadrovskih uvjeta za rad te institucije. Zastupnici SDP-a sugeriraju, stoga, da se na račun pučkog pravobranitelja "preseli" dio sredstava planiranih na različitim stavkama pojedinih ministarstava upravo za bavljenje pitanjima ljudskih prava i sloboda.

Organizirati tematsku raspravu o stanju ljudskih prava

Arlović je naglasio i da će njegovi stranački kolege zatražiti od Vlade RH da se u Parlamentu otvori tematska rasprava o stanju ljudskih prava i vladavine prava u Republici Hrvatskoj, što može biti podloga i za pravosudnu i širu upravnu reformu u tom segmentu.

Bez obzira na uočene pomake, ne možemo biti zadovoljni činjenicom da su gotovo svi predmeti u kojima je utvrđena povreda vlasničkih prava ostali nedovršeni, kaže zastupnik i napominje da je to pitanje povezano i s povratkom raseljenih osoba, izbjeglica i prognanika. Budući da se problemi vezani uz ostvarivanje ljudskih prava i sloboda, ali i zaštićenih prava građana s dvojnim ili državljanstvom drugih država, ne

Većina pritužbi građana odnosila se na ugrožavanje ili povredu vlasničkih prava koja su počinila upravna i tijela s javnim ovlastima.

možu jednostrano riješiti, pučki pravobranitelj bi morao usko surađivati s pravosudnim i drugim tijelima s javnim ovlastima, ali i s predstavnicima međunarodne zajednice (Vlada bi ga trebala uključiti u svoje institucije).

Bez obzira na velike ovlasti pučkog pravobranitelja nije prihvatljiva njegova sugestija u zaključnom dijelu Izvješća, da se zaštita vlasničkih prava, zbog nemogućnosti njena ostvarivanja u Hrvatskoj, traži pred međunarodnim pravosudnim institucijama, kaže Arlović. Po mišljenju njegovih stranačkih kolega pučkom pravobranitelju treba omogućiti da sam pokreće takve postupke pred Ustavnim sudom (to je predviđeno i noveliranim Ustavnim zakonom o Ustavnom sudu).

Arlović se osvrnuo i na prijedlog pučkog pravobranitelja da se Vladu

zaduži na donošenje propisa kojim bi se sve službenike Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, koji rade na rješavanju zahtjeva osiguranika, obvezalo na polaganje državnog stručnog ispita. Dobro je, kaže, da je makar u ovom Izvješću upozoreno na to da neki djelatnici rade poslove za koje ne ispunjavaju uvjete, dok istodobno prema svim procjenama postoji višak zaposlenih. Na temelju takvog izvješća mogla bi se, kaže, otvoriti rasprava o reformi državne uprave u širem smislu, ali stvar je Sabora da preko nadležnih ministarstava utvrdi zašto se takve stvari događaju. Pučki pravobranitelj bi se morao angažirati na poduzimanju mjera da se onima koji nemaju taj ispit onemogućiti sudjelovanje u postupku zaštite prava osiguranika.

Najviše pritužbi na rad upravnih tijela

Po ocjeni **Ljerke Mintas-Hodak (HDZ)** ponuđeno Izvješće svjedoči ne samo o općem stanju ljudskih prava u Hrvatskoj, nego otkriva i kakvu je politiku vodila aktualna vlast, prvenstveno Vlada, iako ni oni u zakonodavnoj i u pravosudnoj vlasti nemaju razloga za zadovoljstvo svojom neučinkovitosti. O tome najbolje svjedoči činjenica da se većina novopristiglih pritužbi građana u 2001. godini odnosila na ugrožavanje i povredu prava koja su počinila upravna i tijela s javnim ovlastima. Iz podataka u Izvješću vidljivo je da već godinama prevladavaju pritužbe zbog povreda imovinskih i stambenih, napose vlasničkih prava.

Tvrđnja pučkog pravobranitelja kako podaci iz 2001. godine, u usporedbi s onima za proteklo šestogodišnje razdoblje, pokazuju zabrinjavajuće stanje ljudskih prava u ovom području, a i njegovo inzistiranje na preciznom zakonskom reguliranju ove materije, upućuju na zaključak da je za takvo stanje najodgovornija Vlada, konstatira zastupnica. U prvom redu zato jer nije pripremila potrebne zakonske izmjene i nije ništa poduzela da se problemi o kojima je riječ u praksi počnu rješavati (čak nije ni realizirala zaključke što ih je Sabor donio povodom prošlogodišnjeg izvješća pučkog pravobranitelja). Osim toga, njena upravna i tijela s javnim ovlastima o čijem je radu pučki pravobranitelj pokrenuo ispitni postupak

uporno se oglašuju na njegove zahtjeve za dostavom potrebnih podataka i akata, a neka čak ne žele provesti ni odluke Upravnog suda. I ne samo to. Vlada nije osigurala ni dostatna sredstva ni druge uvjete nužne za rad te institucije. Pridodaju li se tome podaci o trajnom i sve brojnijem iseljavanju Hrvata useljenika u treće zemlje, zbog nemogućnosti da konačno riješe svoj status u Hrvatskoj, evidentno je da ova vlast, kojoj su nekada bila puna usta brige za ljudska prava nema nikakve osmišljene politike prema pitanju povratka, problemima useljenika i uopće stanju ljudskih prava na područjima od posebne državne skrbi, konstatira zastupnica. Kako reče, zalaže se za to da Vlada što prije predloži potrebne zakonske promjene te pozove na odgovornost sve one čelnike koji usporavaju i onemogućavaju rješavanje nagomilanih problema na područjima od posebne državne skrbi i općenito u domeni egzistencijalnih i socijalnih ljudskih prava.

Sporan način provođenja racionalizacije

Po njenom mišljenju ništa bolja situacija nije ni kad je riječ o pritužbama građana na rad upravnih tijela zbog povreda prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja, rada zdravstvenih ustanova te iz oblasti rada i radnih odnosa. Naime, pučki

Prilikom smanjivanja broja zaposlenih u MUP-u nisu bili utvrđeni jasni profesionalni, a ni socijalni kriteriji.

pravobranitelj, upozorava na desetorostruko povećanje broja pritužbi službenika i namještenika u tijelima državne uprave, lokalne samouprave i javnim službama. Iz zaprimljenih pritužbi uočio je, među ostalim, da je sporan način na koji se provodila racionalizacija osoblja, osobito u MUP-u, budući da prilikom smanjivanja broja zaposlenih nisu bili utvrđeni jasni profesionalni a ni dopunski, socijalni kriteriji. Događalo se i da se na radna mjesta otpuštenih, samo pod drugačijim nazivom i uvjetima, zapošljavaju druge osobe. Na taj se način, kao i zakidanjem na plaći, određivanjem nižih koeficijenata,

neisplaćivanjem jubilarnih nagrada i dr. u državnoj upravi i javnim službama šikaniralo one nepodobne sretnike koji nisu izgubili posao. Sve to govori u prilog činjenici da je ova vlast, pod krinkom racionalizacije, provodila čistku nepodobnih službenika i namještenika, zaključuje zastupnica (nažalost, svjedoci smo toga i danas, budući da na Markovu trgu štrajkaju otpušteni policajci).

Na kraju je izrazila bojazan da će i ovogodišnje, već uobičajeno kvalitetno izvješće pučkog pravobranitelja, kao i sva ona ranija, ostati tek dokument za povijest, a najvjerojatnije neće biti realizirani ni zaključci koje će Hrvatski sabor tim povodom donijeti (istu sudbinu doživjeli su i oni doneseni ranijih godina).

Nije točno da se zanemaruju socijalne prilike

Po mišljenju **Nenada Stazića (SDP)** uvodno obrazloženje pučkog pravobranitelja bilo je nedopustivo kratko i zbog neuobičajenog sadržaja možda čak i uvredljivo prema instituciji čiji je povjerenik. Naime, njegova uloga i zadaća je zaštita građana pred tijelima državne vlasti a ne davanje općih političkih ocjena, napominje zastupnik. Umjesto da smo u uvodnom izlaganju čuli nešto o metodologiji izrade ovog izvješća, pučki pravobranitelj je samo konstatirao da se u Hrvatskoj povećava broj nezaposlenih i opće siromaštvo. Nije točna ni konstatacija iz Izvješća da se zanemaruju teške socijalne prilike velikog broja građana i da Vlada i Sabor ništa ne poduzimaju da se takvo stanje promijeni, tvrdi zastupnik. Tu svoju tvrdnju potkrijepio je i podacima o nominalnom i realnom rastu prosječno isplaćene neto plaće u Hrvatskoj u 2000. i 2001. godini te napomenom da je Vlada donijela Program poticanja zapošljavanja koji sadrži niz mjera za sufinanciranje zapošljavanja, samozapošljavanja i obrazovanja nezaposlenih osoba. Uostalom, prema podacima Državnog zavoda za statistiku smanjuje se i stopa porasta nezaposlenosti. O tome što su Vlada ili Sabor poduzeli da bi se stanje poboljšalo dat će ocjenu birači, a pučki pravobranitelj se, kao i svi drugi građani, može priključiti nekoj od političkih stranaka, ili osnovati vlastitu, i predložiti program za rješavanje spomenutih problema, kaže Stazić.

Prigovori na sporost sudova

U nastavku je primijetio da se u izvješću posebno upozorava na sporost sudova, o čemu je dan ranije bilo govora i u raspravi o predloženim izmjenama Zakona o kaznenom postupku. Dobro je - kaže - da se poduzimaju mjere, pa i izmjene zakonodavstva, da se postupci pred sudovima ubrzaju, kako bi građani što lakše mogli ostvarivati svoja prava. Kako reče, ohrabruju i podaci o smanjenju broja pritužbi za povrede vlasničkih prava u odnosu na 2000. godinu, međutim, nije korektno da se stanje u ovoj oblasti uspoređuje sa šestogodišnjim razdobljem, umjesto da se prokaže po godinama. Bilo bi zanimljivo, kaže, saznati nešto i o strukturi prekršitelja. Naime, prema informacijama kojima raspolaže, a kojih nema u izvješću, pojedini djelatnici MUP-a, policajci, bespravno su uselili u tuđe stanove koje i danas bespravno koriste (ne žele iseliti unatoč sudskim presudama).

Nedopustivo je, kaže dalje zastupnik, da se pojedina ministarstva oglašuju o zahtjeve pučkog pravobranitelja. Predlaže, stoga, da Vlada na posebnoj sjednici svaka tri mjeseca razmatra kako se koje ministarstvo odnosi prema toj instituciji. Naime, njihova je obveza da usko surađuju s pučkim pravobraniteljem na zaštiti prava građana zbog kojih i postoje.

Ljubo Česić-Rojs (HDZ) izrazio je neslaganje sa Stazićevom ocjenom da je izvješće pučkog pravobranitelja bilo neprihvatljivo i potcjenjivačko prema ovom Visokom domu. Hrvatski narod nikada u povijesti nije živio teže nego danas jer nitko ne brine za običnog čovjeka, konstatirao je. Naime, većina današnjih političara ne bira sredstva u borbi za funkcije i nema razumijevanja za običan narod čija su temeljna prava ugrožena.

Ivan Šuker (HDZ) zamjerio je Staziću da svoju ocjenu o visini društvenog standarda temelji samo na podacima o porastu plaća, iako u ekonomskoj znanosti postoji metodologija po kojoj se izračunava porast ili pad životnih troškova. Nije točna ni njegova insinuacija da bi pučki pravobranitelj po mišljenje za svoje izvješće morao ići u Vladu. Evidentno je, međutim, da se ono što je prošle godine bilo dobro u tom dokumentu ove godine smatra politički neprihvatljivim zato što se odnosi na neke druge.

Dr. sc. **Ljerka Mintas-Hodak (HDZ)** spočitnula je Staziću da je neobjektivno diskutirao o problemima policije i sudstva te da pristupa ovom izvješću po mjeri vlastitog političkog ukusa. Za razliku od njega, koji je pučkom pravobranitelju održao lekciju o objektivnosti, svi klubovi zastupnika, pa i njegov, smatraju predloženo izvješće vrlo objektivnim materijalom, utemeljenim na činjenicama.

U svom ponovnom javljanju **Nenad Stazić** je pojasnio da nije doveo u pitanje objektivnost ovog izvješća nego obrazloženje pučkog pravobranitelja, način na koji je ono dano i moguće sumnje koje to otvara kod analize izvješća. Kako reče, u svom nastupu pozvao je Vladu da organizira tematsku sjednicu o stanju ljudskih prava, analizira rad ministarstava i njihov odnos prema instituciji pučkog pravobranitelja te da ništa ne zataškava.

Uključivši se u raspravu **Ante Klarić** je napomenuo da njegovo izvješće nije politički akt ali da, samo po sebi, može imati političke reperkusije, no to je stvar odnosa političkih snaga u Hrvatskoj i u ovom Parlamentu. Naglasio je da nije podnio izvješće niti jednoj parlamentarnoj stranci nego Hrvatskom saboru.

Činjenica je, kaže, da je u Hrvatskoj osjetno porastao broj nezaposlenih što je tragično jer taj proces, izravno i neizravno, utječe na ugrožavanje ljudskih prava, egzistenciju pojedina i obitelji, te stvaranje atmosfere beznađa. Moja je obveza i pravo da, kao opunomoćenik ovog Sabora, ukažem na činjenice koje će izazvati daljnje socijalne probleme u državi (npr. reorganizacija u MUP-u i MORH-u) a o političkim reperkusijama se brinite vi, poručio je zastupnicima.

Jednom godišnje inventura stanja ljudskih prava

Željko Malević (SDP) izjavio je da ne prepoznaje i ne prihvaća bilo kakvo imputiranje svjetonazorsko - ideoloških ili političkih natruha u ocjenama pučkog pravobranitelja o stanju ljudskih prava u Republici Hrvatskoj. Uostalom, gospodin Klarić je dokazao svoju principijelnost i time što je izazvao prilično veliku buru nezadovoljstva za vrijeme bivše vlasti, dajući slične konstatacije o sličnim ili identičnim neuralgičnim točkama

povrede ljudskih prava u Republici Hrvatskoj, koje se kontinuirano ponavljaju. Ne samo da se o ovako važnoj problematici raspravlja u polupraznoj sabornici nego zastupnici počinju ideologizirati i stranački se prepućavati na temi od zajedničkog interesa, negodovao je Malević.

"Mi bismo kao Parlament, morali biti zainteresirani za to da se osiguraju što bolji uvjeti za rad pučkog pravobranitelja, napominje zastupnik. Naime, riječ je o svojevrsnom institutu koji štiti građane pred institucijama države koje su po svojoj inerciji sklone birokratskom ponašanju, a zbog nesavršenih legislativnih rješenja i kršenju ljudskih prava te ostavljanju građana bez zaštite. Po mišljenju zastupnika jednom godišnje trebalo bi u Hrvatskom saboru upriličiti tematsku raspravu o stanju ljudskih prava u okviru koje bi se napravila inventura svega što su institucije vlasti, počevši od zakonodavne i izvršne, te građanske inicijative i nevladine udruge napravili na zaštiti i poboljšanju stanja ljudskih prava u Hrvatskoj. Te bi rasprave morale biti bolje medijski popraćene a trebali bi im nazočiti predsjednici Vrhovnog, Ustavnog i Upravnog suda te predstavnici Vlade.

U nastavku je spomenuo obveze koje je Parlament preuzeo na sebe a nije realizirao. Konstatirao je, među ostalim, da u okviru bilateralnih odnosa s BiH nije riješena zaštita mirovinskih prava naših građana (kako izbjeglica iz BiH tako i Hrvata koji su radili u BiH) tako da se mnogi od njih obraćaju pučkom pravobranitelju da bi uz njegovu pomoć izborili svoja prava. Nije formirana ni institucija za zaštitu prava djece, iako podaci govore da je veliki broj djece seksualno, fizički i na druge načine zlostavljan.

Umjesto obraćanja međunarodnim institucijama proširiti ovlasti pučkog pravobranitelja

Iako se dvije trećine pritužbi građana odnosi na rad i sporost sudova, Malević ne podržava apel pučkog pravobranitelja da se žalitelji koji su iscrpili sva pravna sredstva u Hrvatskoj obraćaju međunarodnim institucijama. Umjesto toga - kaže - treba poduzeti sve da hrvatske institucije zaštite svoje građane,

sukladno međunarodnim obvezama koje smo preuzeli ratificiranjem Europske konvencije o ljudskim pravima i dr. Doduše, mnogi koji su se obratili međunarodnim institucijama dobili su satisfakciju, međutim, cijena toga je previsoka, ne u materijalnom smislu, nego u pogledu političkih reperkusija (Hrvatska gubi poene pred Međunarodnom zajednicom i to u fazi kad se nastoji približiti EU).

Na kraju je predložio donošenje zaključaka koji bi nalagali Hrvatskom saboru da osigura bolje materijalne uvjete za rad pučkog pravobranitelja te da obavi sve legislativne zahvate na koje se obvezao (među ostalim, i u Zakonu o obveznim odnosima). Daka-ko, izmjenama Zakona o pučkom pravobranitelju toj bi instituciji trebalo omogućiti da pokreće postupke pred Ustavnim sudom, čime bi se povećala njena djelotvornost, a i značenje. Založio se i za otvaranje detaširanih ureda pučkog pravobranitelja po regijama, što će također zahtijevati veći iznos novca.

Milanka Opačić (SDP) iskoristila je raspravu o ovom izvješću da priupita pučkog pravobranitelja jesu li točne tvrdnje dijela građana da je njegov zamjenik, gospodin Tir, prošlog ljeta nasilno iselio iz stana jednu gospođu koja ni do danas nije uspjela doći do svojih stvari. Ako je to istina, zanima je na osnovi kojeg dokumenta je izvršena ta deložacija, a ako za to nema nikakve pravne osnove, kako je moguće da takav čovjek radi kao zamjenik pučkog pravobranitelja?

Ante Klarić je pojasnio da je njegov zamjenik vlasnik kuće u Zagrebu u kojoj su tri stana. U dvije etaže od po 100 kvadrata žive (uvjetno rečeno) zaštićeni stanari, dok njegova obitelj živi u podrumskim prostorijama. Gospodin Tir je stanarki koja je sama u stanu od 100 kvadrata nudio da preseli u njegov uređeni podrumski stan, kako bi on s obitelji mogao useliti u veći. Ona to nije prihvatila, nego je tražila 70 tisuća DEM za iseljenje, iako faktično ne živi u spomenutom stanu. Na osnovi toga su se razvile razne ulične priče koje su doprle čak i do Hrvatskog sabora (te činjenice zastupnici mogu provjeriti).

Dr. sc. **Furio Radin (nezavisni)** prigovorio je zastupnici da je spomenutom intervencijom prekršila Poslovnik. Kako reče, ne osporava važnost njenog pitanja, već način i vrijeme kada je postavljeno (usred

rasprave o izvješću Pučkog pravobranitelja i o ljudskim pravima).

Ključni je problem što izvršna vlast ignorira zaključke Sabora

Izlaganje gospodina Klarića ne treba doživljavati kao oporbeni govor, jer su njegova izvješća, zapravo, odraz savjesti svake vlasti, primijetila je **Đurđa Adlešić (HSLŠ)** (kad je kritizirao bivšu vlast to se nama kao oporbi svidalo). Osim toga, pučki pravobranitelj u svom izvješću govori i o nekim pozitivnim pomacima, npr. na planu osobne sigurnosti građana i dr. Dosadašnji sudionici u raspravi su, uglavnom, podržali to izvješće, upozorivši na potrebu da se poboljšaju uvjeti rada pučkog pravobranitelja. Ključni je problem, međutim, što se pojedina ministarstva, pa i Vlada, oglašuju na zaključke Sabora koji proizlaze iz njegovih izvješća. Ostanu li rasprave o ovoj problematici na sadašnjoj razini, zastupničke klupe će sljedeće godine biti još praznije a izlaganje pučkog pravobranitelja još kraće, upozorava zastupnica. Zbog toga će, kaže, u ime Kluba zastupnika HSLŠ-a, predložiti da ubuduće ovakvim raspravama prisustvuju ministri, ili barem premijer i njegovi zamjenici, kao i kad se raspravlja o povjerenju Vladi.

Porast političkog nasilja

Iako ponuđeno Izvješće smatra kvalitetnim i iscrpnim **Miroslav Korenika (SDP)** ukazao je na neke karakteristične slučajeve koji svjedoče o nedjelotvornosti dijela državnog ustroja. Nerijetko se - kaže - govori o zloporabama koje čine djelatnici MUP-a, a činjenica je da policajci od Parlamenta već dugo

Nije točno da se zanemaruju teške socijalne prilike velikog broja građana i da Vlada i Sabor ništa ne poduzimaju da se takvo stanje promijeni.

bezuspješno traže da se izmijeni Zakon o policiji. Naime, sve češće smo svjedoci da se na pripadnike Hrvatske policije poteže vatreno oružje a oni zbog neodgovarajuće zakonske regulative nisu u situaciji da na taj način brane sebe i ljudske živote te imovinu.

U nastavku je govorio o nedjelotvornosti sudstva zbog dugotrajnih sudskih procesa. Primjera radi

spomenuo je dugotrajno suđenje vezano uz štedno-kreditne zadruge Cekin i Aurora koje se odvija u Županijskom sudu u Varaždinu. Vješti odvjetnici koriste sve moguće rupe u zakonima u korist onih koji su odgovorni za milijunske pronevjere, dok je mnogim štedišama ugrožena egzistencija jer kroz dugo suđenje ili kroz dugotrajni postupak stečaja ne mogu doći ni do dijela svoje imovine.

Korenika je, među ostalim, upozorio i na porast političkog nasilja ili elemenata političkog nasilja u Republici Hrvatskoj. Ne samo da se napada pojedine državne dužnosnike nego elemenata političkog nasilja ima i na stranačkim izborima u pojedinim strankama, kaže zastupnik. Dakako, o svemu tome se puno manje govori kad je riječ o ljudima u malim sredinama. Primjerice, 10 pripadnika SDP-a u općini Bednja dobilo je prijeteća pisma (prijeti im se otmicama, likvidacijom ili rušenjem kuća). S tim u svezi istaknuo je da će one koji su u proteklom razdoblju jednoj osobi na području te općine srušili kuću ipak dostići zaslužena kazna (krivci su pronađeni za ove vlasti).

Dislocirati Ured pučkog pravobranitelja

U zaključnom dijelu izlaganja upozorio je na neke oblike neprihvatljivog ponašanja na području Varaždinske županije prema Romima. Spomenuo je, među ostalim, da dio lokalnih vlasti ne želi iskoristiti ponuđena sredstva Ureda za nacionalne manjine da se poboljšaju uvjeti života i rada ne samo romske populacije, nego prvenstveno njihove djece. Budući da se od općinskih dužnosnika nerijetko mogu čuti konstatacije o humanom preseljenju, zastupnik podržava inicijativu pučkog pravobranitelja da se utvrde statistički pokazatelji o romskoj populaciji. Zalaže se za to da tijela gonjenja počnu goniti počinitelje kaznenih djela motiviranih rasizmom i ksenofobijom, kako bismo pokazali da je Hrvatska tolerantna zemlja.

Kako reče, slaže se s mišljenjima da izvješće pučkog pravobranitelja nije politički intonirano nego da, nažalost, govori o našoj stvarnosti. Nesporna je činjenica da je zbog gospodarskog stanja u državi ugrožena egzistencija pojedinih ljudi, ali ne može se reći da i ova Vlada, a i sve političke snage

preko Parlamenta ne poduzimaju mjere, u okviru svojih mogućnosti, da se to stanje popravi. Smatra da bi Ured pučkog pravobranitelja trebalo dislocirati i u pojedine veće sredine Republike Hrvatske, jer mnogi ljudi koji bi mu se s pravom obratili ne mogu doći do njega upravo zbog egzistencijalne ugroženosti.

Godinama aktualna ista problematika

Sonja Borovčak (SDP) naglasila je da se pridružuje onima koji svesrdno podržavaju ulogu pučkog pravobranitelja u zaštiti ljudskih prava u Republici Hrvatskoj. Budući da se u njegovim izvješćima godinama provlači gotovo ista problematika (u praksi se najčešće susreće isti tip povreda ljudskih prava) razumljivo je da je interes zastupnika za rad te institucije manje izražen nego ranijih godina. Zbog toga treba razmisliti o promjeni pristupa toj problematici, kako ne bi ispalo da zastupnici nisu zainteresirani za rješavanje ljudskih

Nedopustivo je da pojedina ministarstva ignoriraju zahtjeve pučkog pravobranitelja, umjesto da s njim usko surađuju na zaštiti prava građana.

prava. Čak štoviše, oni moraju pomagati pučkom pravobranitelju u nastojanjima da se stanje na tom području poboljša. Točno je - kaže - da institucije sistema ne funkcioniraju onako kako bi trebalo, zbog čega građani imaju problema kod rješavanja svakodnevnih životnih potreba, ali takvo stanje traje već duže. Međutim, izvješće ipak ukazuje i na određene pozitivne pomake u pojedinim oblastima.

Kao članica Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo zastupnica smatra da neke ocjene pučkog pravobranitelja vezane uz stanje socijalne skrbi i prava po toj osnovi možda ne stoje. Primjerice, u izvješću se navodi da gotovo dvostruko veći broj pritužbi na upravna tijela iz ovog područja ukazuje na to da se socijalnoj skrbi u 2001. godini nije posvećivala odgovarajuća pozornost. Istodobno, međutim, nije predložen podatak o ukupnom broju korisnika socijalne skrbi u Hrvatskoj (Odbor

raspolaze podatkom da je u usporedbi sa 1999. za socijalna prava izdvojena čak 59 posto veća suma) niti pojašnjeno je li riječ o ostvarivanju prava na nivou lokalne samouprave ili vezano uz državnu upravu. Na kraju je izrazila uvjerenje da će do idućeg izvješća biti uspostavljena i institucija dječjeg pravobranitelja, na čemu radi Državni zavod za zaštitu materinstva.

Gradani se žale i zastupnicima

Sudeći po podacima iz izvješća još uvijek ne možemo biti zadovoljni stanjem ljudskih prava u Republici Hrvatskoj, konstatirala je Snježana Biga-Frganović. O tome, među ostalim, svjedoči činjenica da se i zastupnici svakodnevno susreću s pritužbama pojedinih građana, kojima nastoje pomoći u borbi s birokracijom i dr. Dakako, nakon što je profunkcionirala institucija pučkog pravobranitelja s takvim zahtjevima obraća im se manji broj građana nego ranije, dok ih se više obraća izravno pučkom pravobranitelju.

U nastavku je izrazila neslaganje s tvrdnjom pučkog pravobranitelja da nisu ispoštovani svi zaključci Hrvatskog sabora povodom njegovih ranijih izvješća. Spomenula je, među ostalim, da je na njegovu inicijativu Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo potaknuo Vladu da uputi u proceduru Sporazum o potvrđivanju ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i SR Jugoslavije, koji je prije nekoliko mjeseci ratificiran. Sabor je 2000. godine ratificirao i socijalni sporazum s BiH, ali Skupština BiH to još nije učinila. Zbog toga je zastupnica i osobno intervenirala da se to što prije obavi, kako bi građani s jedne i druge strane realizirali svoja prava.

Spomenula je, nadalje, da je zahtjev Odbora za formiranje institucije dječjeg ombudsmana pretočen u zaključak Hrvatskog sabora, ali da se Prijedlog zakona kojim bi se to reguliralo još nije pojavio pred zastupnicima. Treba voditi računa o tome da ga se donese prije rasprave o Proračunu, kako bi se osigurala sredstva i za taj novi institut, napominje zastupnica. Prilikom donošenja Proračuna valja predvidjeti i dostatna sredstva za Ured pučkog pravobranitelja. Naime, ne smije se smetnuti s uma da se radi o opunomoćeniku ovog Doma koji izravno komunicira s građanima nastojeći zaštititi njihova prava.

Podržala je prijedlog Kluba zastupnika HSS-a da se Vladu obveže da se očituje o razlozima zbog kojih pojedina ministarstva (npr. Ministarstvo za javne radove i Ministarstvo hrvatskih branitelja) iz godine u godinu oglašuju na upite i zahtjeve pučkog pravobranitelja. Ne izgleda li se takav zaključak, predsjednik Hrvatskog sabora bi trebao sazvati sastanak predstavnika klubova zastupnika i radnih tijela na kojem bi se, uz prisustvo pučkog pravobranitelja, utvrdilo gdje su problemi.

Osobna sigurnost građana na zadovoljavajućoj razini

U nastavku se osvrnula i na ponašanje općinskih stambenih komisija koje se, prema navodima pučkog pravobranitelja, nešto rjeđe oglašuju na njegove upite. Među ostalim, upozoravaju na nepremostive teškoće u rješavanju problema pronalaska alternativnog smještaja za korisnike smještene u privatnim objektima, a istodobno ne reagiraju u slučajevima kad se protupravno koristi tuđa imovina, što je nedopustivo. Zastu-

Zastupnici se ne slažu s prijedlogom da se žalitelji koji su iscrpili sva pravna sredstva u Hrvatskoj obraćaju međunarodnim institucijama. Smatraju da hrvatske institucije moraju zaštititi svoje građane, sukladno obvezama preuzetim ratificiranjem Europske konvencije o ljudskim pravima i dr.

pnica, stoga, poziva sva nadležna tijela da odrade svog dio posla. Dobar je indikator, kaže, da je osobna sigurnost građana u Hrvatskoj danas na zadovoljavajućoj razini (nema značajnih prigovora na rad policije) a primjećuje se i nešto manje "ogluha" upravnih i tijela s javnim ovlastima.

Informirala je zastupnike da bi na današnjoj sjednici trebao biti donesen - hitnim postupkom - Zakon o pravu na dodatak uz mirovinu određenih kategorija korisnika. Očekuje se da će primjena tog zakona poboljšati težak socijalni položaj hrvatskih građana

koji su, radeći u državama bivše SFRJ, ostvarili pravo na doista nedostatnu mirovinu. S tim u svezi spomenula je da su određene analize pokazale da je dio građana dobivao mirovinu iz BiH i SRJ bez valjane pravne osnove, što znači da treba ojačati institucije kontrole na svim nivoima.

Ispravljujući njene navode **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** je napomenula da su spomenutim zakonom obuhvaćeni samo hrvatski državljani koji su ostvarili mirovinu na području BiH.

Marijan Maršić (HSS) najavio je da će podržati ovo Izvješće jer na realan način karakterizira stvarno stanje na terenu a u području zaštite ljudskih prava ono zaista nije zadovoljavajuća. Sama činjenica da zastupnicima nije predloženo mišljenje Vlade - kaže - svjedoči o njenom odnosu prema pučkom pravobranitelju, pa i samom ovom Domu. Stoga se postavlja pitanje jesu li saborski zastupnici doista poslodavci hrvatske Vlade, ili je današnja Vlada iznad Hrvatskog sabora.

U nastavku je iznio neke sugestije za poboljšanje predloženog teksta. Smatra, primjerice, da bi trebalo napraviti cjelovitiju analizu iz koje bi bilo vidljivo kada su, gdje i zbog čega nastali pojedini problemi. Primjerice, kad je riječ o pritužbama vezanim uz obnovu kuća, u Vukovarsko-srijemskoj županiji, najviše ih se odnosi na razdoblje 1998-99., što znači da je ova vlast neke probleme naslijedila. To se odnosi i na probleme vezane uz otplatu poljoprivrednih kredita koje su razvojačeni branitelji dobivali 1995. i 1996. godine (moralni su biti prolongirani).

Prihvatljiva ideja o formiranju građanskih mirovnih vijeća

Zastupnik, inače, pozdravlja donošenje Zakona o pravima na dodatak uz mirovinu određenih kategorija korisnika, jer bi on trebao riješiti pitanje svih hrvatskih državljana koji su stekli mirovine u bivšim republikama bivše Jugoslavije.

Također podržava ideju da se formiraju građanska mirovna vijeća i to već pri vijećima mjesnih odbora ili pri jedinicama lokalne samouprave, kako bi se lokalni problemi prvenstveno rješavali na lokalnoj razini. Kad je riječ o vlasničkim pitanjima i provođenju reformi o

kojima je govorio pučki pravobranitelj, uzroke i posljedice stanja treba analizirati od početka (nažalost, ova vlast još nije našla djelotvoran lijek za sve nabrojene probleme). S obzirom na neodgovarajuće uvjete rada pučkog pravobranitelja, prilikom izglasavanja proračuna za narednu godinu zastupnici se moraju založiti za to da se njegovu Uredu osigura više sredstava.

Na kraju je podržao zaključke Kluba zastupnika HSS-a kojima se također obvezuje Vladu da u primjerenom roku osigura sve potrebne materijalne i druge pretpostavke za učinkovito funkcioniranje te institucije. Osim toga, trebala bi osigurati, u skladu sa zakonom, da pojedina ministarstva uvažavaju intervencije pučkog pravobranitelja radi ostvarivanja njegove temeljne funkcije - zaštite ljudskih prava. Haesesovci još predlažu zaduženje Vladi da u roku od 60 dana izvjesti Sabor o razlozima nereagiranja ministarstava spomenutih u Izvješću, pa i same Vlade, na zahtjeve i upite pučkog pravobranitelja. Zastupnik je izrazio nadu da ovi, ili neki drugi zaključci koje će Sabor prihvatiti, neće ostati mrtvo slovo na papiru.

Problemi nezaposlenosti stradalnika Domovinskog rata

Na početku svog izlaganja **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)** je napomenuo da će govoriti narodnim jezikom kojim je napisano i ovo izvješće. Kako reče, podržava ga jer je kvalitetno i jer je to glas običnog hrvatskog čovjeka i svih građana koji u ovoj domovini danas teško žive.

Sudeći po podacima iz Izvješća još uvijek ne možemo biti zadovoljni stanjem ljudskih prava u Hrvatskoj (s pritužbama građana se svakodnevno susreću i zastupnici).

Najprije se osvrnuo na problem nezaposlenih stradalnika Domovinskog rata, odnosno 16 tisuća pripadnika Hrvatske vojske koji se smatraju viškom. Nije točno, kaže, da se taj problem ne može riješiti. Naime, MORH ima u svom vlasništvu nekretnine koje vrijede više od 36 mlrd. Međutim, Vlada je u zadnjih

polu godine sve kapitalne objekte, znači sve hotele sa 8 tisuća ležaja, izdvojila iz tog sustava i stavila pod ingerenciju svoje Agencije. Te bi nekretnine Fond za privatizaciju trebao prodati na međunarodnom natječaju, a zasigurno će ih prodati ispod žita. Po mišljenju zastupnika dio sredstava od prodaje tih nekretnina mogao bi se usmjeriti za modernizaciju Hrvatske vojske, a dio za otpremnine nezaposlenih pripadnika HV-a, da oni koji o tome odlučuju ne gledaju samo svoj interes. Žalosno je, kaže, da se danas, primjerice, devastiraju hotelski objekti u Baškoj Vodi, koji su prilagođeni za najteže invalide, kako bi im se smanjilo cijenu tako da ih netko može kupiti za bagatelu.

Prava hrvatskih branitelja su stečena i ni u kom slučaju nisu privilegije (nema tih novaca koji mogu nadomjestiti zdravlje) napominje dalje zastupnik. Ne slaže se ni s ocjenama da nema mjesta za hrvatske policajce. Kako reče, današnji ministar unutarnjih poslova koji tvrdi da se mora otpustiti višak policajaca trebao bi to dokazati na vlastitom primjeru (svoju suprugu je odmah po dolasku iz Trogira u Zagreba zaposlio u Privrednoj banci).

Spomenuo je, među ostalim, da su bez posla i pripadnici tzv. 66. pukovnije (2312) koji su danonoćno radili na izgradnji cesta (riječ je o brojnim obiteljima čija su temeljna ljudska prava danas ugrožena). Naime, vrijednost 100 km autocesta koje su izgradili procjenjuje se na 200 mln. DEM a samo radovi za doček Svetog Oca u Splitu i Mariji Bistrici na 70 mln. kuna, a da nikome nije ništa plaćeno. Apsurdno je, stoga, da se njega danas progoni i skida mu se imunitet zbog 2.000,00 kuna potrošenih za kupnju 40 tisuća plastičnih čaša za kavu koje su korištene prilikom tih radova. Nedopustivo je, kaže, da se na takav način ugrožavaju njegova temeljna ljudska prava, dok oni na vrhu uzimaju koliko žele a narod živi sve teže. Dobro je poznato, kaže, tko su dioničari "Viktora Lenca", tko je bio predsjednik Nadzornog odbora Riječke banke, tko je na čelu Nadzornog odbora ACI Marine, itd. "Dok takve ne očistimo hrvatski narod i država, svi građani Hrvatske će patiti i još teže živjeti", zaključio je.

Na kraju je još jednom izrazio podršku izvješću pučkog pravobranitelja, uz napomenu da treba

postupati prema njegovim prijedlozima (u prvom redu valja istražiti tko je iznio kapital iz Hrvatske).

Replicirajući mu, **Ivan Ninić (SDP)** je naglasio da imovina MORH-a, niti bilo koja druga imovina, nije rezervirana za podobne i neće to biti dok god je ova koalicija na vlasti. General Rojs je možda opterećen onim što se radilo 10 godina u bivšem sistemu, pa misli da će se tako i nastaviti, primijetio je zastupnik.

U odgovoru na repliku **Ljubo Česić-Rojs** je naglasio da iznosi samo argumente. Spomenuo je, među ostalim, da su pokojnom ministru obrane podvalili da potpiše da se otok Smokvica kod Rogoznice, sa 19 objekata, dade jednom privatniku za jednu kunu na 30 godina. Za vrijeme svog mandata on je, kaže, raskinuo taj ugovor a ministar je čak obećao da će angažirati vojnu policiju, ali na tome je ostalo. Prilikom razduživanja u Ministarstvu obrane predao je dokumente o tom slučaju sadašnjem ministru, a jednom je o tome govorio i u Saboru, ali nitko ništa nije poduzeo. Zar taj objekt ne možemo prodati a novac usmjeriti za zbrinjavanje razvojačenih branitelja, odnosno sada viška djelatnika u Ministarstvu obrane - pita Rojs. Mogli bismo, kaže, prodati i kompleks Kupara vrijedan 135 mln. DEM. Uostalom, bivši premijer Zlatko Mateša može posvjedočiti da smo za vrijeme vlasti HDZ-a predlagali da se proda imovina u vrijednosti od 700 mln. kuna, ali to nije učinjeno. Donesimo sada takvu odluku i raspisimo međunarodni natječaj, pa neka Vlada od toga namakne novac za pokrivanje proračunskih manjkova, predlaže zastupnik (u tom slučaju neće nam trebati ni krediti MMF-a).

Izostala neposredna komunikacija s Vladom

Dr. sc. Furio Radin konstatirao je da je posao pučkog pravobranitelja vrlo delikatan zato što mora govoriti o vrlo nezgodnim stvarima vladajućoj garnituri koja je odgovorna za stanje u državi (gospodin Klarić je doživljavao kritike i za vrijeme HDZ-a). Da su sada prisutni predstavnici Vlade mogli bismo saznati nešto više o problemima na koje pučki pravobranitelj upozorava u svom izvješću, smatra Radin. Žalosno je, kaže, da pored tolikih problema s kojima se suočavamo na području ljudskih

prava nema neposredne komunikacije između Ureda pučkog pravobranitelja i Vlade. Naime, gospodin Klarić češće kontaktira jedino s Odborom za ljudska prava, a na sjednici Parlamenta pojavljuje se samo jedanput godišnje. Iako neki podaci svjedoče o tome da je stanje ljudskih prava danas bolje nego prije nekoliko godina,

Vladu treba obvezati da se očituje o razlozima zbog kojih se pojedina ministarstva (npr. Ministarstvo za javne radove i Ministarstvo hrvatskih branitelja) iz godine u godinu oglašuju na upite i zahtjeve pučkog pravobranitelja.

zastupnici moraju biti itekako kritični prema tom stanju i davati podršku pučkom pravobranitelju, prije svega financijsku, kaže zastupnik. Osim toga, trebaju kritizirati Vladu kako bi se ona napokon počela zanimati za posao pučkog pravobranitelja. Nesporno je, kaže, da je ekonomsko stanje u državi sve lošije (o tome govore i statistički podaci) i da to proizvodi brojne povrede ljudskih prava.

U nastavku je izrazio čuđenje što izlaganje kolege Kajina, koje inače podržava, nije izazvalo nikakve replike, iako je oporba bila prisutna u sabornici. Ako je točna njegova tvrdnja da je problem manjina u Hrvatskoj sistemski riješen na način da ih sada ima samo 10-ak posto, dok ih je 1991. bilo 25 posto, to se može nazvati i etničkim čišćenjem, kaže Radin. Vladi je, među ostalim, poručio da se pobrine za pravi program zbrinjavanja ljudi koji će biti proglašeni tehničkim viškom, ili to već jesu, u MUP-u i MORH-u. Podržavši potrebu hitnog rješavanja problema vezanih uz prava hrvatskih branitelja, podsjetio je i na činjenicu da još nije riješen problem usklađivanja mirovina i stečenih prava antifašističkih boraca iz 2. svjetskog rata.

Javivši se za ispravak njegovih navoda **Ante Beljo (HDZ)** je spomenuo da su mnogi pobunjeni Srbi otišli iz Hrvatske na poziv Martića i onih koji su ih vodili u akcijama protiv njihove domovine, te da je 120 do 130 tisuća Hrvata napustilo Hrvatsku u potrazi za poslom. Apelirao je na zastupnika Radina da, kad već govori o etničkom

čišćenju, uzme u obzir i stvarno etničko čišćenje Hrvata s područja BiH i Srbije, koje se događa i danas.

Najugroženija prava hrvatskih branitelja

Ljubo Česić-Rojs spočitnuo je Radinu da se olako razbacuje teškim riječima, budući da još uvijek nisu objavljeni podaci iz najnovijeg popisa stanovništva. Tko je kriv za pad nataliteta, ili, primjerice, za egzodus Hrvata iz Drvara, kad predsjednik Republike kaže neka to riješi međunarodna zajednica? Svatko ima pravo živjeti gdje želi, a naša je dužnost da svakom građaninu Republike Hrvatske omogućimo dostojanstven život i štitimo njegova temeljna ljudska prava, kaže zastupnik. Nažalost, danas su najugroženija prava hrvatskih branitelja koji su najviše dali za ovu domovinu, jer o njima nitko ne vodi računa. Danas su ministri i ravnatelji policije vlasnici firmi, hotela, disko klubova, itd. Oni isti koji su otpustili policajce vraćaju na njihova mjesta ljude od 65 godina koji imaju 45 godina radnog staža, negodovao je.

Zdenka Babić-Petričević primijetila je da je Kajin zacijelo mislio na srpsku nacionalnu manjinu. Ako zastupnik Radin smanjenje broja pripadnika nacionalnih manjina zove etničkim čišćenjem, kako će tek nazvati Vukovar, Škabrnju, Voćin i sve bojišnice u Republici Hrvatskoj, iseljavanje hrvatskih ljudi iz Republike Hrvatske, ne samo od 1993. do 1997. nego u posljednjih deset godina, ili protjerivanje Hrvata iz BiH - upitala je. Poručila mu je da će mu, kao predsjedniku Odbora za ljudska prava čija je članica možda oprostiti rečeno, odgovori li na sva ova pitanja. Umjesto baratanja nedosljednim riječima radije razmatrajmo kako ćemo riješiti navedene probleme, apelira zastupnica. Poručila je Radinu da će mu možda oprostiti izgovorene riječi odgovori li na sva ova pitanja.

Jadranka Kosor (HDZ) nije se složila s njegovom konstatacijom da je stanje ljudskih prava danas bolje nego za vrijeme prošle vlasti. U prvom redu preko noći su smanjena ili posve ukinuta neka prava branitelja, pa i ona koja nisu iziskivala veći trošak, što je izazvalo opravdano nezadovoljstvo ljudi koji su riskirali svoje živote za slobodu i neovisnost Hrvatske. Nadalje, smanjena su

stečena prava obitelji s malom djecom, ukinut je dječji doplatok za studente a da paralelno nije riješen sustav stipendija, itd. Smanjenjem osnovica za bolovanje također se zadire u ljudska prava, a da se i ne govori o kategoriji nezaposlenih koji nemaju gotovo nikakvu perspektivu, kaže zastupnica.

Izvješće maksimalno depolitizirano

Gospodin Beljo je s pravom zabrinut za Hrvate u BiH, iako se naš Odbor, odnosno poseban pododbor za Hrvate izvan domovine, intenzivno bavi tom problematikom, rekao je **Furio Radin**.

U nastavku je pojasnio da je u osvrtnu na riječi kolege Kajina govorio u kondicionalu. I dalje stoji na stajalištu da se osjetno smanjenje broja pripadnika manjina, ako je Kajinova tvrdnja točna, može okarakterizirati i kao etničko čišćenje.

Dio sredstava od prodaje nekretnina u vlasništvu MORH-a mogao bi se usmjeriti za modernizaciju Hrvatske vojske, a dio za zbrinjavanje razvojačenih branitelja, odnosno sada viška djelatnika u Ministarstvu obrane.

U zaključnom dijelu izlaganja napomenuo je da Klub zastupnika nacionalnih manjina podržava Izvješće o radu pučkog pravobranitelja koje je, po njihovu mišljenju maksimalno depolitizirano i nudi podršku u radu njegova Ureda, jednako kao i Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Pojasnio je i svoju ocjenu da je stanje ljudskih prava danas bolje nego ranije, ali s obzirom na težu ekonomsku situaciju, koja uzrokuje povrede mnogih prava, slaže se s mišljenjem zastupnice da je ukupna situacija gora.

U svom ponovnom javljanju **Ante Beljo** je napomenuo da je etničko čišćenje u Hrvatskoj bilo na djelu samo na okupiranim područjima, s kojih su svi Hrvati bili protjerani. Povijesna je činjenica, kaže, da je hrvatska vlada nakon "Bljeska" i "Oluje" pozivala Srbe da ostanu u Hrvatskoj, dok su ih njihovi vođe

prisiljavali da napuste njen teritorij da bi se izazvala intervencija NATO-a i drugih svjetskih čimbenika. Dakako da posljedice takve politike danas snose i ti Srbi koji su napustili Hrvatsku, ali ne može se Hrvatsku zato optuživati za etničko čišćenje. Nemojmo iskrivljavati činjenice i zamjenjivati uzroke i posljedice jer to ima katastrofalne reperkusije za budućnost ove zemlje, upozorava Beljo.

Udvostručiti sredstva za rad pučkog pravobranitelja

Jadranka Kosor je u ime svojih kolega izjavila da Klub zastupnika HDZ-a podupire ovo izvješće jer je objektivno i depolitizirano, kao što su to bila i ranija izvješća pučkog pravobranitelja. Izrazila je zadovoljstvo što je većina sudionika u ovoj raspravi uspjela izbjeći politiziranje, a manjinu - kaže - treba uputiti na članak 92. Ustava koji govori o ovlastima te institucije.

Zastupnici HDZ-a su mišljenja da će u okolnostima velike nezaposlenosti i dalje biti dosta posla za pučkog pravobranitelja. Stoga sugeriraju da se na njihovu inicijativu obveže Vladu da proračunska sredstva za rad te institucije u 2003. godini povećaju za 100 posto. Predlažu, nadalje, da se ministarstva, osobito ono za javne radove, obnovu i graditeljstvo te Ministarstvo hrvatskih branitelja, obvežu da u roku od 30 dana odgovore pučkom pravobranitelju na sve upite. Njihova je sugestija i da Hrvatski sabor preuzme obvezu da u roku od godine dana pronađe trajni odgovarajući smještaj za Ured pučkog pravobranitelja.

Ante Klarić je u završnoj riječi naglasio da su u njegovom izvješću izraženi problemi hrvatskih građana

Hrvatske koji su u 2001. godini bili obespravljeni. To se u prvom redu odnosi na one koji su bez posla jer nezaposlenost generira povrede ljudskih prava na svim razinama života, od socijalnih odnosno egzistencijalnih, duhovnih, kulturnih, stambenih, itd. Pojasnio je da ne traži sredstva za sebe već za obespravljene građane. Kako reče, ove tužne priče iz Hrvatske ne isključuju napore Vlade da učini nešto bolje. Naime, to nije kritika vlasti već nastojanje da se uspostavi atmosfera povjerenja između tijela izvršne vlasti i građana u čemu, kako reče, vrlo

Nesporo je da je ekonomsko stanje u državi sve lošije i da to proizvodi brojne povrede ljudskih prava.

rijetko uspijeva. A ako se to tumači na politički način, to znači neshvaćanje institucije pučkog pravobranitelja. Ako, pak, izvršna vlast zanemaruje ili ignorira tu instituciju to je prvenstveno problem Sabora. Zato ga i zabrinjava što se zaključci ovog Doma povodom njegovih izvješća ne provode.

Dosadašnji sustavi su, kaže, uvijek rješavali probleme multipliciranjem državnih institucija. Organizirajmo se u okviru postojećih institucija da bismo mogli efikasnije služiti građanima. Ne treba nam više sudova, već organizirani odjeli u sudovima, već organizirani odjeli u sudovima, itd. tvrdi Klarić. Na kraju je apelirao na sve institucije hrvatske države i sve segmente vlasti da porade na tome da se zaustavi ovaj progres siromašenja i povećanja nezaposlenosti jer borba za dostojanstvo hrvatskog čovjeka mora biti nacionalni strateški cilj. Naime, hrvatski ljudi ne žele

živjeti od fondova međunarodnih lihvarskih organizacija ili od prodaje domovinskog srebra, već žele živjeti dostojanstveno od svog rada, naglašava Klarić.

IZJAŠNJAVANJE

Nakon zaključene rasprave predsjednik Tomčić je dao na glasovanje zaključke što su ih predložili klubovi zastupnika vladajuće koalicije koje je većina nazočnih zastupnika podržala (63 glasa "za" i 24 "protiv").

Iako je navedenim zaključcima (donosimo ih uvodno) obuhvaćena većina mjera koje su predlagali pojedini klubovi zastupnika i odbori, Tomčić je u nastavku provjeravao žele li neki od njih da se i o njihovim zaključcima glasuje. **Luka Troconić**, je u ime Kluba zastupnika HSS-a, povukao njihove zaključke, a isto je učinio i **Borislav Graljuk** sa zaključcima Kluba zastupnika nacionalnih manjina. O Prijedlogu zaključaka Odbora za ratne veterane glasovalo se (budući da njihov predstavnik nije bio nazočan u sabornici) ali nisu prihvaćeni. Potom su mr. **Mato Arlović** i **Jadranka Reihl-Kir** povukli prijedloge zaključaka Odbora za Ustav, poslovnik i politički sustav, odnosno Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo.

Jadranka Kosor je inzistirala da se o Prijedlogu zaključaka Kluba zastupnika HDZ-a glasuje, ali većina zastupnika ih nije podržala. Istu sudbinu doživjeli su i zaključci što ih je predložio Klub zastupnika DC-a, o kojima su se zastupnici izjašnjavali na traženje **Vesne Škare-Ožbolt**.

J.R.; M.Ko.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KAZNENOM POSTUPKU

Zaštita prava i efikasnija sudska procedura

Većinom glasova zastupnici Hrvatskog sabora prihvatili su Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, kojega je podnijela Vlada Republike Hrvatske. Govoreći u ime predlagatelja, ministrica pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, Ingrid Antičević-Marinović ukazala je na ozbiljne slabosti i manjkavosti koje su uočene u radu pravosuđa. Do ovih propusta dolazi zbog dugotrajnog suđenja i procedure koja se zlorabljiva tijekom samog postupka. Predloženim se izmjenama i dopunama onemogućava opstrukcija postojećih zakonskih odredbi, a istovremeno se štite prava svih sudionika u procesu, uključujući i optuženika koji ima pravo na donošenje presude u razumnom vremenskom roku. Predloženo je i donošenje novih pravnih instituta, utvrđena jasnija uloga državnog odvjetnika, te dodatno zaštićena i precizirana prava okrivljenika s duševnim smetnjama.

Iz redova oporbe pristigle su pak primjedbe, kako treba izbjegavati žurbu u donošenju, jer se radi o "tijestu koje nije pečeno". Ovakva je alegorijska usporedba pristigla i iz redova radne skupine koja je radila na izradi Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o kaznenom postupku. Ipak, većina sudionika u raspravi imala je zajednički stav o potrebi prihvaćanja odredbi koje će dovesti do efikasnijeg rada hrvatskog pravosuđa.

O PRIJEDLOGU

Predloženi zakonski tekst podnijela je Vlada Republike Hrvatske, uvodno navodeći da je Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, zaprimilo velik broj prijedloga za izmjene i dopune rečenog zakona. Prijedloge su uputili: sudovi, državna odvjetništva, Ministarstvo unutarnjih

poslova, neka druga ministarstva, Hrvatska odvjetnička komora, te druge institucije i pojedinci. S obzirom na velik broj pristiglih primjedbi, sistematizirani prijedlozi su u pismenom obliku dostavljeni radnoj skupini za izradu Nacrta Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku koju je osnovalo resorno ministarstvo. Za vrijeme prikupljanja i sistematiziranja materijala, radna skupina razmotrila je i preporuku Vijeća Europe o politici kriminaliteta u zemljama članicama. Njome se od država članica traži da se rukovode načelima vladavine prava i zadržavanja kriminaliteta u prihvatljivim granicama. Ova načela moraju biti utemeljena i na sprječavanju kriminaliteta i uključena u socijalnu politiku. Treba voditi računa i o vođenju politike prevencije kaznenih djela, a individualnom reakcijom na počinjena kaznena djela i socijalnom reintegracijom počinitelja, treba ukazati pomoć žrtvama. Polazno stajalište bilo je da se novelom valja izbjeći ishitrene i parcijalne reforme, te da treba, na podlozi istraživanja sudske prakse u Republici Hrvatskoj, kritički razmotriti primjedbe i prijedloge. Tijekom primjene ovoga zakonskog propisa od 1. siječnja 1998. godine uočene su određene nejasnoće i nepreciznosti koje su moraju ukloniti zbog veće učinkovitosti pravosuđa. Istovremeno treba zadržati puno poštivanje zajamčenih prava građana i obrane u kaznenom postupku. Zato se nastojalo uočiti ona mjesta koja su prema dosadašnjoj praksi usporavala tijek kaznenog postupka i omogućavala zlorabu prava sudionika postupka. Predložena je izmjena i onih dijelova zakonskog teksta koje valja doraditi zbog boljeg položaja sudionika kaznenog postupka, u skladu s međunarodnim standardima zaštite ljudskih prava.

Hrvatska je u sadašnjem razdoblju suočena s hitnom potrebom ispiti-

vanja točaka koje uzrokuju zastoj ili poteškoće u redovitom tijeku kaznenog postupka. Uzroci tih pojava se moraju što prije otkloniti, kako bi na području zakonodavne prakse bili zajamčeni postulati pravne države.

Najvažnija pitanja koja se prema Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku rješavaju navode se u uvodnim odredbama predloženog zakonskog teksta.

Učinkovitost kaznenog postupka nastoji se postići brojem ograničenih, ali važnih novosti. Pojava zlorabe prava sudionika postupka u praksi, postala je problem koji u pojedinim primjerima vrlo negativno utječe na postupanje. Imajući u vidu takve pojave, prema uzoru na neka druga zakonodavstva, dodan je u članku 10. novi stavak 3. kojim sud u slučaju očigledne zlorabe procesnih prava, trajno ili privremeno oduzima ta prava. Ovo se obavlja rješenjem koje je odmah izvršno. Ta odredba omogućuje sudu nastavak postupka u slučaju očiglednog opstrukcionizma, a konačnu ocjenu o tome donosi viši sud povodom žalbe sudionika, koja nema odgodno djelovanje.

Nadležnost suca pojedinca proširena je na predmete za kaznena djela za koja je propisana kazna do pet godina, što je u skladu s rješenjima u stranom pravu (za uzor su uzete posljednje promjene u talijanskom zakonodavstvu). Tim se rješenjem nastoji bitno pospješiti postupanje u cjelini područja lakšeg kriminaliteta. Uzgred, takvo je rješenje znatno ekonomičnije od dosadašnjeg. Određena kaznena djela su zbog svoga značaja izdvojena i za njih je predviđeno suđenje u vijeću.

Izmjene funkcionalne nadležnosti suda u skraćenom postupku, povećane su s drugim promjenama usmjerenim u istom cilju. Tako se predmeti kaznenih djela za koja je propisana kazna zatvora do pet godina, prema novom ustroju, sude u

skraćenom postupku. Time bi se postupci u takvim predmetima značajno skratili. Ove su izmjene predložene zbog veće jasnoće i jednostavnosti, kao i brzine postupovanja, ali se njima ne utječe na postignuti stupanj očuvanja prava okrivljenika u postupku. Zbog jasnijeg sagledavanja predloženih izmjena i dopuna, predlagatelj je predloženi zakonski tekst podijelio na nekoliko poglavlja, a nakon uvodnog dijela, prvo poglavlje govori o mjerama nazočnosti okrivljenika i drugim mjerama opreza. Njima je osnaženo načelo razmjernosti i supsidijarnosti kaznenog postupka. Nekoliko bitnih izmjena odnosi se na odredbe o pritvoru, a prvi put u hrvatsko se zakonodavstvo uvodi kućni pritvor. Time se katalog mjera osiguranja postupka značajno proširuje, ali se uvodi i mjera ograničenja slobode koja je manje jakosti zahvata od klasičnog pritvora. Trajanje pritvora reformirano je selektivno: produljeno za najteža kaznena djela, a skraćeno za ona najlakša. Pritvor prema okrivljeniku zbog opasnosti uzrokovane duševnim smetnjama mogao bi se izvršavati samo u bolnici za osobe lišene slobode ili odgovarajućoj psihijatrijskoj ustanovi.

U Odredbama o prethodnom postupku, utvrđuje se da položaj državnog odvjetnika i njegov odnos prema drugim sudionicima u procesu istraživanja kaznenog djela ima ključnu važnost jer se radi o tijelu koje obavlja kazneni progon za djela koja se progone po službenoj dužnosti. Predloženim se izmjenama uvodi pravo i dužnost državnog odvjetnika da upravlja izvidima kaznenih djela i povjerava njihovo izvršenje policiji. Na taj se način nastoji državnog odvjetnika i policiju obvezati na čvrstu funkcionalnu suradnju u području otkrivanja kaznenih djela i počinitelja, te pokretanja kaznenog postupka. Tako državni odvjetnik postaje središnji subjekt predistražnog postupka.

Precizirani su i odnosi između državnog odvjetnika i redarstvenih vlasti tijekom izvida kaznenih djela. Predložena rješenja otklanjaju pojedine ranije dileme oko suradnje i dostavljanja potrebnih obavijesti državnom odvjetniku od strane ostalih nadležnih tijela. Predloženim se izmjenama sustav predistražnog postupka nastoji urediti kao funkcionalno povezana i međusobno usklađena cjelina u kojoj središnje mjesto

ima državni odvjetnik, a najvažniju operativnu ulogu policija.

Odredbe o pripremama za glavnu raspravu značajno su promijenjene i dopunjene. Težište promjena bilo je u stvaranju novih procesnih aranžmana za redoviti i skraćeni postupak u duhu načela akuzatornosti. To znači da se s jedne strane pojačava inicijativa, ali i odgovornost stranaka, a s druge strane, predsjedniku vijeća otvara se mogućnost koncentracije dokaznog materijala, te okončanja kaznenog postupka u tom stadiju, ponekad uz suglasnost stranaka. Time bi se ubrzao kazneni postupak, a sudovi bi se rasteretili suđenja u nespornim predmetima. Nadalje, postoji mogućnost okončanja kaznenog postupka prije otvaranja glavne rasprave, kod kojega predsjednik vijeća može ne samo obustaviti rješenjem kazneni postupak, nego može pred općinskim sudom do zaključenja pripremnog ročišta odmah izreći presudu određene vrste i do određene visine, uz suglasni zahtjev stranaka. Takva presuda može se pobijati žalbom samo u ograničenom opsegu pa se u naš kazneni postupak prvi put unose elementi konsenzualnog okončanja kaznenog postupka, kakve susrećemo u modernim procesnim sustavima.

U ostalim odredbama čije se izmjene predlažu navodi se i odredba o postupanju sa sumnjivim stvarima, budući da to po svojoj naravi nije istražna radnja. Odredbe o pravnim lijekovima sadržavaju samo minimalne izmjene u pogledu žalbe, koje proizlaze iz promjena propisanog tijeka glavne rasprave ili zahtjeva da se neki koraci u žalbenom postupku bolje odrede. Predloženo je brisanje dosadašnjeg specifičnog izvanrednog pravnog lijeka, revizije protiv presuda sudova bivše SFRJ, osim vojnih sudova. Odredbe o skraćenom postupku izmijenjene su većim dijelom, zbog ubrzanja i pojednostavljenja tog oblika našeg kaznenog postupka, koji je čest u praksi. Izmjene funkcionalne nadležnosti suda u skraćenom postupku povezane su s drugim promjenama usmjerenim u istom cilju. Tako se predmeti kaznenih djela za koja je propisana kazna zatvora do pet godina, prema novom ustroju, sude u skraćenom postupku, ali bez utjecaja na dostignuti stupanj očuvanja prava okrivljenika u postupku.

Odredbe o posebnim postupcima pretrpjele su veće izmjene, a odnose se na postupak prema okrivljenicima

s duševnim smetnjama. Pravni položaj počinitelja kaznenih djela s duševnim smetnjama kod nas je nezadovoljavajući, kako na zakonskoj razini, tako i na razini provedbe postojećih propisa. Naše kazneno zakonodavstvo ovdje je podnormirano i neusklađeno s Ustavom i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. U suradnji s radnom skupinom resornog ministarstva za izradu Nacrta Prijedloga zakona, predložene su određene promjene Zakona o kaznenom postupku koje se odnose na okrivljenike s duševnim smetnjama. Pritvor bi se mogao izvršavati samo u bolnici za osobe lišene slobode ili odgovarajućoj psihijatrijskoj ustanovi, a ne u zatvoru kao do sada. Predloženim tekstom popunjena je praznina za počinitelje s duševnim smetnjama i cjelovito ureden pravni položaj tih osoba u kaznenom postupku na način koji im garantira sva ustavna i konvencijska prava.

RADNA TIJELA

Raspravu su provela i nadležna radna tijela, a **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ovoga Zakona. S obzirom da se radi o vrlo značajnoj i opsežnoj izmjeni i dopuni Zakona, Odbor je proveo raspravu, te podnio nekoliko primjedbi i prijedloga načelne naravi. Smatraju da je potrebno preispitati i dodatno obrazložiti ocjene i izvore potrebnih sredstava za provođenje zakona. Potrebno je i normativno onemogućiti zloupotrebu procesnih ovlaštenja u kaznenom postupku u svrhu pravne sigurnosti, kao i ubrzanja i efikasnosti cjelokupnog kaznenog postupka. Važnim smatraju i pobliže definiranje odnosa državnog odvjetnika i policije u predistražnom postupku. Predlaže se i usklađivanje izmjena prema kojima bi se skraćeni postupak vodio za kaznena djela za koje je propisana kazna zatvora do pet godina s drugim odredbama koje predviđaju kaznu zatvora od tri godine. Ujedno je ocijenjeno potrebnim da se u gotovo svim odredbama ovoga Zakona nužno uredi nomotehnički izričaj. Predlagatelju je sugerirano da uskladi Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, s predloženim izmjenama, kao i vrijeme donošenja oba zakona. Ostale primjedbe iznesene u raspravi, navodi se

na kraju izvješća, uputit će se predlagatelju kako bi ih mogao uzeti u obzir prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku.

Odbor za pravosuđe proveo je raspravu o predloženom tekstu, nakon što je predstavnik predlagatelja izvjestio članove Odbora o razlozima i motivima njegovog podnošenja, kao i o osnovnim načelima na kojima se temelje promjene. Prijedlog zakona ocijenjen je izuzetno važnim sa stajališta zaštite ljudskih prava, jer je neminovno da Zakon zbog svoje prirode i sadržaja, nužno zadire u neka od ljudskih prava koja su katalogizirana i zaštićena Ustavom Republike Hrvatske te odgovarajućim ratificiranim međunarodnim dokumentima.

Utvrđeno je da je predloženi opseg promjena doista značajan. Ne reformiraju se samo postojeći instituti, već se uvode i neke novine koje su dosta značajne i opsežne. Ocijenjeno je da će njihova primjena i provođenje tražiti dodatno vrijeme i napor sudova, državnih odvjetništava, odvjetnika, te građana kao okrivljenika, oštećenika ili svjedoka u postupcima. Zato je iz rasprave proizašla i osnovna dilema: postoje li razlozi i uvjeti za izmjenu velikog broja važećih, uz izradu i dodavanje 30-tak novih članaka. Iznijeto je stajalište kako bi izmjene trebalo usredotočiti samo na one odredbe koje će pridonijeti suzbijanju postupovnih radnji, koje su očigledno usmjerene na opstrukciju provođenja postupka. Time se osobito misli na one radnje koje se odnose na institut otkazivanja punomoći odvjetniku, traženju izuzeća sudaca i predsjednika sudova, te mogućnost isticanja navodne bolesti kao razloga nepristupanja sudu.

Nadalje, izraženo je i stajalište da bi promjene nadležnosti sudova te povećanje broja sudaca, uvođenje nove tehnologije i informatizacije, potaknulo potrebu za dodatnim financijskim sredstvima. Od konkretnih rješenja podržano je ono koje propisuje konsenzualni dovršetak kaznenog postupka. Napretkom su ocijenjena i predložena rješenja kojima se redefinira položaj i ovlasti državnog odvjetnika. Istaknuto je i da treba povesti računa kako u pojedinim rješenjima ne bi došlo do obustave postupka zbog zastare. Na kraju rasprave, ocijenjeno je da predloženi zakonski tekst predstavlja iskorak u

reformskim zahvatima na području pravosuđa koji su jednostavno nužni i nemaju alternativu u njegovoj modernizaciji i postizanju odgovarajuće učinkovitosti. Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova predložio donošenje zaključaka kojima se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja iznijeti u raspravi uputit će se predlagatelju da ih uzme u obzir prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina proveo je raspravu kao zainteresirano radno tijelo. Predstavnik predlagatelja izvjestio je Odbor o bitnim pitanjima koja se trebaju urediti ovim zakonom, kao i posljedicama koje će proisteći njegovim donošenjem. Naglasio je da će time biti zajamčeni postulati pravne države, te se osvrnuo na prava osumnjičenika i okrivljenih osoba u svjetlu predloženih promjena. Spomenulo je institut kućnog pritvora, naglasio zaštitu nepovredivosti doma, te mogućnost sklapanja nagodbe i ostalih predloženih novina. Osobita pažnja usmjerena je na odredbe kojima su uređeni posebni postupci prema osobama, okrivljenicima, s duševnim smetnjama. Odbor je podržao napore koji u oblasti kaznenog zakonodavstva vode prema usklađivanju s Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava. Odbor je za takve osobe podržao odredbe o pritvoru u bolnici ili psihijatrijskoj ustanovi, kao i uvođenje pojma "raspravne nesposobnosti" zbog mogućih duševnih smetnji. Odbor se suglasio i s ukidanjem preventivnog prisilnog smještaja za raspravno nesposobne okrivljenike s duševnim smetnjama. Upozoreno je i da neke odredbe zadiru u područje temeljnih ljudskih prava i da stoga zavređuju da se još jednom temeljito rasprave. Posebno je s tim u svezi ukazano na značajno povećanje ovlasti redarstvenih vlasti, na proširenje korištenja poligrafa kao dokaznog sredstva, te na proširenje ovlasti u primjeni mjera prislušivanja. Nakon provedene rasprave, Odbor je većinom glasova predložio Hrvatskom saboru donošenje zaključaka kojim se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, a sve primjedbe i prijedloge uputio predlagatelju kako bi ih imao u vidu prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona.

RASPRAVA

U ime predlagatelja zastupnicima se obratila ministrica pravosuđa, uprave i lokalne samouprave **Ingrid Antičević-Marinović**. Zanimanje javnosti za predloženi zakonski tekst ocijenila je očekivanim jer kazneni postupak predstavlja jedan od načina kako država suzbija kriminal i bori se protiv počinitelja kaznenih djela.

Manjkavosti dugačkog suđenja

Govoreći o današnjem kaznenom sudstvu, ministrica je ocijenila da je postupak u određenoj mjeri trom i nedjelotvoran. Zbog preduge kaznene procedure, onemogućava se efikasnija primjena kaznenih sankcija. Presude treba dugo čekati, pa ta činjenica znatno utječe da sudionici u kaznenom postupku, kao ni javnost, ovakve presude na kraju ne doživljavaju kao pravedne. Ukazala je zatim na ozbiljne manjkavosti dugotrajnog suđenja, koje su uočili i zakonodavci

Zbog preduge kaznene procedure, onemogućava se efikasnija primjena kaznenih sankcija.

u prošlim stoljećima. Navela je nekoliko primjera u kojima se još u doba Rimske Republike, precizno utvrđivalo vrijeme trajanja pojedinih postupaka. Slučajevi procesnih zloupotreba u kaznenom postupku, pojavili su se jačanjem akuzatorskih elemenata, a gdje god su propisana prava, javljaju se i zloupotrebe. Predstavnica predlagatelja potom je ukazala i na pojedine zloupotrebe prava u novijoj povijesti pravosuđa. Suvremeno shvaćanje postavilo je pravo okrivljenika na suđenje bez odgode, a ova prava našla su svoje mjesto i u ustavima i odredbama međunarodnih konvencija.

Ministrica Antičević-Marinović upozorila je da je s druge strane, globalni svijet suočen s porastom kriminaliteta, pa sudski postupci sve više traju. Zbog ovih okolnosti drži opravdanim što se svaka država nastoji uhvatiti ukoštac s velikim problemom dugotrajnoga suđenja. Ove procese pažljivo prate i mjerodavna tijela u Vijeću Europe, upućujući države - članice na okolnosti koje mogu poboljšati sudske procese. Ocijenjeno je da dugotrajni postupak najozbiljnije ugrožava

svrhu i smisao suđenja, a zbog sporosti mnoge zločinačke organizacije imaju dodatni motiv za nastavak kriminalnog ponašanja i zločine. Ovaj je proces važan i za Hrvatsku, jer se u javnosti stvara uvjerenje i zaključak da nesposobnost suda upućuje na opstrukcijsku taktiku. Ukazala je zatim kako je Njemačka sankcionirala zabranu zlopotrebe procesnih ovlaštenja. Ukoliko branitelj postavlja nedozvoljena pitanja, sud ga upozorava ili udaljava iz sudnice, a u slučaju da se okrivljenik namjerno ozlijedi, slijedi suđenje u odsutnosti. Ocijenila je da su predložene mjere kojima se ne narušavaju temeljna prava okrivljenika, ali se istovremeno uklanjaju teškoće do kojih dolazi zbog neefikasnosti pravosuđa. Sudbena vlast istovremeno mora imati odgovarajuća ovlaštenja kako bi se efikasno i u korijenu usprotivila svim zlopotrebama. Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, otklonit će se normativne nejasnoće i praznine u praksi, te dovesti do povećanja učinkovitosti kaznenog pravosuđa. Ukazala je zatim na važnost izmjena odredbi o skraćenom postupku za ona djela kojima je propisana kazna zatvora manja od 5 godina. Podsjetila je i na odredbe kojima je proširena nadležnost suca za ove predmete, te na mogućnost sporazuma kojima se stranke mogu poslužiti kod onih djela kojima je propisana kazna zatvora do 10 godina. Sve to pridonosi ekonomičnosti i efikasnosti pravosuđa, a na kraju i značajno pojeftinjuje kazneni postupak.

Precizirana je uloga i državnog odvjetnika

Ukazala je zatim i na predložene mjere kojima se precizira važna uloga državnog odvjetnika, jer mu se konačno daje pravo da bude operativan. Time se uklanjaju nejasnoće i problematične formulacije koja su sve donedavno bile izvorom nesporazuma u domaćoj sudskoj praksi. Zbog nedjelotvornosti dolazilo je do međusobnog optuživanja policije i državnog odvjetnika, pa se predloženim mjerama uklanjaju uočene zakonske nepreciznosti.

Na kraju je pozvala zastupnike da podrže predloženi zakonski tekst. Predloženim dopunama i izmjenama najefikasnije se možemo usprotiviti

kriminalitetu, te istovremeno ojačati stabilnost društva i sve segmente vlasti, istaknula je ministrica Ingrid Antičević-Marinović.

Osobito je važno normativno onemogućiti zloupotrebu procesnih ovlaštenja u kaznenom postupku, posebice institut izuzeća suca.

Zatim su govorili predstavnici saborskih radnih tijela. Govoreći u ime Odbora za pravosuđe predsjednik Odbora, zastupnik **Luka Trconić**, upozorio je na temeljne primjedbe koje su upućene predlagatelju, a vezane su uz područje temeljnih ljudskih prava i trajanje sudskog postupka.

Predsjednik Odbora za zakonodavstvo i zastupnik **Josip Leko** upozorio je da je potrebno preispitati ocjene o izvorima potrebnih sredstava za provođenje zakona, a potrebno je normativno onemogućiti zloupotrebu procesnih ovlaštenja u kaznenom postupku, posebice institut izuzeća suca. Upozorio je da treba i nomotehnički precizirati predloženi tekst u gotovo svim odredbama.

Govoreći u ime Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, zastupnica **Jadranka Reihl-Kir** podsjetila je na pojedine pravne institute koji se prvi put uvode u hrvatsko zakonodavstvo. Naglasila je važnost nepovredivosti doma, sklapanja nagodbe i pokajništva, te posebice ukazala na odredbe kojima se precizira vođenje kaznenog postupka za osobe s duševnim smetnjama.

Svi su odbori nakon provedene rasprave odlučili Hrvatskom saboru predložiti donošenje zaključaka kojima se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, a sve primjedbe i prijedlozi upućuju predlagatelju radi izrade Konačnog prijedloga zakona.

Ubrzati rad na neriješenim sudskim predmetima

Nakon očitovanja predstavnika Odbora, riječ su dobili predsjednici i predstavnici klubova parlamentarnih stranaka, a prvi je u ime Kluba zastupnika SDP-a, govorio zastupnik **Josip Leko**. Podržao je predloženi zakonski tekst, imajući u vidu ukupne napore koji se poduzimaju u

okviru jačanja pravne države i sigurnosti, te smanjenja problema u pravosuđu. Govorio je o definiciji i zadaći kaznenog postupka, podsjećajući da se mora osigurati efikasno vođenje kaznenog postupka, te istovremeno spriječiti osudu nevine osobe i neutemeljenog progona. Ocijenio je da se navedeni ciljevi osiguravaju predloženim zakonskim tekstom. Smatra ujedno da današnje vrijeme traži efikasniji sud i pravosuđe, a prijedlogom je izbalansirana zaštita žrtve kao i zaštita osuđene, okrivljene ili osumnjičene osobe. Upozorio je zatim na veliki broj neriješenih predmeta u sudovima i opasnost koja prijete od apsolutne zastare, pa sponost postupka sve više upućuje građane na traženje zaštite i prava na međunarodnim tijelima. Takva situacija nije održiva pa Klub zastupnika SDP-a podržava predloženi zakonski tekst. Predložio je zatim izmjene i dopune u članku 10. čiji je se stavak 3. trebao preciznije urediti, kako bi se spriječile zloupotrebe procesnih prava. Trebalo bi ojačati djelokrug i nadležnost suca pojedinca za ona kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora do 5 godina, jer se time omogućuje ekonomičnije i efikasnije suđenje. Založio se na kraju i za efikasniji rad policije u istražnim poslovima, te da se načelo traženja istine zadrži u kaznenom pravu i postupku Republike Hrvatske.

Spriječiti odugovlačenja i simuliranja na sudu

Zastupnik **Mladen Godek** govorio je u ime Kluba zastupnika HSLŠ-a. Navodeći da je Zakon o kaznenom postupku u upotrebi oko četiri godine, upozorio je na pojedina razmišljanja koja su se s tim u svezi čula na Odboru za pravosuđe i Odboru za zakonodavstvo. Od sveučilišnih profesora i pravnika praktičara, utemeljena je radna skupina koja je pune dvije godine radila na izmjenama aktualnog Zakona o kaznenom postupku. Ocijenio je da je u pitanju kvalitetan zakonski prijedlog koji bi trebao dovesti do efikasnijeg rada u pravosuđu. Upozorio je, međutim, da se predlaže mijenjanje velikog broja odredbi, kao i temeljnih postavki kojima je naše pravosuđe povezano s njemačkim i talijanskim pravnim sustavima. Zbog promjena koje su opširno zamišljene,

predložio je da se potakne uvođenje onih odredbi kojima se u praksi željelo odugovlačiti sudski postupak. Ostale promjene trebale bi se u cjelini sagledati i precizirati u navedenoj radnoj skupini, pa tek zatim donijeti kao jedna nova cjelina.

Ocijenio je da postoji opravdana bojazan da će prebacivanje novih predmeta na županijske sudove dovesti do njihovog daljnjeg usporavanja. Smatra ujedno da je Županijski sud u Zagrebu već sada pod velikim pritiskom zaostalih kaznenih slučajeva. Citirao je nakon

Postoji opravdana sumnja da će prebacivanje novih predmeta na županijskim sudovima dovesti do njihovog daljnjeg usporavanja rada.

toga pojedine odredbe kojima se izbjegava mogućnost odugovlačenja postupka, ocjenjujući da rečene prijedloge svakako treba prihvatiti, te podržati njihovo donošenje. Pritom je upozorio na "poplavu" raznih liječničkih nalaza kojima okrivljenici nastoje usporiti ili zamrznuti vođenje sudskog procesa. Riječ je o novoj modi, čijom primjenom okrivljenici uporno nastoje izbjeći vođenje sudskog postupka. Manipulira se i s otkazivanjem punomoći braniteljima, pa sve navedene postupke treba na efikasan način urediti, zaključio je zastupnik Godek.

Nakon njegova izlaganja u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a, govorio je zastupnik mr.sc. **Miroslav Rožić**. Upozorio je da se zbog velikog broja izmjena i dopuna stječe dojam da se radi o potpuno novom ustroju kaznenog postupka. Kada govori o ovim dojmovima i konstatacijama, ima u vidu prvenstveno nove oblike postupanja nakon podizanja optužnice. Predložena su i nova ovlaštenja suda, pa se vođenje kaznenog postupka približava ekraniziranim televizijskim serijama koje prate anglosaksonsku metodologiju sudskih postupaka. Drži da bi se značajne izmjene trebale provesti tek nakon temeljitih priprema, pa bi trebalo odbaciti svaku užurbanost koja vodi do novih grešaka i propusta.

Oprezno s uvođenjem novih ovlaštenja

Sugerirao je da se predložene izmjene i dopune ograniče prije svega na otklanjanje onih nejasnoća koje utječu na tijek postupka, te da se spriječi zloupotreba postupovnih prava. Ocijenio je da u ovom trenutku nije prihvatljivo uvođenje novih postupovnih aranžmana u sustav mjera nakon podizanja optužnice, zbog kvalitativnih razlika prema cjelokupnom sustavu. Ovakvo rješenje tipično je za tzv. akuzatorski model kaznenog postupka i daje predsjedniku sudskog vijeća pretjerana ovlaštenja, te uvodi pogađanje u pojedinim sudskim predmetima. Predložio je da se ovaj dio predloženih promjena ne prihvatiti. Načelno su prihvatljive mjere kojima se mijenja položaj državnog odvjetnika i predlaže reformiranje istražnih radnji. Podržao je i davanje većih ovlasti policiji u vođenju istražnih radnji jer se time ubrzava postupanje, a ne utječe na stupanj zaštite prava okrivljenika. Ocijenio je da treba voditi računa da u Hrvatskoj ne postoje odgovarajuće mjere zaštite svjedoka izvan postupka, te da zadržavanje četvrtog pravitvorskog razloga, treba uskladiti sa člankom 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Na kraju je ocijenio da će Klub zastupnika HSP-HKDU-a, podržati sve izmjene koje su usmjerene povećanju učinkovitosti kaznenog postupka. Ovdje prvenstveno ima u vidu mjere kojima se nastoji onemogućiti zloupotreba prava, ali neće podržati odredbe koje su tek započete i nisu na potreban način definirane, zaključio je zastupnik Rožić.

Treba osigurati uvjete za predložene mjere

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorila je zastupnica **Jadranka Kosor**. Predloženi zakonski tekst ocijenila je izuzetno značajnim budući da se radi o temi koja zadire i u područje ljudskih prava. Raspravlja se o pravu i pravdi, konstatala je zastupnica, ali ne bi trebalo gajiti prevelika očekivanja kako će se sve moći riješiti nekakvim ubrzavanjem postupka. Upozorila je da treba riješiti više od milijun neriješenih sudskih postupaka. Budući da se radi o izmjeni 120 članaka i uvođenju 33

nova članka, moglo bi se govoriti i o novom Zakonu o kaznenom postupku. Ukazala je da su slične ocjene iznijete i na sastancima pravnih stručnjaka koji su radili na pripremi rečenog zakonskog teksta. Čule su se ocjene da je riječ o nedovršenom prijedlogu, pa se onda logično postavlja i pitanje o kvaliteti obavljenog posla. Iako je zatraženo da se prioritarno donesu one izmjene koje sprječavaju zloupotrebu procesnih prava, zastupnica Kosor je upozorila da je upravo na tom dijelu potreban izniman oprez. Drži ujedno da je potrebno produžiti rok stupanja na snagu ovoga zakona kako bi se svi sudionici u procesu temeljito upoznali i pripremili na predložene izmjene i dopune. Ocijenila je ujedno da će za uvođenje ovih zakonskih odredbi trebati osigurati i dodatna financijska sredstva. Podsjetila je da se predlaže elektronsko snimanje i obrazovanje sudaca, a to su postupci za koje valja osigurati i odgovarajuće izvore financija.

Potrebno je produžiti rok stupanja na snagu ovoga zakona, kako bi se svi sudionici u procesu temeljito upoznali i pripremili za predložene izmjene i dopune.

Navela je ujedno, da je na Odboru za pravosuđe zaprimljen veliki broj dopisa sudaca koji su upozorili na kratke vremenske rokove, unutar kojih bi se trebali očitovati o predloženim promjenama. Zapitala je ujedno i za razloge zbog kojih se Ministarstvo unutarnjih poslova nije očitovalo o predloženim mjerama u svojoj domeni. Ocijenila je da bi trebalo pristupiti samo onim izmjenama koje onemogućuju odugovlačenje i zloupotrebu sudskog postupka. Upozorila je zatim i na pojedine članke koji nisu u dovoljnoj mjeri precizirani. Između ostalih polovičnih rješenja, zastupnica Kosor spomenula je i prijedlog kojim se u članku 2. dodaje novi stavak, kojim se sudioniku kaznenog postupka zbog zloupotrebe prava, ono može oduzeti, dok žalba ne odgađa izvršenje rješenja. Drži da se predloženom odredbom može izazvati pravna nesigurnost, pa bi trebalo taksativno nabrojati koja se prava misle oduzeti. Upozorila je i na previsoko postavljene novčane kazne za branitelja opunomoćenika, oštećenika kao tužitelja, te svjedoka ili vještaka, koji u podnesku

ili usmenoj riječi uvrijede sud ili osobu koja sudjeluje u postupku.

Na kraju je istaknula da će Klub zastupnika HDZ-a podržati sve predložene promjene kojima se nastoje ubrzati procesi i postići veća disciplina stranaka, kao i zaštita djece. Pravosuđe mora biti efikasnije jer je učinkovit samo onaj postupak u kojemu su kažnjeni pravi krivci, naglasila je zastupnica Kosor. Podržala je prijedlog u prvom čitanju, navodeći da će pomno razmotriti ponudena rješenja u drugom čitanju i onda se odlučiti za glasanje.

Kvalitetna podloga

U ime Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a, SBHS-a **Darko Šantić** je ocijenio da je predloženi zakon o kaznenom postupku izuzetno kvalitetna osnova za donošenje efikasnijeg kaznenog postupovnika, te je u ime Kluba izrazio zahvalnost radnoj grupi na uloženoj trudu u izradi ovog projekta.

Ukazao je na kvalitetnu i živu raspravu vođenu u Odboru za pravosuđe i Odboru za zakonodavstvo i njihova stajališta.

U nastavku plenarne rasprave pohvalno se izrazio prema predloženim rješenjima o mjerama nazočnosti okrivljenika, onemogućavanju da dođe do prekida rasprave, jačanju uloge državnog odvjetnika, te svim odredbama koje se tiču rješenja o skraćivanju sudskog postupka.

Međutim, ukazao je na rješenje u članku 2. što je dopuna članka 10. važećeg ZKP-a i stavka 3. u kojem se predviđa da sud može, u slučaju očigledne zloporabe, trajno ili privremeno oduzeti to pravo, a da žalba ne odgađa izvršenje rješenja. Naime, u tako stiliziranom rješenju, s ustavnopravnog i kaznenopravnog stanovišta te stanovišta struke, vidi određene probleme jer je odredba preuopćena. Drži, naime da bi trajno oduzimanje nekog prava okrivljeniku, koje mu pripada po zakoniku o kaznenom postupku, bilo na granici pitanja ustavnosti, dok je privremeno oduzimanje nužno jer osujećuje zloporabu prava.

Problematičnim vidi rješenje da žalba ne odgađa izvršenje jer se iz njega ne iščitava kada se ta žalba rješava - da li zajedno s odlukom o glavnoj stvari, ili se rješava negdje u međuprostoru vođenja tog postupka.

Ujedno je izrazio bojazan da bi brzina vođenja postupka mogla

nadjačati pitanje utvrđivanja materijalne istine, a potomje je za kazneni postupak prvenstveno i važno pitanje.

Ocijenivši da je za Klub predloženi zakon prihvatljiv, te izrazivši uvjerenje da će do drugog čitanja biti još kvalitetniji, zastupnik je zatražio da predlagatelj razmotri primjedbe stručnjaka i uzme u obzir činjenicu da će za provedbu ipak biti potrebna određena financijska sredstva.

Predloženi zakon o kaznenom postupku izuzetno je kvalitetna osnova za donošenje efikasnijeg kaznenog postupovnika.

U ime Kluba zastupnika IDS-a **Valter Drandić** je uvodno postavio po njegovom mišljenju suštinska pitanja - o tome kakva je situacija u Hrvatskoj, je li država s ovakvim pravosuđem u stanju suprotstaviti se kriminalu u svim njegovim pojavnim oblicima, je li se ona u stanju nositi s naraslim pojedinačnim, grupnim i organiziranim kriminalom, je li sudstvo stvarno neovisno ili su pipci kriminala ušli u pojedine segmente pravosuđa pa i policije, te imaju li građani povjerenje u ovakav sustav da bi ih on mogao zaštititi od svih opasnosti i kriminala.

Ustvrdivši kako je ovo područje jedno od težih i složenijih političkih pitanja u državi, kao jednu od činjenica, naveo je i podatak da veliki broj građana nema povjerenje u pravosuđe.

Osim toga, u Izvješću o procesu stabilizacije i pridruživanja, rekao je, kao jedno od najproblematičnijih područja, navodi se teško stanje u pravosuđu te još i to da ono zahtijeva radikalne i hitne reforme, a kritizira se i nedovoljna razina provedbe zakona, sudskih odluka, te ukazuje na postojanje određenih nedostataka u zakonodavstvu. Također se kaže da se u narednih 12 mjeseci očekuje reorganizacija sudstva te smanjivanje broja neriješenih predmeta. Prema podacima njih je sada više od milijun, veliki je broj vrlo upitnih zastara, pa i za one postupke koji se smatraju najtežim kaznenim djelima.

Spomenuvši postojanje zloporaba medija, rekao je kako se često događa da osobe bivaju unaprijed pribijene na stup srama i to samo zato što je protiv njih podnijeta kaznena prijava, a to se vrlo često koristi u političke svrhe.

Dajući podršku primjedbama i prijedlozima Odbora za pravosuđe i Odbora za zakonodavstvo, te i zakonu u cjelini, za nj je rekao da predstavlja jedan od značajnijih koraka u pravcu reforme hrvatskog zakonodavstva i puta u pojednostavljenje procedure. Izrazio je želju za još većim promjenama u pravosuđu i dodao kako očekuje da će predloženi zakon donijeti sigurnost građanima Republike Hrvatske i vratiti njihovo povjerenje u hrvatsko pravosuđe i pravnu državu.

Veliki broj slabosti

Vesna Škare-Ožbolt (DC) je rekla da se o ovom zakonu raspravlja u vrijeme složene situacije - porasta svih oblika kriminala, a posebno organiziranog, zagušenosti sudstva brojnim problemima u pravosuđu i najnovije ostavke državnog odvjetnika.

Budući da predlagatelj nudi tako veliki broj novih rješenja govori o tome da priznaje postojanje velikog broja slabosti u dosadašnjem zakonu, a to pak upućuje na potrebu donošenja novog zakona o kaznenom postupku, zaključila je zastupnica. Stoga je podržala donošenje zakona i zbog zaključka da je neučinkovitost u praksi postala pravim problemom sadašnjeg sudstva.

Napomenula je da i u važećem zakonu postoji odredba o sprječavanju odugovlačenja sudskog postupka (članak 10.), te je prema njoj sud dužan postupak provesti bez odugovlačenja i onemogućiti svaku zloporabu.

Međutim, prema procjeni sudačke struke, ključni je razlog dugotrajnosti vođenja postupka u načinu na koji je postavljen institut zahtjeva za izuzećem sudaca i tužitelja. Naime, rekla je, u slučaju postavljanja zahtjeva za izuzećem, sudac mora obustaviti postupak dok se zahtjev ne riješi, te odvjetnici svojim zahtjevima za izuzećem, praktički prisiljavaju da se postupak odugovlači.

Uvođenje novih instituta u ovom zakonskom tekstu, kao što je primjerice, kućni pritvor, pripada materiji potpuno novog zakona o kaznenom postupku. O njemu bi trebalo provesti vrlo temeljitu raspravu i konačnu riječ kazati struka, mišljenje je zastupnice.

Od predloženih mjera Klub drži najaktualnijima one koje se odnose na glavu 9. Prijedloga, a predstavljaju mjere osiguranja, nazočnosti okri-

vljenika i druge mjere opreza, te izmjene i dopune odredaba instituta izvanrednog ublažavanja kazne i u svezi sa svjedokom pokajnikom, a uz spomenute pohvalu zaslužuju odredbe koje se odnose na ovlasti državnog odvjetnika.

Za poboljšanje situacije u pravosuđu, potrebno je poduzeti određene mjere te smatra nužnim izmijeniti odredbe o stvarnoj nadležnosti jer praksa pokazuje da općinska i državna odvjetništva i općinski sudovi nisu u mogućnosti savladati složene predmete iz svoje nadležnosti. To se posebno odnosi na kaznena djela zloporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju za koje struka upozorava da se rapidno povećavaju i da ih svakako treba izuzeti iz nadležnosti općinskih sudova. Klub drži - rekla je gospođa Ožbolt - da su predložene izmjene prilično široke i da ih je potrebno prethodno dobro razmotriti.

Preispitati prigovore

Luka Trconić je u ime Kluba zastupnika HSS-a podržao donošenje zakona izazivši očekivanje da će do drugog čitanja biti prihvaćene sve primjedbe, a time da će i zakon, u praksi, postati koristan.

O ovom se zakonu raspravlja u vrijeme složene situacije - porasta svih oblika kriminala, a posebno organiziranog, zagušenosti sudstva brojnim problemima u pravosuđu i najnovije ostavke državnog odvjetnika.

U izradi ovog prijedloga, podsjetio je sudjelovali su teoretičari i praktičari struke, nakon što je ocijenjeno da niz odredbi nema svoju praktičnu vrijednost, te je neprihvatljiv prigovor, rekao je, da problem nije razmotren sa svih aspekata.

Slijedom primjedbi zastupnika kako je veliki broj intervencija u zakonskom tekstu, te iskazanih dvojbi o tome - da li se zadržati samo na izmjenama odredbi važećeg zakona koje su bitne za praksu, iznio je svoj stav po kojem odluku o tome treba donijeti predlagatelj.

U nastavku izlaganja - podržao je čitav niz primjedbi struke, misleći pritom na primjedbu Vrhovnog suda na članak 5. Prijedloga koji se odnosi

na mijenjanje članka 19. točka 1b. u pogledu nadležnosti sudbene vlasti za kazneno djelo iz članka 292. stavka 2., a to je zloporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju.

Uz to što ovu primjedbu smatra opravdanom, prihvatljivom drži rješenje u članku 8. prema kojem za pojedine predmete iz nadležnosti općinskog suda, treba odrediti kao stvarno nadležni županijski sud, onda kada za to postoje naročito važni razlozi. Nadalje, donekle opravdanim prigovorom smatra onaj koja se odnosi na pripremu glavne rasprave.

Prepoznajući u nekim primjedbama zastupnika strah od novih rješenja, predložio je kompromisno rješenje - da se studiozno, odgovorno i ozbiljno preispitaju prigovori koji se tiču državnog odvjetnika, te je pojasnio da su moguće i kakve su posljedice određenih rješenja. Međutim, izrazio je uvjerenje da se uz postojanje želje može doći do dobrih rješenja koja će biti ugrađena u konačni tekst zakona.

U ime Kluba je predložio da se Prijedlog u ovoj fazi prihvati i u drugom čitanju sastavi zakon koji će biti djelotvoran u praksi.

Status kriminalca-ovisnika

Jadranka Katarinčić Škrlj (HSL) je rekla da daje podršku predloženim izmjena kojih ima podosta i zato jer se njima otklanjaju normativne nejasnoće, sprječava odugovlačenje postupka, a oboje vode ka podizanju efikasnosti postupka.

Smatrala je kako je, u raspravi o ovom zakonu, trenutak da se progovori o statusu kriminalca ovisnika jer je to problematika povezana s cjelokupnim kaznenim zakonodavstvom i vezana je uz najmanje tri temeljna zakona.

Napomenula je kako kao saborska zastupnica radi na problemu ovisnosti te da u Republici Hrvatskoj ne postoji dovoljna svijest o ozbiljnosti toga problema. Prema podacima - u Hrvatskoj postoji 15 tisuća registriranih ovisnika, a brojka je i mnogo veća i doseže 45 i više tisuća ovisnika.

Ozbiljnom problemu kakav je u Istri, za koju ima podatke, treba posvetiti naročitu pažnju, dok u postupku suzbijanju ovog problema treba angažman svih članova društva uključujući pojedince i sve državne institucije.

Inzistirala je da se taj problem drugačije sagleda kroz kazneno

zakonodavstvo i savjetovala da se pristupi drugačijem vidu rješavanja toga problema, te kriminal ovisnika drugačije tretira nego klasični kriminal. U postojećim rješenjima zakona, rekla je, nema razmišljanja da je ovisnost bolest i da je treba liječiti. Ovisnik, naime, u određenom slučaju i radi određenog djela postaje predmetom kaznenog zakonodavstva, a zatvor u koji odlazi je, prema spoznajama koje ima, začarani krug, nakon kojega za ovisnika nema poželjnog učinka i izlječenja.

Naime, u liječničkim je krugovima poznato da izlječenje nije gotovo samim fizičkim skidanjem s droge, jer se nakon izlaska iz zatvora gotovo redovito javlja recidiv. Potvrđuju to primjeri iz Pule u kojoj je primjerice prošle godine od 14 slučajeva predoziranja čak troje ovisnika umrlo. Osim toga, navela je niz pojedinačnih slučajeva kojima zatvor nije pomogao da se vrate u svakodnevnicu i srede svoj dramatičan život. Problem je to veći što je u zatvoru samo za manji broj ovisnika obvezan odlazak psihologu i to samo dva puta mjesečno po 40 minuta, i to nakon napornog cjelodnevnog rada.

Iako je predlagatelj ponuđenim rješenjem u članku 74. imao namjeru urediti ovu problematiku, to nije uspio postići, smatra zastupnica, jer je ono samo po sebi nedovoljno. Treba ići dalje - naglasila je - i predvidjeti mogućnost da se određena kazna zatvora odradi u terapijskoj zajednici.

Milanka Opačić (SDP), je rekla kako očekuje da će izmjene zakona o kaznenom postupku donijeti korjenite promjene u hrvatskom pravosuđu, a tome će još doprinijeti i drugi zakoni koji su upravo u pripremi.

Prema ocjeni zastupnice Prijedlog je u svojoj osnovi dobar utoliko što osigurava ostvarenje osnovnih načela u kaznenom postupku. Jedan je od njih da okrivljenik bude što prije izveden pred sud, osuđen ili oslobođen a da postupak u svome trajanju ima razumnu duljinu. Ovaj je nedostatak za sada najveći problem našeg sudstva, rekla je, jer se u nas sudski procesi "vuku" i po nekoliko godina.

Zbog činjenice što se postupci ne završavaju u potrebnom roku, osim sudionika postupka i Republika Hrvatska trpi velike materijalne štete jer slučajevi u svojoj konačnici završavaju na europskom sudu za ljudska prava.

Ovaj zakon treba još poboljšati, založila se zastupnica i zatražila

njegovu dopunu - da se u županijskim sudovima nađe kazneno djelo spolnog odnošaja s djetetom, odnosno djela koja se tiču kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika iz članka 117. Zakona o sudovima za mladež. Time bi se omogućilo da se u postupku dokaže zlostavljanje nad autističnom djecom, uakzujući na problem policije koji je u tome što u slučaju takvih postupaka nije moguće vršiti određene izvide koje predviđaju mjere iz članka 180. Zakona.

Nadalje, mišljenja je da u članku 100. kojim se mijenja članak 218. ZKP-a, a propisuje za koja se djela primjenjuje, odnosno ne primjenjuje zabrana privremenog oduzimanja predmeta, isprava i tehničkih snimki, treba propisati postojanje nad policijskom, odnosno policija oduzme predmete iz stavka 3. od točke 1. do 5. kada postupaju u izvidima kaznenih djela, kazneno pravne zaštite djece i maloljetnika. Policiji se tim rješenjem daje mogućnost da oduzme određene spise, pisana priopćenja, tehničke snimke i zapise i ostale predmete koji mogu pokazati određeno kazneno djelo. To bi trebalo omogućiti i u slučaju čedomorstva, međunarodne prostitucije, silovanja, spolnog odnošaja s nemoćnom osobom, spolnog odnošaja s djetetom, podvođenja, rodoskrvnuća, zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe, nasilničkog ponašanja u obitelji i neprijavlivanja počinjenog kaznenog djela.

Zakon - korak unaprijed

Posebno je upozorila na moralni problem koji se javlja unatoč postojanju zakonske obveze, a tiče se liječnika. Naime, oni često ne žele prijaviti slučaj koji su imali u praksi da je na bilo koji način neko dijete zlostavljano. Stoga policiji i zakonom treba, u ovom slučaju, omogućiti prikupljanje podataka o tome da je učinjeno kazneno djelo ali i kazneno djelo - prikrivanja počinitelja.

U članku 108. Prijedloga kojim se mijenja članak 234. KZP-a treba regulirati i predvidjeti svjedočenje roditelja, skrbnika ili rodbine ako znaju da je učinjeno određeno kazneno djelo prema djetetu jer je neprihvatljivo da se cijeli proces sada bazira samo na svjedočenju djeteta.

Zastupnica se pohvalno izjasnila prema svim odredbama koje u slučaju nasilja u obitelji predviđaju zabranu približavanja određenoj osobi, uspo-

stavljanja održavanja veze, ograničavanja prava okrivljenika na vlastiti stav ukoliko se vodi postupak zbog kaznenog djela počinjenoga na štetu neke od tih soba.

Izrazivši uvjerenje kako izmjene zakona neće nužno riješiti sve probleme, drži kako predloženi zakon u smislu predloženih rješenja predstavlja korak naprijed napomenuvši kako preostaje veliki rad na pripremi novog ZKP-a koji bi u pravosuđu trebao zaživjeti.

Zbog činjenice što se postupci ne završavaju u potrebnom roku, osim sudionika postupka i Republika Hrvatska trpi velike materijalne štete jer slučajevi u svojoj konačnici završavaju na europskom sudu za ljudska prava.

Premda je ocijenila da su predložene izmjene važećeg zakona opsežne i opširne, smatra ih vrlo dobrom podlogom za drugo čitanje ovog zakona u koji još treba ugraditi primjedbe sudaca te će tada, uvjerenja je, biti još bolji.

Ivan Milas (HDZ) je primijetio da u raspravi govore osobe kojim je krivični postupak struka a ne iskustvo kao njemu, te je prigovorio da i ova zakonska rješenja polaze od pretpostavke da je optužena osoba unaprijed kriminalac. Posljedice takvog postupanja prema osobi izazivaju zdravstvene tegobe, a takvo se postupanje odražava na djecu i cijelu obitelj. Zastupnik je bio mišljenja da u vođenju ovog tipa rasprave trebaju biti pozvani liječnici i psiholozi, i pritom, rekao je, valja prvenstveno voditi računa o čovjeku kojemu se ograničavaju određena prava.

Spomenuvši se prijekih sudova, upozorio je da je u svakoj struci moguće naći nekoga tko će biti deformiran.

Polazeći od stanovišta da hitno donošenje zakona ne bi trebalo biti praksom, prigovorio je što se previše koristi hajka, kao oblik borbe, bilo da se vodi prema socijalnim ili nacionalnim slojevima u društvu.

Protiveći se hitnom mijenjanju propisa, pod izlikom da je sudstvo za sve krivo, rekao je da američko pravosuđe u ovom slučaju naš uzor, i unatoč demokraciji, nije uvijek

pravedno (u njihovim je zatvorima zapravo najveći broj crne populacije).

Za zastupnika Milasa prednost ima stav da su ljudska prava prioritetna pred nacionalnim pravosuđem, a primijeni li se, kao takvog, brza se ispred hirova bilo koje od vlasti.

Dr.sc. **Ljerka Mintas-Hodak (HDZ)** je rekla - oni koji prate i poznaju probleme i uzroke problema u pravosuđu, podržavaju promjene procesnih pravila jer su nužne mjere koje treba poduzeti.

Primijetila je, međutim, da su predložene izmjene brojne i raznorodne te da uvode sasvim nove modele u oblike postupanja preuzete iz Angloameričkog prava. Ujedno je dala podršku stavu nekih stručnih krugova koji ističu da su predložene mnoge suštinske promjene važećeg zakona bez prethodno napravljenih cjelovitih analiza sudske prakse. Iz procjene o tome kako su izostale prethodne konzultacije struke o predloženim novim rješenjima, za očekivati je nove poteškoća u primjeni noveliranog zakona i nove oblike odugovlačenja postupaka. Također je napomenula kako će biti potrebno neko vrijeme da se pravosuđe pripremi za ovako opsežne izmjene.

Prenijela je saznanja da su se na predloženi tekst prijedloga očitivali svi županijski i neki općinski sudovi, i izrazili svoj kritični stav prema najvećem dijelu predloženih promjena i rješenja. Za neke od njih drže kako s njima neće doći do ubrzanja postupka te da nisu nužne u ovoj fazi promjena. Međutim, i sami sugeriraju neka zanimljiva rješenja kojima bi se utjecalo na efikasnije vođenje postupaka i sprječavanja da se odugovlači s poduzimanjem pojedinih procesnih radnji. To je trebalo i predlagatelju biti zapravo jedina i glavna misao vodilja u ovim izmjenama, zaključila je zastupnica.

Upućujući predlagatelju prijedlog da do drugog čitanja ozbiljno razmotri jesu li neke od predloženih promjena doista potrebne u ovoj fazi noveliranja zakona, posebno odredbe koje se tiču glavne rasprave, pripreme i tijeka glavne rasprave, upozorila ga je da se koncentrira samo na one koje doista vode ubrzanju postupka jer je to jedna od najtežih boljki našeg kaznenog sudovanja.

Osim toga, izrazila je bojazan da bi se ubrzanjem postupka mogla ugroziti temeljna prava okrivljenika - pravo na obranu i poštivanje dostojanstva osobe kroz poštivanje načela

da je svatko nevin dok mu se ne dokaže krivnja.

Uz predloženo drži kako bi trebalo preispitati sve odredbe koje bi, na bilo koji način, mogle narušiti pravo okrivljenika na načelo utvrđivanja materijalne istine, jer je ono u nekim rješenjima, u ovom prijedlogu, ozbiljno narušene.

Što se tiče konkretnih primjedbi sudaca izdvojila je - rješenje u članku 4. kojim se mijenja članak 19. tako da županijski, a ne više općinski sud postaje nadležan suditi za kaznena djela zloporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz članaka 292. stavak 2. KZ-a jer su mišljenja da će ovakva promjena nadležnosti dodatno opteretiti županijske sudove koji nisu kadrovski spremni učinkovito odgovoriti.

Nadalje, druga se primjedba odnosila na članak 37. kojim se mijenja članak 102. stavak 1. točka 4. jer nije dovoljno jasan i precizan izričaj. Njome se uvodi nova osnova za pritvor i umjesto dosadašnjeg u teoriji i praksi već jasno definiranih izričaja postojanja posebno teških okolnosti ili načina izvršenja djela, uvodi se novi neprecizni, nerazumljivi i preširoki izričaj, koji do drugog čitanja treba promijeniti, zalaže se zastupnica.

Što se tiče predložene izmjene u članku 102. ZKP-a na mala se vrata ponovno u primjenu vraća institut obvezatnog pritvora za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora od 12 i više godina, u svezi s čime je dvojila je li to doista bila i namjera predlagatelja, a ako jest postavlja pitanje - zašto smo ranije ukidali obvezatni pritvor pod pritiskom brojnih, navodno, nezaobilaznih argumenata o zaštiti ljudskih prava.

Treća primjedba zastupnice odnosila se na članak 155. kojim se nadopunjuje članak 367. stavak 1. točka 12. ZKP-a tako da sudac koji ne napiše presudu u rokovima određenim ovim zakonom, čini bitnu procesnu povredu. Time se samo produžava postupak, rekla je i napomenula da se procesnu disciplinu suca može osigurati u predviđenom stegovnom postupku za suce. Time je nepotrebna i promjena u članku 158. rekla je te na kraju dodala da se zalaže za zadržavanje dosadašnjeg rješenja u članku 372. ZKP-a kojim se mijenja članak 157. Prijedloga zakona jer se predloženim rješenjem ne doprinosi ubrzanju postupka, nego upravo suprotno mogućoj odgodi sjednice drugostupanjskog vijeća ako odgovor

na žalbu stigne neposredno prije njenog početka.

Predložene odredbe kojima je cilj postići učinkovitost pravosuđa i onemogućiti odugovlačenje postupka, kako su predložene, ne pogađaju pravu svrhu, nego omogućavaju nove komplikacije i nova odugovlačenja.

Dajući podršku donošenju predloženog zakona kojim je cilj da se ubrza postupak i izbjegnu zloporabe procesnih pravila, onemogućiti odugovlačenje postupka, te s obzirom na brojne primjedbe, upućuje sugestiju Vladi da do drugog čitanja ozbiljno razmisli je li potreban ovako širok opseg promjena ili se treba koncentrirati samo na one koje omogućavaju doista ubrzanje postupka.

Promjene je potrebno usuglasiti sa sugestijama i mišljenjima stručnjaka koji najbolje znaju kako ubrzati postupak a da ne bude konačni ishod na štetu obrane i okrivljenika, rekla je na kraju.

Skratiti postupak

Mr.sc. **Mato Arlović** je izrazio iznenađenje činjenicom da je tako veliki broj odredbi podložen promjeni, te velikim brojem novih odredbi.

Upozorio je na neka, po njemu, važna pitanja. Prije svega na članak 38. odnosno izmjenu i dopunu članka 102. stavak 1. točka 4. vezano uz pritvor. Naime, drži da je upitna s pozicije ljudskih prava jer je neustavna i barata pojmovnim standardima kojima nije do kraja određen sadržaj, primjerice - javni probitak, neometano vođenje kaznenog postupka i slično.

Predložene odredbe kojima je cilj postići učinkovitost pravosuđa i onemogućiti odugovlačenje postupka, kako su predložene, ne pogađaju pravu svrhu, nego omogućavaju nove komplikacije i nova odugovlačenja.

Drugo je pitanje, na koje je upozorio, podizanja godina zapriječene kazne sa 8 na 12 godina, jer se time objektivno, zapravo otvara prostor da gotovo niti za jedno kazneno djelo, primjerice gospodarskog kriminala, koja vode općinska tužiteljstva i pri općinskim

tužiteljstvima ne bi više mogao biti iskazan pritvor. Podsjetio je i na načelo i pravilo kaznenog zakonodavstva da svaka odredba koja ide u prilog okrivljenika odnosno optuženika, u slučaju mora biti korištena.

Upozorio je na pravne i nomotehničke propuste u Prijedlogu, te predlagatelju predložio da do drugog čitanja posebno preispita rješenja u člancima 107. i 108. vezano uz aspekte u kojima se ne bi moglo saslušati svjedoke i koja se odnose na oslobađanje od svjedočenja u odnosu na određene vrste kaznenih djela.

Premda je intencija predloženog zakona skratiti sudski postupak i sudovanje učiniti efikasnijim, uvida da se, u članku 124. kada se govori o pripremnom ročištu, zapravo produžuje postupak, odnosno omogućava da prethodni postupak ili pripremno ročište ima postupak kao da se radi o raspravi.

Ujedno je izrazio mišljenje da treba učiniti sve u cilju da se pripremnim ročištima skрати postupak, jer se time lakše utvrđuje prava odgovornost, a sud lakše dolazi do odgovarajućih rješenja koja će dovesti do konačne sudske presude.

Na isti način valja razmisliti o rješenju u članku 135. u kojem se radi o obnovi postupka zbog promjene pojedinog člana vijeća, te izražava mišljenje da se ne može prihvatiti novo ponuđeno rješenje prema kojem bi se uvela nova bitna povreda postupka zbog neispisivanja, odnosno nedostavljanja sudskih presuda.

Nakon završetka diskusije posljednjeg govornika riječ je dobila predstavnica predlagatelja, ministrica pravosuđa **Ingrid Antičević-Marinović**. Zahvalila je zastupnicima na iscrpnoj raspravi, a osvrnuvši se na primjedbu da nije sazrijelo vrijeme za opsežne izmjene, rekla je da ova Vlada sluša glas naroda.

Informirala je zastupnike da je prije nego se uopće pristupilo pripremanju i radu na zakonu, prikupljen brojni materijal struke, te da još preostaje da budu razmotrene i primjedbe sudaca Vrhovnog suda.

Što se tiče primjedbe stavljene na "neizrađivanje sudske odluke u određenom roku", rekla je da rokovi nisu imperativni ako iza njih ne stoji sankcija, te da od instruktivnih rokova nema koristi.

Primjedba da će se u slučaju zloporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju značajno opteretiti županijski sud samo je djelomično točna,

rekla je, jer statistički podaci govore da od svih zaostataka u kaznenom postupku imamo upravo 70 posto postupaka ove vrste i prirode koje su u nadležnosti općinskog suda. Na županijski sud trebaju doći oni slučajevi koji to zaslužuju zbog opsežnosti i financijske složenosti, rekla je, polazeći od stava da na njih mogu adekvatno odgovoriti iskusniji suci koji se u njima snalaze.

Naglasila je da među predloženim rješenjima nema odredbe koja govori o obligatornom pritvoru kojim bi se narušavale odredbe konvencije o ljudskim pravima jer odredba članka 102. točka 4. ZKP-a govori da će se pritvor odrediti za ona kaznena djela

za koja je predviđena kazna zatvora od 12 godina, no ostaje procjena suca hoće li odrediti pritvor ili neće. U odredbi se kaže da će se pritvor odrediti kada se ispune i dodatni uvjeti, te u tom slučaju nije moguće govoriti o obligatornom pritvoru.

Što se tiče primjedbe o kaznenim djelima učinjeno na štetu maloljetnika, zakon predviđa primjenu Zakona o sudovima za mladež koji je potpuno regulirao ovu materiju (članak 5.), rekla je ministrica, izrazivši suglasnost s primjedbom zastupnice Opačić te primjedbom zastupnika Arlovića glede primjedbe o vježbeniku s položenim pravosudnim ispitom i njihove adekvatnosti formalne obrane.

Na kraju je napomenula da će ostala pitanja iz rasprave biti detaljno proučena, poželjevši da se za drugo čitanje pripremi kvalitetniji zakon.

Ivan Milas se javio za ispravak netočnog navoda rekavši da se mora uspostaviti mogućnost da sudac prema vlastitoj savjesti riješi pojedini predmet, a ne da ga na to tjera birokracija.

Ovim je javljanjem završena rasprava o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku. Prihvaćen je većinom glasova - 90 "za" i 1 "suzdržanim".

V.Ž; M.P.

PRIJEDLOG ZAKONA O STRATEŠKIM ROBNIM ZALIHAMA

Osiguranje opskrbe u izvanrednim okolnostima

Zastupnici Hrvatskoga sabora većinom glasova prihvatili su Prijedlog zakona o strateškim robnim zaliham, čiji je predlagatelj Vlada Republike Hrvatske.

Osnovni ciljevi Zakona o strateškim robnim zaliham su određivanje namjene odnosno potreba za koje se formiraju državne robne zalihe, zatim osiguravanje stabilnih i stalnih izvora financiranja za državne robne zalihe, te osiguravanje učinkovitog praćenja i kontrole poslovanja s robnim zaliham. Predloženim rješenjima omogućit će se dovođenje u funkciju robnih zaliha samo za slučajeve propisane zakonom i isključiti iz funkcije one koje su izvan sustava osnovne namjene robnih zaliha.

O PRIJEDLOGU

Važeći Zakon o državnim robnim zaliham donesen je 1998. godine.

Prethodnim Zakonom o državnim robnim zaliham donesenim 1994. godine bilo je određeno da se robne zalihe koriste za osiguranje potreba u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti države, te velikih prirodnih nepogoda i za intervencije na tržištu radi osiguranja stabilnosti tržišta u slučaju većih poremećaja ili sprječavanja nastupa većih poremećaja na tržištu.

Zakon donesen 1998. godine u osnovi je zadržao stvaranje i korištenje robnih zaliha za spomenute namjene. Međutim, Zakonom je prvi put uvedeno razdvajanje robnih zaliha na stalne robne zalihe i tržišne robne zalihe pri čemu je kao temeljno opredjeljenje ono da se stalne robne zalihe stvaraju za osiguranje osnovne opskrbe u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti RH i u slučaju velikih prirodnih nepogoda.

Pri tome, robne zalihe, radi djelovanja na tržištu u slučaju većih poremećaja i nestabilnosti ili radi sprječavanja nastupa tih poremećaja, kad se ti poremećaji ne mogu otkloniti drugim mjerama gospodarske politike, mogu se iznimno stvarati kao tržišne robne zalihe kupnjom robe na domaćem ili inozemnom tržištu ili otkupom poljoprivrednih proizvoda po zajamčenim cijenama prema posebnom zakonu.

Nakon stupanja na snagu Zakona, Hrvatski sabor je 1999. godine donio Program stalnih robnih zaliha kojim su obuhvaćeni samo osnovni poljoprivredni proizvodi i 13 vrsta prehrambenih proizvoda, te 12 vrsta neprehrambenih proizvoda, za razliku od ranijeg sastava robnih zaliha sa 108 vrsta proizvoda.

Roba koja prema navedenim aktima nije više predstavljala stalne robne zalihe trebala se sukladno Zakonu prodavati prema tržišnim uvjetima, što

se tijekom 1999, 2000. i 2001. godine kontinuirano i provodi.

Polazište u koncipiranju Programa stalnih robnih zaliha koji je Hrvatski sabor usvojio 1999. godine bilo je da robne zalihe čine one robe koje su nužne za osiguranje osnovne opskrbe u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti RH i u slučaju većih prirodnih nepogoda.

Prema postojećem Zakonu o državnim robnim zalihama Program stalnih robnih zaliha donosi Hrvatski sabor. On pak, radi provedbe nadzora nad upravljanjem robnim zalihama od strane Ravnateljstva za robne zalihe osniva Savjet za robne zalihe koji se sastoji od tri zastupnika Hrvatskog sabora i dva ugledna stručnjaka iz područja gospodarstva.

Temeljem istog Zakona, Vlada RH upravlja robnim zalihama, donosi Godišnji program robnih zaliha i ostale poslove vezane uz robne zalihe.

S obzirom na to da je Hrvatski sabor nositelj zakonodavne vlasti, a Vlada RH obavlja izvršnu vlast u skladu s Ustavom i zakonom, te s obzirom na iskustva u primjeni važećeg Zakona, predlagatelj je mišljenja da je efikasnije i učinkovitije rješenje da je cjelovita provedba zakona o robnim zalihama u nadležnosti Vlade RH, a da Vlada RH jednom godišnje Hrvatskom saboru podnosi izvješće o poslovanju s robnim zalihama.

U Prijedlogu stoji da robne zalihe čine osnovni poljoprivredni, prehrambeni i neprehrambeni proizvodi koji su nužni za život ljudi, naftni derivati te materijali i sirovine potrebni za proizvodnju, osobito ako imaju poseban značaj za obranu zemlje i zbrinjavanje stanovništva u slučaju velikih prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških i ekoloških katastrofa.

Za stvaranje i obnavljanje robnih zaliha bit će potrebno osigurati određena sredstva u Državnom proračunu, a potrebna visina sredstava ovisit će o Bilanci i Godišnjem programu državnih robnih zaliha.

Procjenjuje se da bi za popunu roba prema Bilanci strateških robnih zaliha u vremenu od pet godina bilo potrebno oko 600 milijuna kuna.

Dio sredstava osigurati će se prodajom raspoloživih roba koje temeljem predloženog zakona više nisu u sastavu stalnih robnih zaliha.

RADNA TIJELA

Vlada upravlja robnim zalihama

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu raspravljao je o predmetnom zakonu u svojstvu matičnoga radnog tijela.

Odbor je raspolagao mišljenjem Hrvatske gospodarske komore o predmetnom aktu. Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja, članovi Odbora u raspravi su podržali predložena rješenja prema kojima se strateške robne zalihe stvaraju radi osiguranja osnovne opskrbe u izvanrednim, zakonom utvrđenim okolnostima.

U sastavu Savjeta za robne zalihe trebaju biti zastupljeni članovi koje imenuje Hrvatski sabor.

Positivnim je ocijenjeno napuštanje instituta tržišnih robnih zaliha koje se prema vrijedećem Zakonu o državnim robnim zalihama mogu stvarati iznimno, radi djelovanja na tržištu u slučaju većih poremećaja i nestabilnosti ili radi sprječavanja nastupa tih poremećaja.

U odnosu na tekst Prijedloga zakona izražene su neke primjedbe i prijedlozi.

Članak 7. stavak 4. treba dopuniti na način da u sastavu Savjeta za robne zalihe budu zastupljeni članovi koje imenuje Hrvatski sabor. Također, treba preispitati predloženo rješenje prema kojem ministri ili zamjenici ministara provode nadzor nad upravljanjem robnim zalihama, s obzirom na to da robnim zalihama upravlja Vlada Republike Hrvatske.

Stav je Odbora da članak 10. stavak 1. podstavak 6. treba brisati, jer nema opravdanja da se Godišnjim programom strateških robnih zaliha osiguravaju novčana sredstva za utvrđenu namjenu. Također treba brisati članak 11. iz razloga navedenih uz prijedlog na članak 10.

Odbor je mišljenja da se dopuni članak 12. na način da bude razvidno jesu li operativne ili prijelazne zalihe koje se formiraju temeljem drugih zakonskih i podzakonskih propisa strateške robne zalihe, tko njima upravlja i kako se financiraju.

Nakon provedene rasprave, Odbor je većinom glasova podržao Prijedlog zakona o strateškim robnim zalihama.

Kvaliteta nadzora

Odbor za financije i državni proračun raspravljao je o predmetnom Zakonu u svojstvu zainteresiranog radnog tijela.

Odbor je raspolagao i s pisanim mišljenjem Hrvatske gospodarske komore koje je dostavljeno Odboru.

Polazeći od nekih konkretnih rješenja u predloženom Zakonu ocijenjeno je da ista sadržavaju znatne nejasnoće u odnosu na odredbe drugih zakona koji uređuju pitanje zaliha određenih roba, što bi svakako do drugog čitanja trebalo razjasniti i urediti. Posebno se to odnosi na naftne derivate koji predstavljaju strateški dio robnih zaliha.

Naime, prema odredbi članka 22. Zakona o energiji energetski subjekti koji proizvode električnu energiju ili proizvode ili uvoze naftu i naftne derivate moraju pored obveznih rezervi prema posebnom zakonu, formirati i operativne rezerve. Prema Zakonu o tržištu nafte i naftnih derivata proizvođači i dorađivači naftnih derivata i kupci derivata dužni su osigurati operativne rezerve u količinama koje su jednake 15-dnevnom prosječnim potrebama u prethodnoj godini, pod uvjetom da su u prethodnoj godini za svoje energetske potrebe koristili najmanje 25 tona nafte ili naftnih derivata.

Do sada je Državni inspektorat loše obavljao nadzor, te je iz tog razloga u više navrata bilo potrebno zbog prijašnjih afera osnivati povjerenstva za provjeru poslovanja robnih zaliha.

U svezi s nadzorom postavljeno je pitanje, s obzirom na prijašnje mnogobrojne afere u svezi s korištenjem robnih zaliha, da li je odredbama ovog Prijedloga zakona osiguran bolji nadzor od prijašnjeg. Naime, iz odredbe članka 24. Prijedloga zakona proizlazi da će inspeksijski nadzor nad primjenom odredaba ovog Zakona provoditi gospodarski inspektori Državnog inspektorata. Upozoreno je da je do sada Državni inspektorat loše obavljao nadzor te je iz tog razloga u više navrata bilo potrebno zbog prijašnjih afera osnivati povjerenstva za provjeru poslovanja robnih zaliha. Iz tog razloga potrebno je razmotriti mogućnost da se ovim Zakonom

osigura nezavisna vrsta kontrole i nadzora na koju se ne bi mogao vršiti utjecaj od strane države.

U svezi s odredbom članka 7. Prijedloga zakona iznijeto je mišljenje da u Savjetu za robne zalihe trebaju biti i zastupnici Hrvatskoga sabora, a ne samo ministri ili zamjenici ministra kao što je u Zakonu predloženo.

Strateške zalihe predloženim Zakonom se sužavaju u odnosu na dosadašnje robne zalihe i one će biti prilično statične u odnosu na dosadašnje. Izraženo je mišljenje da bi Državna revizija trebala jednom godišnje obaviti reviziju strateških robnih zaliha. Pored toga trebalo bi razmotriti mogućnost da pored Državne revizije jednogodišnju reviziju obavi i poslovna revizija zbog transparentnosti rada robnih zaliha.

U raspravi je istaknuto da je dosadašnji rad novog Savjeta za robne zalihe, u kojem su bili zastupljeni i zastupnici Hrvatskoga sabora, uspješan, te je pridonio da se u razdoblju od 2000. godine do danas znatno smanjio broj afera glede poslova s robnim zalihama.

Nakon provedene rasprave, Odbor za financije i državni proračun podržao je donošenje ovog Prijedloga zakona, uz gore iznijete primjedbe.

RASPRAVA

Redovito izvješćivanje Sabora

Predstavnik predlagatelja, ministar gospodarstva, gospodin **Hrvoje Vojković**, obrazložio je Prijedlog.

Rekao je da se Prijedlogom zakona o strateškim robnim zalihama definiraju uvjeti stvaranja, korištenja, financiranja i obnavljanja strateških robnih zaliha, zatim uvjeti skladištenja, odnosno definiranje tko i kako može skladištiti robne zalihe.

Osnovni razlog donošenja ovog zakona jest u tome što se nastoji da robne zalihe ispunjavaju svoju primarnu zadaću, a to je da služe osiguravanju osnovne opskrbe u slučajevima kad nastupe izvanredne situacije kao što je rat, neposredna ugroženost zemlje, elementarne nepogode i druge slične okolnosti.

Dakle, robne zalihe se neće više koristiti kao instrument gospodarske politike, njima se više neće intervenirati na tržištu, njima se neće kreditirati dobavljači, neće se kreditirati poljoprivredna proizvo-

dnja, već će one imati isključivo zadaću da osiguravaju opskrbu u takvim izvanrednim situacijama.

Novost u zakonu je u tome što se njime jasno definiraju vrste i količine roba koje mogu biti u robnim zalihama. Utvrđuje se da Vlada RH upravlja robnim zalihama, da ona donosi godišnji plan upravljanja robnih zaliha. Nadalje, osniva se, radi obavljanja upravnih, stručnih i drugih gospodarskih poslova jedno posebno tijelo neovisno o Ministarstvu gospodarstva, a to je Državno ravnateljstvo za robne zalihe.

Robne zalihe se neće više koristiti kao instrument gospodarske politike, njima se više neće intervenirati na tržištu.

O stanju i upravljanju robnim zalihama Vlada bi redovito izvješćivala Sabor. U samoj izradi Zakona korišteni su iskustva i modeli drugih zemalja, a predlagatelj smatra da bi prihvaćanjem ovog zakona Hrvatska konačno dobila jedan transparentan, efikasan i u svakom pogledu moderan sustav upravljanja robnim zalihama i da su ispunjeni svi razlozi da se takav zakon donese.

Tada je u ime **Odbora za zakonodavstvo** govorio zastupnik **Josip Leko**, predsjednik Odbora. Rekao je da Odbor podupire donošenje ovog Zakona, iako na tekst prijedloga ima neke primjedbe i prijedloge.

U članku 5. stavak 1. podstavak treći pobliže treba odrediti pojam pozitivnih razlika u poslovanju s robnim zalihama (radi li se o razlikama u cijeni ili kvaliteti).

Isto tako, u članku 15. treba doraditi pojam negativnih razlika u poslovanju s robnim zalihama.

Primjedba je i na članak 6. stavak 2. gdje je nejasno koji su poslovi Državnog ravnateljstva za robne zalihe kao samostalnog tijela državne uprave, s obzirom na to da je u stavku 1. istog članka utvrđeno da robnim zalihama upravlja Vlada RH. Uz to, Ravnateljstvo se određuje kao tijelo državne uprave čime bi njegovo osnivanje bilo nužno provesti prema Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija.

Na članak 7. u stavku 1. treba detaljnije preispitati provedbu nadzora nad upravljanjem robnim zalihama. U stavku 3. istoga članka

treba doraditi izričaj u smislu da Savjet za robne zalihe Vladi RH dostavlja prijedloge (a ne zaključke). U stavku 5. istog članka treba pobliže odrediti vrijeme trajanja mandata članovima Savjeta za robne zalihe.

U članku 13. stavak 1. podstavak treći treba pobliže odrediti pojam korištenja robnih zaliha.

Članak 21. stavak 3. treba doraditi odredbu, jer nije razvidno kome i za čiji račun se priznaje izlučno pravo na temelju ugovora o uskladištenju.

Pojedine odredbe nužno je pravno i nomotehnički doraditi glede pravnih instituta, tako i njihova izričaja.

Zalihe i u novcu

U ime **Kluba zastupnika HSLŠ-a** govorio je zastupnik **Marko Baričević (HSLŠ)**. Rekao je da kao član kojeg je Sabor imenovao u Savjet robnih zaliha malo više zna nego ostali, te da je s ovim Prijedlogom bio upoznat znatno ranije, te imao dosta primjedbi na koje će vjerojatno i predsjednik Savjeta upozoriti u svom izlaganju.

Rekao je da sama izmjena naslova koja spominje strateške robne zalihe govori da bi se ta roba upotrebljavala u doba ratnog stanja i u slučajevima velikih prirodnih nepogoda. I tu je tada upitno da u strateške robne zalihe ulazi i novac.

Rekao je da ne zna na koji način se može govoriti da zalihe ili roba koja trebamo imati u zalihama može biti u novcu. Rekao je da iz tablice proizlazi da bi u robni imali 40 artikala u zalihama, a u novcu 39. Zastupnici Kluba zastupnika HSLŠ-a ne mogu se složiti da zalihe budu u novcu.

Robnim zalihama prema članku 6. upravlja Vlada, a u 7. članku stoji da radi provedbe nadzora nad upravljanjem robnim zalihama Vlada osniva Savjet za robne zalihe. Taj Savjet čine 6 ministara ili zamjenika ministara, i to iz ministarstava koja su neposredno zainteresirana za robne zalihe. Zastupnik Baričević smatra da još jednom treba razmisliti je li ovo dobro rješenje. Također je mišljenja da se ne može i ne smije dozvoliti da Sabor nema nikakve ingerencije nad robnim zalihama koje su od strateškog interesa za RH, odnosno da u Savjetu moraju biti i zastupnici.

Rekao je da ne vidi razloga da razmještaj robnih zaliha po područjima bude državna tajna.

Na kraju je rekao da Klub zastupnika HSLŠ-a podržava Zakon u prvom čitanju, uz sve gore iznijete primjedbe.

"Kozmetički" zakon

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je zastupnik **Nikica Valentić (HDZ)**.

Rekao je da je ovaj Prijedlog zakona praktički dodatno "kozmetiziranje", te da Hrvatska danas treba preispitati opći ustroj robnih rezervi i potrebe za robnim rezervama. U tom smislu osvrnuo se na članak 2. u kojem je vidljiv mali pomak. Naime, strateške robne zalihe stvaraju se za osiguranje osnovne opskrbe u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti RH, te u slučaju velikih prirodnih nepogoda i tehničko-tehnoloških i ekoloških katastrofa. Nema vidljive intervencije na tržištu.

"Dok god je svjetska cijena dvostruko niža od naše proizvodne, na pšenici se gubi i to treba jasno i glasno reći radi budućih vlada, budućih ministara, da nemamo svake godine pšenične afere".

Osvrnuo se na pšenicu koja je neizbježan element kada se govori o robnim zalihama, premda je ona samo jedna od roba koje se čuvaju u robnim zalihama. Rekao je da treba demistificirati pojam pšenice, jer prije svega, Hrvatska proizvodi više pšenice, nego što joj treba i proizvodi je po dvostruko većoj cijeni od svjetskih cijena.

Prema tome, svako poticanje viška pšeničnih proizvoda je izravna, zapravo poreska subvencija proizvođačima i izvoznicima, te se može kontrolirati. "Dok god je svjetska cijena dvostruko niža od naše proizvodne, na pšenici se gubi i to treba jasno i glasno reći radi budućih vlada, budućih ministara, da nemamo svake godine pšenične afere", rekao je Valentić.

Rekao je da se pšenica koristila za unutarstranačke, a sada međustranačke obračune, a ponovo će se koristiti opet za unutarstranačke obračune i to uvijek u vladajućoj stranci.

Što se tiče kapaciteta, pšenice ima više nego što imamo skladišta. Kada dođe nova pšenica stara se mora prodati, jer se nova nema gdje

uskладиštiti. "Tada se na brzinu ta pšenica prodaje i tu postoje mogućnosti špekulacija, ali to prepustimo organima gonjenja da kontroliraju je li netko špekulativno radio".

Smatra da Hrvatska na pšenici ne može zarađivati, da smo premali proizvođač pšenice da bi u svjetskim razmjerima mogli biti veliki trgovac pšenicom.

Hrvatska mora znati svoje strateške potrebe, naime, mora jasno utvrditi svoje bilance potreba za poljoprivrednim proizvodima. "U Saboru, ni u jednom sazivu nije se povela ozbiljna analitička rasprava o robnim bilancama u poljoprivrednoj proizvodnji".

Valentić je upozorio da trebamo biti svjesni, sada kada smo pred vratima EU, odgovornosti u smislu liberalizacije u poljoprivrednoj proizvodnji.

Rekao je da je velika odgovornost pred ovom, a i budućim vladama, te pred Saborom kada se Hrvatska potpuno otvori za velike poljoprivredne proizvođače, koji proizvode i genetsku hranu koja je jeftinija, a ogromnih je količina i koja remeti sve tržišne odnose.

To sve izravno zadire u gospodarsku politiku. Poljoprivreda je, uz turizam, sigurno osnovni generator hrvatskog gospodarstva. "Nikada se nije povela ozbiljna rasprava o strategiji u poljoprivredi i o robnim bilancama". Rekao je da zna da je teško uvjeriti seljaka koji ionako teško živi da nema pravo, "ali ne može se na hektar gospodarstva biti proizvođač ni u Lici gdje se proizvodi krumpir, a ni u Slavoniji gdje se proizvodi pšenica". Smatra da trebaju postojati minimalni tehnološki uvjeti da netko bude robni proizvođač i da je to tema o kojoj treba govoriti.

Zakon je kozmetički, on zapravo ništa bitno ne mijenja i samo će otvoriti nove probleme koji će eskalirati već u ljeto i jesen kada će se seljaku za pšenicu platiti gotovo dvostruko više od cijene koja će se poslije postići njenom prodajom, smatra Valentić.

Predlaže da se otvori rasprava o stanju u poljoprivredi, jer se nalazimo u novim okolnostima ogromne konkurencije na svjetskom, globaliziranom tržištu.

Klub zastupnika HDZ-a će biti protiv ovog Prijedloga zakona.

Upitno stvarno stanje

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je zastupnik **Ivan Kolar (HSS)**.

Uputio je oštru kritiku predlažaču da nije uvrstio saborske zastupnike u novi Savjet robnih zaliha, te je dodao da je to prvi i osnovni zahtjev Kluba zastupnika HSS-a.

"Imperativno tražimo ne samo izvješće u ovome Saboru nego i nadzor ovoga Sabora direktnim prisustvom saborskih zastupnika u Savjetu strateških robnih zaliha. U kojem omjeru, to manje više nije toliko bitno, ali je prisustvo apsolutno bitno".

Također, naglasio je da predlagatelj nije objasnio što to znači čuvanje robnih zaliha u novcu.

Rekao je da dok se ne raščisti situacija stvarnoga stanja sadašnjih robnih zaliha, za Klub zastupnika HSS-a je iluzorno raspravljati o novom zakonu.

Naglasio je da u Klubu zastupnika HSS-a smatraju da strateške robne zalihe, pošto su od općega interesa, moraju imati vlastita licencirana skladišta i isto tako i vlastite licencirane, državne skladištare.

"Tražimo raščišćavanje stvarnoga stanja i apsolutno zahtijevamo parlamentarni nadzor, a ne samo izvještavanje, pa da Vlada sama sebe kontrolira preko svojih ministara koji su ujedno članovi povjerenstva".

Rekao je da bi se svi trebali složiti oko toga da je poljoprivreda trošak za državu u ovom vremenskom intervalu prilagodbe i stasanja hrvatskog poljoprivrednika koji ulazi u tržišnu ekonomiju, tržišno natjecanje sa susjedima.

Najvažnije je najprije utvrditi stvarno stanje pa tek onda ići u donošenje Zakona.

Otkloniti moguće malverzacije

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorio je zastupnik **Zorko Vidiček (SDP)**.

Rekao je da su "državne robne zalihe od 1990. godine vrlo često bile mjesto velikih afera, zloupotreba i malverzacija, mjesto preko kojeg se realizirala politička privilegiranost i mjesto nedopustivih nezakonitih radnji i kriminala".

Naglasio je da dosadašnjim zakonima koji su važili u tom periodu jedinstveno su bile regulirane i stalne i tržne robne zalihe, a "takova regulativa stvarala je prostor za

moguće manipulacije i politički motivirane transakcije državnim robnim zalihama”.

Zastupnik Vidiček je rekao da ukoliko se želi eliminirati podloga za ovakve radnje nužno je razdvojiti stalne robne zalihe i one tržišne, s tim da stalne robne zalihe služe za osiguranje osnovne opskrbe u vrijeme ratnog stanja i neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti RH i u slučaju velikih prirodnih nepogoda, i one bi funkcionirale kao klasično državno tijelo, dok bi tržišne robne zalihe funkcionirale kroz agenciju kao trgovačko društvo na osnovi čiste profitabilnosti.

Upitno je mogu li tržišne robne zalihe funkcionirati na osnovi čiste profitabilnosti, kada je jasno da će se u njima nalaziti većina poljoprivrednih proizvoda, a poljoprivreda je svugdje u svijetu subvencionirana.

Izrazio je i sumnju da tržišne robne zalihe mogu funkcionirati na osnovi čiste profitabilnosti, kada je jasno da će se u njima nalaziti većina poljoprivrednih proizvoda, a poljoprivreda je svugdje u svijetu subvencionirana.

No, razdvajanje je u svakom slučaju bilo neophodno, a ovaj Prijedlog zakona je dobra podloga, smatra zastupnik Vidiček.

Želio je naglasiti da su lošim gospodarenjem, političkim tutorstvom, manipulacijama i krađama robne zalihe devastirane i da je njihova stvarna vrijednost bitno smanjena, odnosno one su uglavnom ispražnjene.

Drugo što je želio naglasiti je da je u posljednje dvije godine stanje u Ravnateljstvu za robne zalihe bitno

drugačije nego do sada. Naime, mišljenja je da je u Ravnateljstvu za robne zalihe uveden red i zakonit rad. Kao predsjednik Savjeta za robne zalihe i zastupnik smatra da je Savjet za robne zalihe dao neupitan doprinos sređivanju stanja u robnim zalihama.

Podsjetio je da odmah pošto su kao zastupnici imenovani u Savjet zatražili su očitovanje stanja robnih zaliha i provedbom toga izašao je na vidjelo manjak veći od 140 tisuća tona pšenice, te je nastala poznata pšenična afera. ”Praktično je došlo na svjetlo dana višegodišnje potkradanje i zloupotreba zaliha, a Ravnateljstvo je poduzelo sve potrebne mjere da se manjak povрати, nadoknadi ili urobi ili u novcu, a kaznene, prekršajne, te prijave za privredne prijestupe pokrenute su protiv svih odgovornih”, rekao je zastupnik.

Već 2001. godine nije bilo u sjetvi niti u otkupu nikakvih značajnih ekscesa.

Rekao je da je neusporediva razlika između rada i funkcioniranja ravnateljstva do prije dvije godine i u posljednje dvije godine. ”Sada je Ravnateljstvo dobro organizirano i dobro vođeno državno tijelo, gdje se redovito provode kontrole”.

Istaknuo je da je neupitan doprinos u sređivanju ovog stanja, uz naravno Vladu, Ministarstvo gospodarstva, dao i Savjet za robne zalihe, u kojem saborski zastupnici koji su delegirani u taj Savjet čine većinu.

Osvrnuo se na funkciju i status Savjeta za robne zalihe u novom Zakonu, gdje su prisutne određene nelogičnosti. Naime, u članku 6. Zakona utvrđeno je da robnim zalihama upravlja Vlada, a da nadzor nad upravljanjem robnim zalihama vrši Savjet u kojem je 6 ministara iz Vlade od ukupno 8 članova Savjeta.

”Stvar se svodi na apsurdnu situaciju da nadzor nad Vladom obavljaju članovi Vlade što nije

logično, osim toga stvar se komplicira člankom 24. koji utvrđuje da nadzor provodi Ravnateljstvo za robne zalihe, pa se onda postavlja pitanje ima li Savjet za robne zalihe savjetodavnu ili nadzornu funkciju”, bio je kritičan zastupnik.

Mišljenje Kluba zastupnika SDP-a je da Sabor mora imati mogućnost nadzora nad Ravnateljstvom za robne zalihe i da zaključci Savjeta moraju biti za Vladu više obvezujući nego savjetodavni kao što su bili do sada.

Moguće je da članovi Savjeta budu i neki članovi Vlade, ali oni ne mogu biti u većini, nego u manjini, jer njihovo učešće bi sigurno pridonijelo usklađenosti rada Ravnateljstva, Vlade i Savjeta kao nadzornog tijela, stav je zastupnika. Bez obzira na određene manjkavosti ovog Prijedloga, Klub zastupnika SDP-a daje mu podršku kao dobroj podlozi za reguliranje ove problematike.

Tada je predstavnik predlagatelja, ministar gospodarstva, gospodin **Hrvoje Vojković**, dao završnu riječ. Ocijenio je niz primjedbi osnovanim, te obećao da će mnoge od njih ugraditi u slijedeći tekst zakona. Time će se izbjeći neke problematične situacije kao što je ona gdje je evidentno da nije dobro rješenje da istovremeno Vlada upravlja i praktički nadzire vlastiti rad.

Također, pokušat će riješiti dilemu može li novac biti robna zaliha ili ne, iako postoje rješenja u drugim zemljama koje poznaju nešto slično.

Ovime je zaključena rasprava o Prijedlogu zakona o strateškim robnim zalihama.

Zastupnici su većinom glasova, sa 71 glasova ”za”, 23 glasa ”protiv” i 1 ”suzdržanim” prihvatili Prijedlog zakona o strateškim robnim zalihama, uz iznesene primjedbe i prijedloge koji se upućuju predlagatelju.

S.F.

PRIJEDLOZI ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O PODRUČJIMA ŽUPANIJA, GRADOVA I OPĆINA

Predlaže se osnivanje dviju novih općina

Hrvatski sabor jednoglasno je prihvatio dva prijedloga zakona kojima se predlaže oformiti dvije nove općine. To su Bilice kao dio Grada Šibenika te Kolan kao dio Grada Paga. Predlagatelji su bili zastupnici HSS-a Ante Markov i Luka Ročić.

O PRIJEDLOZIMA

Prvim Zakonom se predlaže novi ustroj Grada Šibenika sa 30 naselja, na način da se briše naselje Bilice te formira nova općina Bilice s istoimenim naseljem.

Drugi Zakon istog naziva predlaže se s ciljem novog ustroja Grada Paga sa 11 naselja iz kojeg bi se brisala naselja Gajac, Kolan i Mandre, a formirala nova općina Kolan s naseljima, Mandre i Gajac.

RADNA TIJELA

Odbori za Ustav, Poslovnik i politički sustav te za zakonodavstvo podržali su donošenje predloženih zakona. Odbor za zakonodavstvo ujedno je predložio i donošenje zaključaka. Prvim bi se obvezala Vlada da Hrvatskom saboru podnese izvješće o provedbi Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Zatim je predloženo da se odgodi rasprava o predloženim zakonima. Kao treći zaključak istaknuto je da se o zakonima i navedenom izvješću provede objedinjena rasprava na istoj sjednici Hrvatskog sabora.

RASPRAVA

Zastupnike je s predloženim Zakonom o izmjeni i dopuni Zakona o

područjima županija, gradova i općina koji se odnosi na osnivanje općine Bilice upoznao predlagatelj Ante Markov (HSS). Rekao je da je Bilice mjesto u sjeverozapadnom dijelu Grada Šibenika koje broji više od 2 tisuća i 100 stanovnika te je prometno dobro infrastrukturno povezano s budućom auto-cestom.

Lokalna samouprava temelji se na jačanju svekolike građanske inicijative kako u gospodarskom, tako i u kulturnom i svakom drugom pogledu s ciljem postizanja bolje kakvoće življenja.

Naglasio je kako je inicijativa za osnivanjem te općine rezultat peticije 805 potpisa, dodavši kako je to poduprla Skupština Šibensko-kninske županije i Gradsko vijeće Šibenika. Smatra da obveza Vlade za izradom novog Zakona o lokalnoj i regionalnoj samoupravi ne smije biti zapreka prihvaćanja izložene inicijative stanovnika Bilice. Citirao je tada riječi sadržane u inicijativi za osnivanje te općine te rekao: "pustite nas da vodimo računa sami o sebi. Procvast će naša poljoprivreda, naše stočarstvo, bit će zadovoljnije Bilice, bit će zadovoljniji grad Šibenik i bit će zadovoljnija Hrvatska". Iskazao je potom mišljenje da ne postoji nikakva prepreka da ne bude donesen ovaj Zakon.

O Zakonu o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina koji se odnosi na osnivanje općine Kolan govorio je potom također predlagatelj Luka Ročić (HSS). Naglasio je da se tu radi o prijedlogu izdvajanja naselja Kolan, Gajac i Mandre iz područja Grada Paga osnivanjem nove općine Kolan, kojem se prilažu potpisi više od polovice

stanovnika spomenutih naselja. Ukazao je na to da se prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi lokalna samouprava temelji na jačanju svekolike građanske inicijative kako u gospodarskom, tako i u kulturnom i svakom drugom pogledu s ciljem postizanja bolje kakvoće življenja. Uvjeren je, kaže, kako će se taj cilj lakše ostvariti osnivanjem navedene općine. Ukazao je i na elaborat koji su izradili stanovnici tih mjesta koji, kaže, govori potpuno jasno o svim pokazateljima koji su garancija da je moguće na gospodarskom planu formirati općinu koja neće biti na teret šire zajednice nego će se moći financirati iz vlastitih prihoda. Zamolio je na kraju izlaganja za uvažavanje mišljenja mještana Kolana i otoka Paga kako bi im se dozvolilo da imaju svoju lokalnu samoupravu.

Postoje jamstva dostatnog financiranja

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorila je Ljubica Lalić (HSS). Smatra da je nužno vrlo ozbiljno razmotriti motive iz kojih je ovaj zakonski prijedlog proizašao. Osnovni motiv drži želju građana za stvaranjem uvjeta za bolje ostvarenje potreba njih samih i njihove djece. Određenu dvojbu, rekla je, može pobuditi činjenica da danas u Republici Hrvatskoj ima više od 5500 jedinica lokalne samouprave od kojih znatan dio nema dovoljno prihoda za pokriće rashoda. Istaknula je da jamstvo dostatnog financiranja općine Bilice nalazi u podacima da na području općine ima 400 zaposlenih, 80 pravnih osoba i obrtnika, 30 objekata u izgrađnji i 10 tisuća noćenja godišnje. Konstatirala je da su prihodi općine Kolan nešto skromniji ali sasvim sigurno dostatni, to više što je prošle godine realizirano

88 tisuća noćenja, a tamo se nalazi i 1000 vikend objekata. Zaključila je da Klub zastupnika HSS-a podržava stoga i jedan i drugi prijedlog izmjene i dopune Zakona o područjima županija, gradova i općina u RH.

Postoje podloge za bolji život u tim naseljima

Klub zastupnika HDZ-a podržava ovu inicijativu, da se Bilice i Kolan proglase općinama kako bi se ljudima tih prostora omogućilo neposredno upravljanje, planiranje i razvitak njihovih područja, rekao je u ime Kluba **dr. Jure Radić (HDZ)**. Naglasio je da je Klub proučio navedene zahtjeve i vidio da u oba slučaja postoji podloga koja daje uvjerenja kako će građani u tim naseljima stvoriti mogućnost života koji će uz njihovu inicijativu dati da se oba prostora bolje razvijaju. Tu je spomenuo primjer Tučepa, Brela i Baške Vode, rekavši kako su ta mjesta tek nakon što su postala jedinice lokalne samouprave razvila turizam i postala pravi turistički centri. Očekuje da će se slično desiti i s Kolanom i Bilicama pozdravivši još jednom ovu inicijativu.

Mislila sam da će se stati s prijedlozima povećanja broja općina, rekla je **Milanka Opačić (SDP)** dodavši kako smatra da bi u maloj zemlji kao što je naša s nešto više od 4 i pol milijuna stanovnika trebalo krenuti u

drugom pravcu. Mišljenja je da formiranje novih općina ne mora dovesti do toga da će život njihovih građana biti kvalitetnije riješen. Drži da bi kod svakog ovakvog zahtjeva trebalo imati na umu i neke kriterije koji govore o tome da li općina danas sutra može financijski opstati. Rekla je potom da se priklanja zahtjevu Odbora za zakonodavstvo kojim se obvezuje Vlada da podnese Izvješće o provedbi Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi da se, kaže, vidi gdje smo sada sa svim jedinicama lokalne samouprave. Istaknula je da poštuje volju građana, ali nije sigurna da je to nužno potrebno iskazivati teritorijalnim cjepkanjem Hrvatske. Zaključila je da ukoliko se to nastavi ovim tempom do kraja mandata ovog saziva Sabora broj općina popet će se na 700 ili 800.

Na kraju rasprave za riječ su se javili predlagatelji Zakona. Prvi je govorio **Ante Markov**. Rekao je da su mu potpuno razumljive dvojbe oko velikog broja jedinica lokalne samouprave. Isto tako svjestan je da bi novi Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi trebao to sve urediti. Međutim, kaže, bez obzira na to sve još uvijek to ne smije biti razlog za zaustavljanje inicijativa koje mogu biti dobre. Smatra da se ista prilika za osnivanjem svoje samouprave mora dati svim građanima Republike Hrvatske jer se 1993, u vrijeme donošenja Zakona o lokalnoj i

područnoj (regionalnoj) samoupravi, nije mogla pravedno sagledati cijela situacija te su ostala mnoga, kako je rekao, prazna područja. Mišljenja je da zastupnici takvim područjima moraju pružiti priliku kako bi se pokazali kao najkvalitetniji predstavnici građana koji su za njih dali svoj glas. Trebamo ići dalje u razvoju lokalne samouprave, zaključio je zastupnik.

Luka Roić je naglasio kako misli da se predložene zakonske promjene moraju podržati čime bi se dala podrška građanima koji su odlučni u svojim namjerama. Dodao je da su ti ljudi svojim financijskim elaboratima sasvim jasno iskazali svoje potencijale za koje garantiraju te ne bi predstavljali teret šire društvene zajednice. Napomenuo je da kada to ne bi bilo tako ne bih krenuo u ovu inicijativu. Nada se kako će nove općine biti na ponos svojih građana te je zamolio zastupnike za podršku zahvalivši se unaprijed na njoj.

Zastupnici su tada jednoglasno (96 "za") prihvatili oba prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina. Ujedno su prihvatili i prijedlog zaključka Odbora za zakonodavstvo kojim se obvezuje Vlada da Republike Hrvatske da Hrvatskom saboru podnese Izvješće o provedbi Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

M.S.

PRIJEDLOG ODLUKE O IZMJENAMA I DOPUNAMA POSLOVNIKA HRVATSKOG SABORA

Minuta za izražavanje nezadovoljstva odgovorom

Hrvatski je sabor nakon duže rasprave, koja se odnosila uglavnom na imunitet zastupnika, većinom glasova donio Odluku o izmjenama i dopunama svog Poslovnika prema kojima će zastupnik moći izraziti zadovoljstvo ili nezadovoljstvo odgovorom na zastupničko pitanje iznošenjem razloga u trajanju do jedne minute.

Predlagatelj ove Odluke (tri članka) bio je sabsorski Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

O PRIJEDLOGU

O skidanju imuniteta dvotrećinskom većinom

Ovaj Poslovnik Hrvatskoga sabora donesen je 2000. godine, njegove

izmjene i dopune 2000. i 2001. a Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav prigodom tumačenja njegovih odredbi a na traženje zastupnika, uočio je njihovu nedorečenost (izražavanje nezadovoljstva odgovorom na zastupničko pitanje) i zaključio predložiti izmjene Poslovnika odnosno odgovarajuće rješenje. Mandatno-imunitetno povjerenstvo Hrvatskoga sabora iniciralo je tematsku sjednicu zajedno s ovim Odborom i Odborom za

zakonodavstvo na temu "Tumačenje ustavnih i poslovnčkih odredbi o nekim bitnim pitanjima zastupničkog imuniteta" i tom je prigodom i

Izraženo je mišljenje da bi radi sačuvanja digniteta Hrvatskoga sabora i zastupnika odluku o odobrenju za pritvor odnosno odobrenju za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Hrvatskog sabora trebalo donijeti dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika.

zraženo mišljenje da bi radi sačuvanja digniteta Hrvatskoga sabora i zastupnika odluku o odobrenju za pritvor odnosno odobrenju za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Hrvatskog sabora trebalo donijeti dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika.

To je rješenje pretočeno u članak 1. Prijedloga odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika dok se člankom 2. predlaže usuglašavanje djelokruga Odbora za financije i državni proračun s važećim zakonodavstvom. Člankom 3. Prijedloga uređuje se da zastupnik može izraziti zadovoljstvo ili nezadovoljstvo odgovorom na zastupničko pitanje iznošenjem razloga u trajanju najdulje do jedne minute te da se briše odredba prema kojoj zastupnik može, ako je nezadovoljan odgovorom, zatražiti da mu Vlada odnosno ministar dostavi pisani odgovor (članak 3. stavak 2.).

Predlagatelj je ujedno predložio da se zbog osiguranja djelotvornosti rada Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela Prijedlog ove odluke raspravlja kao Konačni prijedlog.

AMANDMANI

Klub zastupnika SDP-a zatražio je amandmanom (predlagatelj prihvatio) da se članak 1. Prijedloga odluke briše jer da dvotrećinska većina kod odobrenja za pritvor ili za pokretanje kaznenog postupka zastupnika nije potrebna s obzirom na to da Ustav izričito navodi koje se odluke donose dvotrećinskom većinom. Ujedno je predložio, što je i prihvaćeno, i

nomotehničko uređenje teksta članka 3. Prijedloga (brisati riječ najdulje).

Petar Žitnik (HSS) podnio je amandman kojim traži da se briše odredba iz članka 3. Prijedloga odluke (stavak 2.) jer da bi njenim usvajanjem prestala mogućnost da zastupnik traži pismeni odgovor na svoje pitanje što je apsolutno neprihvatljivo (amandman prihvaćen).

I Jadranka Kosor (HDZ) zatražila je brisanje tog potonjeg rješenja te ujedno predložila poboljšanje predloženog članka 3. na način da svoje stajalište o odgovoru na zastupničko pitanje zastupnik može izraziti govorom u trajanju do jedne minute (zastupnica je pri izjašnjavaanju amandman povukla jer je već obuhvaćen prihvaćenim amandmanom Kluba zastupnika SDP-a).

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskoga sabora Prijedlog ove odluke dodatno je obrazložio u ime predlagatelja predsjednik ovog Odbora mr.sc. **Mato Arlović**. Ova izmjena Poslovnika motivirana je željom nalaženja rješenja u vezi s ispravkom netočnog navoda, točnije, izražavanja nezadovoljstva na odgovor na zastupničko pitanje. No uz to otvorila se rasprava, a na zahtjev Mandatno-imunitetnog povjerenstva o tumačenju odredbi o bitnim pitanjima zastupničkog imuniteta, rekao je, među ostalim, podsjećajući na tematsku raspravu o tom pitanju. Odbor je zauzeo stajalište da će u saborsku proceduru uputiti ovakav Prijedlog, da će saslušati stajališta klubova parlamentarnih stranaka te da se Prijedlog razmotri u jednom čitanju, ako Sabor drugačije ne odluči.

Dodao je da je njemu kao predsjedniku Odbora upućen i poticaj da se razmotri mogućnost eventualne rasprave i oko pitanja o nadležnosti Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost s obzirom na nove zakone o obrani i sigurnosnim službama. No to pitanje Odbor sada nije mogao obuhvatiti, rekao je.

Rasprava je zatim bila otvorena.

Ne mijenjati način odlučivanja o imunitetu

U ime Kluba zastupnika SDP-a također je govorio mr.sc. **Mato**

Arlović. Ovaj Klub podržava dopunu i izmjenu Poslovnika u vezi s ispravkom netočnog navoda i dodatnim odgovorom na netočni navod (do jedne minute - nema potrebe navoditi "najdulje do jedne minute"), ali ne i sve prijedloge Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav. Naime, Klub zastupnika SDP-a smatra da nema potrebe mijenjati način odlučivanja o zastupničkom imunitetu odnosno da o odobrenju za pritvor, za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Sabor odlučuje dvotrećinskom većinom glasova (u vezi s tim podneseni amandmani).

Zbog čega bi sada takva kvalificirana većina bila potrebna kad je riječ o mogućem skidanju imuniteta, koji nije privatno pravo zastupnika pa da može njime raspolagati neovisno o Parlamentu.

Veoma je mali broj pitanja o kojima se prema Poslovniku, a u skladu s Ustavom, odlučuje dvotrećinskom većinom, primjerice, o donošenju Ustava, o potvrđivanju određenih međunarodnih ugovora i drugo, a nema ni potrebe da se o spomenutom pitanju odlučuje nadpolovičnom većinom, jer se, primjerice, tako donosi odluka o raspuštanju Sabora.

Zbog čega bi sada takva kvalificirana većina bila potrebna kad je riječ o mogućem skidanju imuniteta, koji nije privatno pravo zastupnika pa da može njime raspolagati neovisno od Parlamenta. Taj je institut prije svega u pravno-politički i ustavnopravni sustav ugrađen radi zaštite Parlamenta i da bi Parlament mogao obavljati zakonodavnu funkciju, naznačuje Klub zastupnika SDP-a. A kada se i, uobičajeno govoreći, skida imunitet zastupnika tada se ne ukida imunitet već se daje odobrenje za određeni postupak, objasnio je zastupnik.

Klub zastupnika SDP-a naznačuje također, da ne dolazi ni u obzir, a u javnosti je bilo takvih zahtjeva, da zastupnik odgovara za raspravni dio u Parlamentu i za glasovanje, odnosno ne može se u vezi s tim ni raspravljati o pokretanju pitanja odgovornosti zastupnika a kamoli da mu se skida imunitet. No u pravilu treba omogućiti, smatra ovaj Klub, da

se vode postupci za koje odobrenje traži sudbeno tijelo odnosno državno odvjetništvo jer potonje treba štiti Ustavom i zakonom zajamčena i zaštićena prava.

No, uz to se otvara posebno pitanje što u situacijama vezanim uz institut klevete i uvrede. Ni u takvim situacijama ne bi trebalo davati odobrenje za pokretanje postupka, uvjerenje je ovog Kluba zastupnika, jer bi se time zapravo onemogućio javni nastup nositeljima imuniteta (i izvršna i sudbena vlast). Jer, lako bi se moglo dogoditi da se u pojedinim slučajevima javljaju osobe koje se smatraju uvrijeđenima, oklevetanima i praktički da većina nositelja imuniteta bude obuhvaćeno sudskim postupcima, rekao je, među ostalim. A kad se raspravlja o skidanju imuniteta u sabornici i u Mandatno-imunitetnom povjerenstvu tada se ne vodi postupak niti se koga osuđuje već se procjenjuje postoje li razlozi za procesuiranje, zaključio je.

Imunitet nije zaštita od kaznenog progona

Petar Žitnik (HSS) navodi da Klub zastupnika HSS-a nije zadovoljan da se malo po malo mijenja Poslovnik, premda je očito da nema takvog Poslovnika koji bi mogao predvidjeti sve životne situacije ali niti obuzdati njegovu zloupotrebu (to je pitanje odgoja).

Predložene izmjene Poslovnika Klub zastupnika HSS-a prihvaća samo djelomično i to da se djelokrug Odbora za financije i državni proračun usuglašava s važećim zakonodavstvom u RH (članak 2.), da se daje mogućnost zastupniku da komentira odgovor na svoje pitanje i izrazi neslaganje (članak 3.) što je zapravo stalna praksa. No ni u kojem slučaju ne prihvaća da se briše odredba (članak 3.) prema kojoj zastupnik može zatražiti pisani odgovor ako nije zadovoljan usmenim odgovorom na svoje pitanje. Mora i dalje postojati takva mogućnost, stajalište je Kluba zastupnika HSS-a koji u vezi s tim predlaže predlagatelju da odustane od tog rješenja.

Najozbiljnije primjedbe ovaj Klub zastupnika ima na članak 1. jer ne vidi pravog razloga i argumenta za njegovo usvajanje tj. da se o odobrenju za pritvor odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika odlučuje dvotrećinskom

većinom svih zastupnika. Takvo rješenje bilo bi izravno suprotno Ustavu (članci 81. i 82.) koji definirano navodi za koje se odluke traži dvotrećinska većina a ovaj slučaj se ne uklapa ni u jednu od njih, a isto je i s poslovničkim odredbama, ponovio je i ovaj zastupnik.

U nastavku je iznio i načelne primjedbe u vezi sa skidanjem imuniteta pa tako kaže da se nije smjelo dopustiti da se pitanje imuniteta a povodom nekoliko konkretnih slučajeva interpretira na razne, često i pogrešne i tendenciozne načine, što je dovelo do toga da su neki zastupnici već unaprijed pred javnošću proglašeni krivima, a da kazneni postupak protiv njih još nije počeo. Klub zastupnika HSS-a želi posebno naglasiti da imunitet nije zaštita od kaznenog progona već je to pravni instrument isključivo radi omogućavanja rada Sabora. Ako se zastupnik ne poziva na imunitet nego želi što prije prezentirati istinu za to bi trebalo uvesti automatizam skidanja imuniteta o čemu bi odluku donosilo Mandatno-imunitetno povjerenstvo bez odluke Sabora a tek ako se zastupnik poziva na imunitet tada bi trebala, opet bez rasprave, odluka Sabora a na prijedlog Mandatno-imunitetnog povjerenstva, koji bi svoje sjednice na kojima se raspravlja o pojedinim ovakvim zahtjevima održavalo zatvorene za javnost. Jer, ovako sve novine pišu o pojedinim, uvjetno rečeno, kriminalnim radnjama pojedinih zastupnika a onda se utvrdi da je zastupnik potpuno čist, ali on se mora dvije, tri godine, "prati" s pravomoćnom presudom u ruci.

Za sadašnje rješenje

Najveći dio stava Kluba zastupnika HSL-a izražen je u izlaganjima zastupnika mr.sc. Arlovića i Žitnika, rekao je **Mladen Godek (HSL)** te dodao da je stav većine u ovom Klubu zastupnika da se ne ide s rješenjem o dvotrećinskoj većini (članak 1.). Pitanje imuniteta i njegovo skidanje je vrlo intrigantno i u praksi i Mandatno-imunitetnom povjerenstvu a i svim zastupnicima stvara određene teškoće, dileme i neugodnosti, i zašto to ne priznati. U usporedbi sa stranim rješenjima o zastupničkom imunitetu naše nije novost a o toj temi bila je rasprava na spomenutoj tribini.

Podsjetio je da je pojam parlamentarnih imuniteta nastao u 13. stoljeću u Engleskoj i preuzele su ga i

druge parlamentarne zemlje. Odnosno se na nekažnjavanje za mišljenja ili glasovanje u parlamentu, trebao je jačati ulogu parlamenta i biti određena barijera samovolji kralja. Taj se pojam razvio i proširio i bitno nadišao prvotni, pa konačno i kod nas, no danas je potpuno neupitno ostalo da se ne može odgovarati za mišljenje u Saboru i za glasovanje. No kad je riječ o predloženim izmjenama i dvotrećinskom glasovanju može se konstatirati da pitanje skidanja imuniteta zastupnika nije na istoj razini s ostalim slučajevima za koje Poslovnik predviđa dvotrećinsku većinu. Uz to, pitanje je treba li ovaj saziv Sabora na polovici svog mandata mijenjati odredbe o imunitetu na način da se on u budućnosti, potencijalnim osumnjičenima mnogo teže skida i time, uvjetno rečeno, njih dovodi u privilegiran položaj, rekao je zastupnik založivši se za sadašnje rješenje.

O tom predloženom rješenju govorio je i Miroslav Rožić (HSP) U ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a te naglasio da u hrvatskoj državi osim zakonodavne vlasti (zastupnici) imunitet ima i izvršna vlast, ministri i sudska vlast, suci što u javnosti nije dovoljno poznato, a podložniji su pritiscima i korupciji, prekoračenju ovlasti.

Ali nema primjera da su kolege ministri skidali imunitet svojim kolegama ministrima i da je podnesena kaznena prijava ni da je otvoren bilo kakav sudski postupak. Slično je i sa sucima, navodi zastupnik, uz izuzetak gospodina Gredelja koji je sam tražio da mu se skine imunitet. No zato se svakomjesečno skida imunitet saborskim zastupnicima, u pravilu oporbenim zastupnicima, a time se javnosti šalje poruka u Saboru sjede lopovi, ne u izvršnoj vlasti, ne u sudstvu. U toj priči čudno je da ti lopovi koji sjede u Saboru zamislite, biraju izvršnu vlast koja je poštena, čak i sudsku vlast, koja je poštena kaže zastupnik pitajući kako je to moguće i znači li to da hrvatski narod bira lopove.

Čudno je i nadasve sumnjivo da državni odvjetnik nije nikada tražio odobrenje za kazneni postupak i podnosio prijavu za skidanje imuniteta za nekog ministra (nego eventualno kad bi ministar bio razvlašten) pa što to govori o našem sudstvu, pravosuđu i državnim odvjetnicima, pita zastupnik.

Slijedom te logike moglo bi se reći da se zapravo radi o najobičnijem voluntarizmu i da zastupnici pozivajući se navodno na neke principe prešutno na to pristaju, čak to potiču i rade medvjedu uslugu sebi samima i Hrvatskom saboru.

Stoga se zastupnik zalaže da se o skidanju imuniteta odlučuje dvotrećinskom većinom jer bi se tada morala pitati i oporba pa da se barem, kaže, djelomice zaštitimo od ove sumnje da se skida imunitet zastupnicima iz oporbe.

Tibor Santo, dr.med. (**LS, pripadnik mađ. nac. manjine**) rekao je, radi potpunosti informacije, da je iz sudačkih redova skinut imunitet i sucu Petru Kljajiću iz Osijeka.

Apsurdna situacija

Jadranka Kosor (HDZ) naglašava da će se Klub zastupnika HDZ-a morati prije glasovanja još jedanput konzultirati u vezi s člankom 1. Prijedloga s obzirom na apsurdnu situaciju da je Klub zastupnika SDP-a protiv predloženog rješenja a iznjedren je kaže, na Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav u čijem sastavu je vladajuća većina. A što se tiče samog rješenja zastupnica ne želi o njemu širiti raspravu kako uistinu ne bi ispalo da su zastupnici sami sebi

Nema primjera da su kolege ministri skidali imunitet svojim kolegama ministrima i da je podnesena kaznena prijava ni da je otvoren bilo kakav sudski postupak.

najvažniji no naglašava da bi ubuduće u Poslovnik trebalo unijeti i "osigurače" kako se ne bi događalo, primjerice, kao sa zastupnikom Vukićem kojem je skinut imunitet prije godinu i pol dana i od tada je bez imuniteta a u međuvremenu niti ga je tko zvao niti štogod pitao. Trebalo bi mijenjati i neke druge odredbe Poslovnika, smatra ovaj Klub jer se čini da su zastupnicima u jednom dijelu vezane ruke (jezik) a u Parlamentu treba biti prostora za međusobne odgovore i replike i za brušenje stajališta.

S ispravkom netočnog navoda javio se **Nenad Stazić (SDP)** jer da nije točno da je zastupnik Vukić bez imuniteta. Sabor je dao odobrenje za provođenje postupka samo u konkretnom slučaju a imunitet mu je ostao i ima ga kao i

svi drugi zastupnici. I **Miroslav Rožić** je također naglasio da je zastupniku Vukiću ostao imunitet osim za kazneno djelo za koje je navodno osumnjičen. No njemu je skinut imunitet za to kazneno djelo a to što se godinu i pol dan ništa ne događa pokazuje zapravo da je to učinjeno zbog političkog šikaniranja.

Darko Šantić (HNS) govorio je u ime Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a i ne želeći ponavljati rečeno dao je kratko pojašnjenje u vezi s predloženim člankom 1. predloženih izmjena i dopuna Poslovnika. Na spomenutoj tribini o imunitetu raspolagalo se i s ustavnim rješenjima nekoliko zemalja i zastupnik je neke naveo (- u Ustavu Njemačke klevetničko ponašanje zastupnika može imati izuzetno teške posljedice), kao potporu već iznesenom mišljenju da ne treba u vezi s tim ništa mijenjati u Poslovniku. Ostale izmjene ovaj Klub zastupnika podržava.

Usljedila je pojedinačna rasprava.

Nenad Stazić naglašava da kad se govori o imunitetu treba imati na pameti njegovu svrhu - da je zastupnik slobodan u iznošenju svojih stavova i mišljenja u Saboru ali i u drugim nastupima u javnosti. No kad je riječ o pokretanju kaznenog postupka od državnog odvjetnika onda ne bi trebalo zadržavati imunitet, misli zastupnik, jer zastupnik nije zaštićen imunitetom da čini kaznena djela. Uvredljivo je a i netočno tvrditi (zastupnik Rožić) da se imunitet namjerno skida samo opozicijskim zastupnicima jer da se imunitet skidao i zastupnicima iz pozicije, a ta je tvrdnja i uvredljiva spram državnog odvjetništva. Zapravo implicira da i zastupnici parlamentarne većine čine kaznena djela ali da državno odvjetništvo protiv njih ne pokreće postupak jer ih šteti.

Podsjetio je da imunitet ima i predsjednik Republike, suci Ustavnog suda, članovi Vlade o čijem se skidanju odlučuje običnom većinom pa nema nikakvog razloga da zastupnike štitimo više i predloženu izmjenu Poslovnika (dvotrećinska većina) ne bi trebalo prihvatiti, kazao je. Mr.sc. **Miroslav Rožić** je ispravio predgovornika i rekao da je netočan navod da je on rekao da se skidanje imuniteta primjenjuje samo na oporbene zastupnike već da se primjenjuje na zastupnike kada postanu oporba a koji su bili vlast i kojima se nije skidao imunitet dok su bili vlast. A što se tiče spomenutog imuniteta

predsjednika države, sudaca, izvršne vlasti oni nemaju oporbu unutar sebe, rekao je.

Ivan Ninić (SDP) smatra da je bilo dosta rasprave o Prijedlogu ove odluke premda bi trebalo polemizirati s mnogo zastupnika (to što se raspravlja o skidanju imuniteta zastupnicima koji nisu više na vlasti je vjerojatno razlog i sporost naših sudova. Podržava stav Kluba zastupnika SDP-a i kaže neka ostane dosadašnje rješenje u vezi s imunitetom. A ako zastupnici budu jedni drugima skidali imunitete zato što je netko u oporbi onda bi i zaslužili ovaj loš stav koji građani imaju prema nama, rekao je.

Zastupnici nisu privilegirani

Mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** smatra da nitko u Saboru ne bi htio da ga građani Hrvatske dožive kao nedodirljive osobe, neku vrst svetih krava. Zato t

reba uložiti napor kako bi se reklo da zastupnici nisu različiti od ostalih građana a niti to traže. Dapače, prečesto su nepravedno optuživani u javnosti i da se stvorio stereotip o saborskim zastupnicima kao najprivilegiranim dijelom hrvatskoga

Treba uložiti napor kako bi se reklo da zastupnici nisu različiti od ostalih građana, a niti to traže.

društva što nije istina, naglasio je. Činjenica je da velik dio naših građana živi u teškim okolnostima i jednostavno ne može prihvatiti nikakvu vrstu izuzetosti od onoga čemu je podložan prosječni građanin. Zbog toga zastupnik treba uživati imunitet kad se tiče izrečene riječi dok je u Saboru ali ne za kaznene progone, smatra zastupnik. Ne misli da, ako se zastupnici zalažu za skidanje imuniteta za kazneni progon, to poruka da lopovi sjede u Saboru, već obrnuto da lopovi ne sjede i Saboru. On je za to, kaže, da imuniteta za ovakve slučajeve nema a ako ga treba imati neka se izglasava dvotrećinskom većinom.

Josip Leko (SDP) podsjeća da imunitet zastupnika prema Ustavu ima materijalnu podlogu i da zastupnik ima oslobođenje od materijalne odgovornosti za vršenje zastupničke funkcije odnosno za izraženo mišljenje ili glasanje u

Parlamentu ili radnom tijelu Sabora. Ta je odredba apsolutna, neuvjetovana i nesuspendivna i o tome ne odlučuje ni Sabor ni zastupnik svojevoljno već ona djeluje prema trećima - državnom odvjetniku i sucima. No drugi oblik, procesni imunitet predviđa suglasnost Parlamenta da se protiv osobe koja ima imunitet pokrene kazneni postupak.

Dakle, zastupnici nemaju materijalni imunitet ni za jedno kazneno djelo osim za izraženo mišljenje i glasovanje u Parlamentu a kad bi se prihvatio prijedlog o dvotrećinskom glasovanju zaštita procesnog imuniteta zastupnika digla bi se na razinu donošenja Ustava, zaštite ljudskih prava, nacionalne ravnopravnosti. To jednostavno nije moguće to više što završetkom mandata zastupnik nema materijalnog imuniteta i slijedi mu kazneni proces i ako Sabor ne želi odgodu iz razloga zaštite funkcije ili ako ne želi da nastupi zastara, što bi bila zloupotreba funkcije imuniteta, onda zaista nema rezona ni dvotrećinska većina o tome ali još manje da se na zahtjev ovlaštenog tijela odnosno državnog odvjetnika ne da pravo na procesuiranje.

Luka Bebić (HDZ) govorio je o svrsi imuniteta napominjući da treba promisliti o zaštiti zastupnika za vrijeme njegovog mandata u pogledu nekih stvari koje nisu bitne i mogu čekati završetak zastupničkog mandata. Naveo je primjer skidanja imuniteta zastupniku Vukiću još prije 20 mjeseci no da optužnica nije podignuta i da je ispalo da je cijelo to vrijeme pod nekakvim mačem istrage odnosno sudskog progona. Taj primjer ne treba gledati izolirano, rekao je naglašavajući da je tu trebao reagirati državni odvjetnik.

Složio se da nema podloge za to što su saborski zastupnici u javnosti na neki način sistematski napadani zbog visokih plaća, privilegija dok se vrlo malo govori o izvršnoj vlasti, menadžerskim ugovorima i plaćama od nekoliko stotinu tisuća kuna i otplačkanim firmama. Pitao je zašto se ne čini nešto da drugi budu procesuirani i da im se skidaju imuniteti već se čeka da odu u oporbu.

Ante Beljo je ponovio smisao imuniteta zastupnika (osvrnuo se i na raspravu (primjerice, zastupnika Jurjevića da ljudi teško žive pa treba naći razloge zašto oni teško žive i iz saborskih klupa treba izabrati ljude kojima će se oduzeti imunitet i

proglasiti ih krivcima) te naglasio da se govori da ova sabornica ne može biti sudnica ali je kod svakog skidanja imuniteta ova saborska dvorana zapravo sudnica najviše klase. Jer, sve ono što se ovdje samo spomene u tisku se zakuhava stostruko i ti ljudi nemaju uopće šanse ni sudski niti na druge načine dokazati svoju nevinost.

A dignitet zastupnika kao cjeline je i dignitet Sabora, kaže zastupnik te se zalaže da se kao u većini demokratskih zemalja o skidanju imuniteta govori uglavnom kad su počinjeni teški zločini ili kad se radi o psihičkoj neuračunljivosti zastupnika. Za to bi trebala dvotrećinska većina i tako bi se omogućilo saborskim zastupnicima da svoj mandat i posao obave do kraja a ne da ih se po ulicama proglašava kriminalcima i da stalno moraju dokazivati svoju nevinost.

Što se tiče zastupničkih pitanja zastupnicima bi trebalo dati najmanje minutu za komentar odgovora predstavnika Vlade, jer u protivnom njihova riječ ostaje zadnja, zaključio je.

Mr.sc. **Marin Jurjević** javio se za repliku jer da ga je predgovornik interpretirao na svoj način a da je on samo želio reći da nema nikakvog razloga da se zastupnici razlikuju od drugih ljudi u odnosu na odgovornost i zakon. Ante Beljo je odgovorio da je interpretirao predgovornika ali da on to i misli i da je to ono što se dokazuje svakodnevno u Saboru.

Javni cirkus

Drago Krpina (HDZ) pita o čemu se ovdje radi i koja je svrha rasprave. Odbor daje Prijedlog koji je obrazložio mr. Mato Arlović koji odmah poslije toga u ime Kluba zastupnika SDP-a kaže da to ne treba a u dosadašnjoj raspravi zastupnik nije čuo da je itko podržao taj predloženi članak 1., o kojem se uglavnom raspravljalo, rekao je. Misli da ovo pokazuje da se institut zastupničkog imuniteta kao i mnogo toga u protekle dvije godine u Hrvatskoj pretvara u jedan javni cirkus, pa i ova rasprava. Kao drugi cirkus naveo ostavku "slavnog" državnoga odvjetnika Ortynskog, na čiji se zahtjev skidaju imuniteti, a da bi čovjek, koji obavlja dužnost Predsjednika Republike podržao izvješće tog glavnog državnog odvjetnika, da je ono dobro, da bi nakon stajališta Vlade da državni odvjetnik trebao podnijeti ostavku

rekao da je izvješće pravopisno korektno. Pa je li to čovjek koji shvaća dužnost institucije Predsjednika Republike i zar to nije pretvaranje ozbiljnih institucija u cirkus, pitao je.

A u vezi s institutom (famoznog) zastupničkog imuniteta koji, kaže, postoji u svim demokratskim zemljama, dodaje da njegov smisao nije nejasan. On je jamstvo da će trodioba vlasti stvarno funkcionirati, da su zastupnici kao članovi zakonodavnog tijela kroz zastupnički imunitet zaštićeni od eventualnog sumnjivo motiviranog progona dužnosnika jedne druge grane vlasti, u ovom slučaju sudbene odnosno državnog odvjetništva. No zastupnik smatra da trodioba vlasti u Hrvatskoj i ne funkcionira na nekoj osobitoj razini te kaže da bi mogao iznijeti brojne argumente kao dokaz da je u Hrvatskoj više na djelu svevlašće

Sam Hrvatski sabor svojim vrlo često potpuno nekritičkim podržavanjem svega što dolazi kao prijedlog Vlade pridonosi relativizaciji tog temeljnog demokratskog načela trodiobe vlasti i sam sebe stavlja u jedan potpuno inferioran položaj.

Vlade, izvršne vlasti. Nažalost, i sam Hrvatski sabor svojim vrlo često potpuno nekritičkim podržavanjem svega što dolazi kao prijedlog Vlade pridonosi relativizaciji tog temeljnog demokratskog načela trodiobe vlasti i sam sebe stavlja u jedan potpuno inferioran položaj, pa i u slučaju kada je u pitanju glavni državni odvjetnik. Sada se primjenjuje praksa da Hrvatski sabor odlučuje o imunitetu tako da je prethodno zauzeto stajalište da se udovoljava zahtjevu za vođenje kaznenog postupka kada odobrenje za to zatraži (glavni) državni odvjetnik, rekao je zastupnik te naglasio primjer skidanja svog imuniteta (zloupotreba dužnosti povjerenika Vlade RH za vrijeme kad je već bio razriješen te dužnosti) koji pokazuje na kakav ponižavajući status pristaje Hrvatski sabor.

U Mandatno-imunitetnom povjerenstvu trebali bi sjediti najbolji pravnici među zastupnicima i pravnici vanjski članovi kako bi provjerili osnovanost zahtjeva s materijalnog stajališta, osnovanost zahtjeva državnog

odvjetnika da se ne bi događalo da se ljude izvrgava šikani.

Đuro Dečak (HDZ) vjeruje da je ovo neuspjeli pokušaj političke eliminacije političkih neistomišljenika. Treba u konačnici potkrijepiti tezu da je ova država stvorena na kriminalu i u tome mogu se mijenjati državni odvjetnici i zamjenici, jer oni ne mogu postići tu dinamiku kako bi zadovoljili nečije političke apetite, ne zato što su nesposobni ljudi nego iz prostog razloga što toga kriminala bar u tom dijelu nema. Praksa je pokazala davno tko politički sudi da će mu biti suđeno prije ili kasnije, dodao je pitajući koji bi zastupnik tražio zaštitu imuniteta i nastavio život u njegovoj sjenci. A on će, veli, bez obzira na to kakav se Poslovnik izgleda tražiti da se njemu skine imunitet jer se nikada ni pred kim nije skrivao no pita "hoćemo li se zacrvenjeti što smo onako na stup srama stavili svoje kolege".

Amandmani prihvaćeni

Prijavljenih za raspravu više nije bilo pa je zaključnu riječ dobio predstavnik predlagatelja mr.sc. **Mato Arlović**, ocijenivši vrlo interesantnim da se postavlja pitanje odakle Prijedlog od Odbora iako je u uvodnom obrazloženju rečeno da je Odbor imao zajedno s Odborom za zakonodavstvo tematsku raspravu o ovom pitanju (članak 1.), a na zahtjev Mandatno-imunitetnog povjerenstva i da je Odbor prihvatio da će se o tome zapravo očitovati Sabor. A to rješenje zapravo nitko nije podržao, ni jedan parlamentarni klub ni pozicije ni opozicije a Klub zastupnika SDP-a amandmanom traži da se to rješenje briše. Nitko nije ni dao zahtjev da se rasprava o ovom Prijedlogu pretvori u prvo čitanje pa se prema tome o tom Prijedlogu i amandmanima (nakon što ih Odbor razmotri) može glasovati,

konstatirao je ocjenjujući ujedno da se ova rasprava pretvorila u raspravu o imunitetu premda je njen povod bio nezadovoljstvo nekih zastupnika glede mogućnosti da se omogućiti očitovanje na odgovor na zastupničko pitanje, rekao je, među ostalim.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Prije glasovanja o Prijedlogu odluke mr.sc. Mato Arlović izjasnio se u ime predlagatelja o podnesenim amandmanima -(prihvaćeni svi amandmani osim zastupnice Jadranke Kosor koja je povukla svoj amandman) a potom je **Hrvatski sabor većinom glasova (89 za, jedan protiv, 12 suzdržanih) donio Odluku o izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatskoga sabora u tekstu kako je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanima.**

Đ.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O SLOBODNOJ TRGOVINI IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I SLOVAČKE REPUBLIKE

Veća trgovinska razmjena

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su, sa 93 glasa "za" donijeli Zakon o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Slovačke Republike, u tekstu predlagatelja, Vlade RH, zajedno s prihvaćenim amandmanom. Interes Hrvatske je povećanje ukupne robne razmjene između dviju država, kao i poticanje hrvatskog izvoza na slovačko tržište.

O PRIJEDLOGU

Slovačka Republika predstavlja jednog od trgovinskih i ukupno gospodarskih partnera Republike Hrvatske.

Jedan od ciljeva sklapanja Ugovora o slobodnoj trgovini s hrvatske strane je izjednačiti pozicije hrvatskih izvoznika s izvoznici iz drugih

zemalja, odnosno osigurati im jednake uvjete pristupa slovačkom tržištu s onima koje imaju izvoznici iz zemalja s kojima Slovačka ima sklopljene ugovore o slobodnoj trgovini.

U prvih devet mjeseci 2001. godine ukupna robna razmjena između dviju zemalja iznosila je 47,9 milijuna dolara, od čega je izvoz iznosio 12 milijuna dolara, a uvoz 35,9 milijuna dolara.

Prema dosadašnjim saznanjima vidljivo je da postoji uzajamni interes poduzeća iz RH i Slovačke za nastavak poslovnih veza, kao i za kvalitetniju suradnju i povećanje trgovinske razmjene između dviju zemalja, na načelima tržišnog gospodarstva i slobodne trgovine. U 2000. godini Slovačka Republika sudjelovala je sa 0,60% u ukupnoj robnoj razmjeni naše zemlje. Interes je Republike Hrvatske da se dosadašnja razina

ukupne robne razmjene poveća, odnosno da se izvozom omogućiti hrvatskim gospodarstvenicima veća zastupljenost na slovačkom tržištu.

Ugovorne stranke će uspostaviti područje slobodne trgovine za najveći dio međusobne trgovine između dviju zemalja.

Stoga je potrebno dodatno uključivanje nadležnih državnih tijela u daljnje pravno reguliranje okvira suradnje i stvaranje uvjeta za što jednostavnije uključivanje zainteresiranih gospodarskih subjekata u poslovnoj suradnji na načelima otvorenosti trgovine između dviju država. To je osobito važno iz razloga što će sklapanjem navedenog Ugovora hrvatski proizvođači imati povoljniji tretman na slovačkom tržištu kao i

proizvodi država s kojima je Slovačka Republika do sada sklopila Ugovore o slobodnoj trgovini.

Ugovorne stranke će uspostaviti područje slobodne trgovine za najveći dio međusobne trgovine između dviju zemalja.

Ugovor je potpisan u Bratislavi 6. studenoga 2001. godine, a privremeno se primjenjuje od 1. siječnja 2002. godine.

Izvršavanje Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Slovačke Republike neće zahtijevati dodatna financijska sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Sklopanjem Ugovora o slobodnoj trgovini doći će do vjerojatnog kratkoročnog smanjivanja proračunskog prihoda od carina na uvoz proizvoda iz Slovačke Republike, na koje se neće primjenjivati odredbe Zakona o carinskoj tarifi, već odredbe spomenutog Ugovora, ali istovremeno će doći do povećanja opsega razmjene, osobito hrvatskog izvoza, što bi trebalo povećati prihode hrvatskih izvoznika, i prihode Državnog proračuna RH.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku, a na tekst Konačnog prijedloga podnosi amandman na članak 2, čime se nomotehnički uređuje tekst.

RASPRAVA

Najprije je predstavnik predlagatelja, ministar gospodarstva, gospodin **Hrvoje Vojković**, dodatno obrazložio prijedlog.

Rekao je da se sklopanjem Sporazuma o slobodnoj trgovini između Slovačke i RH ostvaruje jedan od osnovnih ciljeva ove Vlade, a to je aktivno uključivanje Hrvatske u europske integracijske tokove.

”Republika Slovačka je značajan trgovinski partner Hrvatske i smatramo da ćemo ovim zakonom, odnosno stvaranjem zone slobodne trgovine između Slovačke i RH bitno doprinijeti daljnjoj ukupnoj gospodarskoj aktivnosti između dviju zemalja i povećati robnu razmjenu”, rekao je ministar.

Vanjskotrgovinski deficit

Prema pokazateljima Državnog zavoda za statistiku ukupna robna razmjena između Hrvatske i Slovačke iznosila je prošle godine 66 milijuna američkih dolara, a njezin udio u ukupnoj robnoj razmjeni iznosio je 0,48%. Izvoz u Slovačku u 2000. godini iznosio je 15 milijuna dolara i povećan je u odnosu na prethodnu godinu za više od 13%. Istodobno uvoz je iznosio 51 milijun američkih dolara, dakle bilježimo vanjskotrgovinski deficit u robnoj razmjeni s Republikom Slovačkom. Međutim, činjenica je da postoji zamjetan trend smanjenja tog deficita, s obzirom na to da je u odnosu na prethodnu godinu taj uvoz bio manji za više od 16%.

”Smatramo da je sklapanje navedenog Ugovora put za uključivanje hrvatskog gospodarstva u europsko tržište, a sve s ciljem povećanja efikasnosti i konkurentske sposobnosti domaće industrije, što će se posljedično odraziti na povećanje izvoza”.

Donošenje ovog Zakona predstavlja za RH jedan od načina kako otvoriti strana tržišta domaćim izvoznicima i kako konkretno dugoročno osigurati stabilan položaj i prisustvo hrvatskih izvoznika na tržištu Slovačke Republike.

Ugovor polazi od načela otvorenosti u međusobnoj trgovini roba, zasniva se na načelima Svjetske trgovinske organizacije i načela koja proizlaze iz odredbi Općeg sporazuma o carinama i trgovini. Ono što je bitno, to je da se ovim Ugovorom trgovina industrijskim proizvodima u cijelosti liberalizira od 1. siječnja ove godine. Ono što je za nas bitno, to je da je ugovor u najvećoj mjeri izbalansiran, čak s određenom asimetrijom u korist RH.

Ugovor se nadalje temelji na pravilima podrijetla koji u potpunosti slijedi odredbe paneuropskih pravila o porijeklu robe, a koji vrijedi za zemlje EU, CEFTA-e, EFTE, baltičke zemlje i za Republiku Tursku.

Donošenje ovog Zakona predstavlja za RH jedan od načina kako otvoriti strana tržišta domaćim izvoznicima i kako konkretno dugoročno osigurati stabilan položaj i prisustvo hrvatskih

izvoznika na tržištu Slovačke Republike. Istovremeno, ovaj ugovor je daljnji izraz naše spremnosti da sudjelujemo u europskim integracijskim tokovima i naravno jedan je od preduvjeta za ulazak u CEFTA-u.

Tada je u ime Odbora za gospodarstvo riječ uzela zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)**, predsjednica Odbora.

Rekla je da je Odbor razmatrao Prijedlog u svojstvu matičnog radnog tijela, te je prihvatio prijedlog predlagatelja da se zakon donese po hitnom postupku.

Programi potpore izvoza

Ugovorom se uspostavlja područje slobodne trgovine za najveći dio međusobne trgovine između zemalja, pri čemu se osigurava jednak pristup hrvatskih izvoznika slovačkom tržištu, kakav imaju izvoznici iz zemalja s kojima je Slovačka Republika sklopila ugovore o slobodnoj trgovini.

Predstavnik predlagatelja upoznao je članove Odbora s aspektima Ugovora koji se odnose na industrijske i poljoprivredno-prehrambene proizvode, pri čemu je istaknuo da je liberalizacija trgovine poljoprivrednim proizvodima ugovorena s manjom asimetrijom u korist RH.

U raspravi koja je uslijedila nakon uvodnog obrazloženja, ocijenjeno je da Ugovor o slobodnoj trgovini sa Slovačkom Republikom osigurava bolji pristup hrvatskih izvoznika slovačkom tržištu. Izneseno je mišljenje prema kojem je potrebno poboljšati položaj hrvatskih izvoznika odgovarajućim sustavom potpore izvozu. Time bi došlo do smanjenja deficita u razmjeni sa Slovačkom Republikom, kao i s drugim zemljama, u prvom redu onima s kojima je RH sklopila Ugovor o slobodnoj trgovini. S tim u svezi ukazano je da je u Ministarstvu gospodarstva u završnoj fazi izrade Program potpore izvozu, te da HBOR prati izvoznike odgovarajućim programima.

Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno odlučio podržati Zakon o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Hrvatske i Slovačke Republike.

Tada je otpočela rasprava.

U ime Kluba zastupnika HSP-a govorio je zastupnik **Tonči Tadić (HSP)**.

Rekao je da je ovaj Sporazum o slobodnoj trgovini Hrvatske i Slovačke još jedan u nizu sporazuma o slobodnoj trgovini koji je Hrvatska

sklopila. Tu je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa zemljama Europske unije, a tu su naravno i sporazumi o slobodnoj trgovini sa zemljama EFTA-e, dakle Norveškom i ostalima, te čitav niz sporazuma o slobodnoj trgovini koji je Hrvatska sklopila ili je u fazi sklapanja.

"Nedvojbena ti sporazumi s jedne strane povećavaju mogućnost hrvatskog izvoza, daju Hrvatskoj pristup na doista veliko tržište, ali jednako tako smatramo u Klubu da je ovdje nužno ukazati i na problem povećanog uvoza u Hrvatsku, odnosno na problem deficita u trgovinskoj razmjeni s tim zemljama. Dakle, onog časa kad Hrvatska sklopi Sporazum o slobodnoj trgovini mi se bojimo da će to sve skupa rezultirati još većim trgovinskim deficitom za Hrvatsku. A kada uđemo i u CEFTA-u može se dogoditi da, kao što se to dogodilo Rumunjskoj, to sve rezultira sa strahovitim trgovinskim deficitom".

Promocija hrvatskih proizvoda

Rekao je da svi ovi sporazumi o slobodnoj trgovini imaju smisla i da Hrvatska od njih može imati koristi jedino ako ima razrađeni mehanizam promocije hrvatskih proizvoda i hrvatskog izvoza.

Riječ je o tome da Hrvatska nema nikakvu ustanovu koja bi promicala hrvatski izvoz. Bez takvih ustanova u Hrvatskoj svi sporazumi o slobodnoj trgovini ostat će samo jedna velika

šansa koju Hrvatsku neće moći na pravi način iskoristiti, smatra zastupnik. Također, mišljenja je da će tada ovi sporazumi o slobodnoj trgovini rezultirati isključivo povećanjem trgovinskog deficita i u konačnici

Deficit je velikim dijelom izraz strukturalnih problema domaće industrije koji će se lakše rješavati u kontekstu realizacije trgovine.

katastrofom hrvatske proizvođačke i izvozne industrije.

Naglasio je da se promocija izvoza ne može provoditi isključivo kroz Ministarstvo gospodarstva i Gospodarsku komoru nego je to zadaća i hrvatske diplomacije.

Postavio je pitanje čemu Sporazum o slobodnoj trgovini sa Slovačkom, ako jedan prosječan Slovak ne može saznati koliko je hrvatski proizvod dobar, kvalitetan i ekološki zdrav.

"Dakle, Hrvatskoj je potreban jedan sustav promocije hrvatskih proizvoda, i tada će svi ovi sporazumi doista biti za Hrvatsku realizirani na najbolji mogući način. U protivnom će to biti jedna divna šansa koju mi nećemo nikada iskoristiti".

Rekao je da podržavaju ovaj Sporazum, no ujedno da pozivaju hrvatsku Vladu da konačno oformi jedno tijelo ili čak koordinaciju pri Vladi koja bi se bavila tom zadaćom, dakle

promocijom hrvatskog izvoza i hrvatskih proizvoda u inozemstvu.

Kako nije bilo više prijavljenih za raspravu, riječ je uzeo predstavnik predlagatelja, ministar gospodarstva, gospodin **Hrvoje Vojković**.

Rekao je gospodinu Tadiću da je Vlada svjesna vanjsko-trgovinskog deficita u robnoj razmjeni sa Slovačkom Republikom i nije zadovoljna tom činjenicom.

"Međutim, upravo sklapanje Ugovora o slobodnoj trgovini, smatramo, stvorit će pretpostavku za srednjoročno, ne kratkoročno, ali srednjoročno smanjenje tog deficita". Naime, deficit je velikim dijelom izraz strukturalnih problema domaće industrije koji će se lakše rješavati u kontekstu realizacije trgovine.

Naglasio je da što se tiče sveopćeg poticanja izvoza njegovo ministarstvo priprema jedan širi program potpore izvoza, a osim toga u pripremi je i poseban zakon o osnivanju agencije za promociju izvoza, po uzoru na druge tranzicijske zemlje.

Na kraju je rekao da se amandman Odbora za zakonodavstvo prihvaća u cijelosti.

Zastupnici su jednoglasno, sa 93 glasa "za", prihvatili Zakon o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Slovačke Republike u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanom.

S.F.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE ČEŠKE REPUBLIKE O IZRAVNANJU SALDA UZAJAMNIH POTRAŽIVANJA I DUGOVANJA S OSNOVE KLIRINGA

Poticaj unapređenju međudržavnih odnosa

Zastupnici Hrvatskog sabora bez rasprave su, jednoglasno, donijeli Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Češke Republike o izravanju salda uzajamnih potraživanja i dugovanja s osnove kliringa, u tekstu

predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske, zajedno s prihvaćenim amandmanima Odbora za zakonodavstvo.

Potvrđivanje Sporazuma predloženo je radi poboljšanja ukupnih gospodarskih odnosa dviju država.

Sporazumom se rješavaju otvorena pitanja čeških potraživanja prema Republici Hrvatskoj, koja su bila preprekom unapređivanju svekolikih odnosa između Republike Hrvatske i Češke Republike.

O PRIJEDLOGU

Republika Hrvatska obvezala se trgovinskim ugovorom sa Češkom Republikom pristupiti izravnaju salda klirinškog potraživanja Češke Republike, kao jedne od sljednica bivše ČSFR, u iznosu češkog potraživanja CLD 2.917.486,57. Ovo potraživanje preostalo je iz sustava plaćanja klirinškim računima (prijebojem) kod središnjih i ovlaštenih banaka SFRJ i ČSFR koji nisu mogli biti namireni zbog raspada spomenutih država, a poglavito zbog postupaka SFRJ i NBJ prema Republici Hrvatskoj nakon njezina osamostaljenja. Tim su događajima i aktima osobito bili pogođeni gospodarski subjekti, izvoznici roba obiju zemalja.

Vlada Češke Republike (i Slovačke Republike) u više je navrata tražila namirenje potraživanja, ponekad time uvjetujući unapređenje općih gospodarskih i političkih odnosa s Republikom Hrvatskom, posebice tijekom pregovora Hrvatske o pristupanju u punopravno članstvo Svjetske trgovinske organizacije i bilateralnih pregovora o liberalizaciji trgovine u okviru CEFTA-e. Zbog navedenih razloga Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma.

Sporazum je potpisan 6. lipnja 2001. godine

Zakonom se uređuje namirenje salda međusobnih potraživanja i dugovanja subjekata bivših država ČSFR i SFRJ koja proizlaze iz klirinškog sustava plaćanja.

Preambulom Sporazuma utvrđuje se da je sklapanje Sporazuma i njegovo izvršenje od velike važnosti za unapređenje ekonomskih i trgovačkih odnosa dviju zemalja potpisnica.

Ovo je iznimno važno jer time se ispunjava obveza RH koja proizlazi iz Trgovinskog sporazuma (potpisan 1989. godine), a Sporazum je bio uvjet za sklapanje Ugovora o slobodnoj trgovini sa Češkom Republikom (isto i sa Slovačkom Republikom) i za pristupanje u članstvo Svjetske trgovinske organizacije.

Sporazumom se utvrđuje da je potraživanje češke strane USD 2.479.863,57, što predstavlja 85% vrijednosti potraživanja CLD 2.917.486,57.

Navedeni iznos potraživanja, prema Sporazumu, treba biti namiren u tri obroka, od kojih svaki po USD 826.621,19, i to prvi obrok plativ 3 mjeseca nakon potpisivanja Sporazuma, drugi obrok plativ 9 mjeseci nakon potpisivanja Sporazuma, a treći obrok plativ 6 mjeseci nakon drugog obroka, odnosno 15 mjeseci nakon potpisivanja Sporazuma.

Prihvatanjem i provođenjem Sporazuma, Vlada RH zaokružila je i riješila sva sporna ključna pitanja iz oblasti gospodarstva i financija s Republikom Češkom koja su bila preprekom dobrih bilateralnih odnosa.

Republika Hrvatska, kao potpisnik Sporazuma o izravnaju međusobnih potraživanja i dugovanja s osnove kliringa, obvezala se izvršavati sve financijske obveze koje proizlaze iz Sporazuma. Sredstva za plaćanje obveza osiguravaju se u okviru odgovarajućih stavki državnog proračuna za 2001. i 2002. godinu. Za provedbu Zakona nadležno je Ministarstvo financija.

RADNA TIJELA

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu razmatrao je Prijedlog zakona u svojstvu zainteresiranog radnog tijela.

Predstavnik predlagatelja je istaknuo da je potvrđivanje Sporazuma, kojim se rješavaju pitanja namirenja međusobnih potraživanja i obveza od velike važnosti za unapređenje ekonomskih i trgovačkih odnosa dviju zemalja.

Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno podržao Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade RH i Vlade Češke Republike o izravnaju salda uzajamnih potraživanja i dugovanja s osnove kliringa.

Odbor za financije i državni proračun raspravljao je o predmetnom Zakonu kao matično radno tijelo.

U uvodnom izlaganju predstavnik Vlade RH istaknuo je da se predmetnim zakonom stvaraju uvjeti za poboljšanje ukupnih gospodarskih odnosa između Češke Republike i Republike Hrvatske. Na taj način bila bi riješena sva sporna ključna pitanja iz oblasti gospodarstva i financija s Republikom Češkom u svezi s

namirenjem salda međusobnih potraživanja i dugovanja subjekata bivših država ČSFR i SFRJ koja proizlaze iz klirinškog sustava plaćanja.

Odbor je jednoglasno podržao prijedlog Vlade Republike Hrvatske da se predmetni zakon donese po hitnom postupku, sukladno članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora, budući da je njegovo stupanje na snagu pretpostavka za stupanje na snagu Sporazuma o slobodnoj trgovini.

U raspravi na Odboru postavljeno je pitanje da li postoje točni podaci o klirinškim potraživanjima Republike Hrvatske prema bivšem SSSR-u i zemljama SEV-a. Taj podatak bio bi vrlo bitan iz razloga jer se vjerojatno radi o značajnim sredstvima koja mogu poslužiti kao značajan izvor sredstava za ekonomski razvoj Republike Hrvatske.

Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno podržao Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Češke Republike o izravnaju salda uzajamnih potraživanja i dugovanja s osnove kliringa.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor je podnio amandmane na članke 2. i 3, kojima se nomotehnički uređuje tekst.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA I GLASOVANJE

Budući da se nitko nije javio za raspravu, pristupilo se izjašnjavanju o amandmanima i glasovanju.

Predlagatelj, Vlada Republike Hrvatske prihvatila je amandmane Odbora za zakonodavstvo.

Tada se glasovalo o Konačnom prijedlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Češke Republike o izravnaju salda uzajamnih potraživanja i dugovanja s osnove kliringa, kojeg su zastupnici jednoglasno prihvatili, sa 95 glasova "za", u tekstu predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

S.F.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE RUMUNJSKE O SURADNJI U BORBI PROTIV TERORIZMA, ORGANIZIRANOG KRIMINALA, NEZAKONITE TRGOVINE OPOJNIM DROGAMA I PSIHOTROPNIM TVARIMA I DRUGIH VRSTA NEZAKONITIH DJELATNOSTI

Hrvatski sabor je jednoglasno (91 za) donio Zakon kojim se potvrđuje Ugovor između Vlada Hrvatske i Rumunjske o suradnji u borbi protiv terorizma, organiziranog kriminala, nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima i drugih vrsta nezakonitih djelatnosti.

Ugovor je izraz zajedničke želje za uređenjem u njemu sadržane problematike, a njegovo izvršenje od značaja je za sigurnost Republike Hrvatske.

U odnosima Republike Hrvatske i Rumunjske, ovaj Ugovor predstavlja element daljnjeg unapređenja i produblivanja međusobne suradnje te intenziviranje odnosa Republike Hrvatske na međunarodnoj razini i ostvarivanje europske suradnje.

Konkretno, Ugovorom su regulirana pitanja neposredne međusobne suradnje između Hrvatske i Rumunjske u sprječavanju, suzbi-

janju i otkrivanju kriminala, načini razmjene, obrade i analiziranja informacija te oblici poboljšanja provedbe ovog Ugovora.

Donošenje ovog Zakona podržali su odbori za zakonodavstvo, unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, za rad, socijalnu politiku i zdravstvo te za obitelj, mladež i šport.

Odbor za zakonodavstvo podnio je i dva amandmana kojima bi se nomotehnički uredio izričaj.

Za riječ se u ime Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost javio **Ivan Ninić**. Rekao je da članovi Odbora podržavaju donošenje ovog Zakona jer je on od interesa za Hrvatsku i pridonosi zajedničkoj želji obiju država za uspostavu načina i oblika suzbijanja i borbe protiv svih društvenih zala.

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorila je potom **Mirjana Ferić-Vac**

(SDP). Osvrnula se na pitanje terorizma rekavši da ukoliko se, na neki način, ne "okružimo" jednim nizom ovakvih ugovora s nama susjednim zemljama, naći ćemo se u situaciji da se sukobljavamo s teroristima na jednom brisanom prostoru. Nada se da će donošenje ovog Zakona mala država kao Hrvatska dati veliki doprinos u općoj borbi protiv terorizma. Ukazala je i na Konferenciju koja će se održati u svibnju u Zagrebu na temu Demokracije sučeljene s terorizmom: Nacionalne strategije te smatra da će time Hrvatska dobiti značajno mjesto u Europi.

Zamjenik ministra unutarnjih poslova **Josip Vresk** prihvatio je tada podnesene amandmane te su zastupnici prešli na glasovanje.

M.S.

Izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva

Izvješće o zahtjevu za odobrenje pokretanja kaznenog postupka protiv zastupnika Milana Đukića

Predsjednica Mandatno-imunitetnog povjerenstva Hrvatskog sabora **Milanka Opačić** izvijestila je zastupnike da je Dušan Rončević iz Biograda na moru podnio protiv zastupnika Milana Đukića tužbu zbog kaznenog djela protiv časti i ugleda počinjenog klevetom. Istaknula je kako Mandatno-imunitetno povjerenstvo predlaže Saboru da donese odluku kojom se za vrijeme trajanja zastupničkog mandata uskraćuje odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Milana Đukića.

Izvješće o zahtjevu za odobrenje pokretanja kaznenog postupka protiv zastupnika Đure Dečaka

Predsjednica Mandatno-imunitetnog povjerenstva Hrvatskog sabora **Milanka Opačić** je rekla kako je Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru zatražilo odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Đure Dečaka. Zahtjev je, kaže, podnijet zbog osnovane sumnje da je zastupnik kao prvoosumnjiveni u postupku počinio kazneno djelo protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja zloporabom ovlasti u gospodarskom poslovanju. Mandatno-imunitetno povjerenstvo predlaže donošenje odluke o davanju odobrenja za pokretanje navedenog kaznenog postupka, zaključila je gđa Opačić.

Izvješće o zahtjevu za odobrenje pokretanja kaznenog postupka protiv zastupnika Ljube Česić-Rojša

Još je jednom **Milanka Opačić** predsjednica Mandatno-imunitetnog povjerenstva izvijestila zastupnike o zahtjevu za odobrenje pokretanja kaznenog postupka protiv zastupnika Hrvatskog sabora. Pojasnila je da se radi o zahtjevu Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu protiv zastupnika Ljube Česić-Rojša zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo protiv službene dužnosti zloporabom položaja i ovlasti, te kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja zloporabom ovlasti u gospodarskom

poslovanju. I ovoga puta, je Mandatno-imunitetno povjerenstvo predložilo davanje odobrenja za pokretanje kaznenog postupka protiv Ljube Česić-Rojša.

Zastupnici su tada većinom glasova (87 "za" 1 "protiv" i 8 "suzdržanih") prihvatili prijedlog Mandatno-imunitetnog povjerenstva i donijeli odluku kojom se za vrijeme trajanja zastupničkog mandata uskraćuje pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Milana Đukića.

Prije glasovanja o ostalim izvješćima Mandatno-imunitetnog povjerenstva za riječ se, u ime Kluba zastupnika HDZ-a, javila **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)**. Zamolila je da se o tim izvješćima ne glasuje dok se ne izglasa novi Poslovnik Hrvatskog sabora. Razlog za to je, kaže, u tome što u prijedlogu promjena Poslovnika stoji da će Sabor o odobrenju za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika morati odlučivati dvotrećinskom većinom svih zastupnika.

Budući da tada nije bilo istih zahtjeva drugih klubova zastupnika zastupnici su prešli na glasovanje. **Zdenka Babić-Petričević** je ponovno

reagirala i zatražila stanku kako bi se Klub zastupnika HDZ-a dogovorio o tome kako će glasovati.

Nakon stanke u ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je **Luka Bebić (HDZ)**. Naglasio je da u Konačnom dnevnom redu pod rednim brojem sedam stoji Prijedlog odluke o izmjeni i dopuni Poslovnika Hrvatskog sabora, dok je na broju osam Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva. Smatra to logičnim, budući da se izmjenama Poslovnika želi regulirati članak 25. na način da je za skidanje imuniteta zastupnika potrebna dvotrećinska većina zastupnika. Promjenu rasporeda navedenih točaka dnevnog reda drži manipulacijom za koju se, kaže, može zaključiti da je uperena protiv zastupnika HDZ-a. Zatražio je stoga da se počne raspravljati o točki broj 7 dnevnog reda odnosno izmjeni Poslovnika, pa da se tek onda krene glasovanje o na Izvješću Mandatno-imunitetnog povjerenstva.

Predsjednik Hrvatskog sabora **Zlatko Tomčić** je rekao da energično odbija bilo kakve insinuacije da se radi o nekim manipulacijama. Obja-

snio je da se tu radi o uobičajenim postupcima budući da dan ranije nije bilo elementarnih uvjeta za raspravu o izmjeni Poslovnika. Sugerirao je potom zastupnicima da se ipak prije glasovanja o Izvješću Mandatno-imunitetnog povjerenstva provede rasprava o Prijedlogu odluke o izmjeni i dopuni Poslovnika Hrvatskog sabora, zamolivši klubove zastupnika da se o tom prijedlogu izjasne.

Predsjednici klubova zastupnika svih parlamentarnih stranaka složili su se s prijedlogom predsjednika Zlatka Tomčića te je on konstatirao da se rasprava o ostala dva izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva odgađa.

U nastavku sjednice većinom glasova (73 "za", 25 "protiv" i 7 "suzdržanih") prihvaćen je prijedlog Mandatno-imunitetnog povjerenstva te je odobreno pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Ljube Česića-Rojša. Također većinom glasova (69 "za", 29 "protiv" i 8 "suzdržanih") zastupnici su se složili i s pokretanjem kaznenog postupka protiv zastupnika Đure Dečaka.

M.S.

Izbori - imenovanja - razrješenja

Hrvatski sabor je jednoglasno donio odluku kojom je prestao zastupnički mandat Milanu Bandiću (SDP) te započeo zastupnički mandat njegovoj zamjenici Mariji Lugarić (SDP).

Predsjednica Mandatno-imunitetnog povjerenstva je obrazložila da je Milan Bandić izabran za zamjenika

gradonačelnice grada Zagreba te da je time prestao njegov zastupnički mandat, budući da je on već jednom bio u mirovanju. Dodala je kako je utvrđeno da su stečeni svi uvjeti da umjesto njega zastupničku dužnost počne obnašati Marija Lugarić.

Predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić** je konstatirao da nema potrebe da gđa Lugarić priseže na dužnost jer je bila donedavna zastupnica, te joj je zaželio uspjeh u budućem radu.

M.S.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

DEVIZNO POSLOVANJE

Formiranje deviznih tečajeva poslovnih banaka

Mr.sc. **Željko Glavan (HSL)** postavio je zastupničko pitanje o **formiranju deviznih tečajeva poslovnih banaka u Republici Hrvatskoj**.

Slijedom navedenog, a sukladno podacima i informacijama dobivenim od Hrvatske narodne banke, **Ministarstvo financija** dalo je slijedeći odgovor:

"Zakoni koji reguliraju problematiku formiranja deviznih tečajeva su: Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", brojevi 91A/93, 36/98. i 32/01), u daljnjem tekstu: Devizni zakon.

Zakonom o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91) regulirana je upotreba valutne klauzule.

Hrvatska narodna banka sukladno članku 4. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci obavlja poslove nadzora poslovanja banaka.

Prema članku 8. stavak 1. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, HNB utvrđuje i provodi deviznu politiku te donosi mjere u svezi s tečajem domaće valute.

Članak 17. stavak 1. Deviznog zakona određuje da se tečaj domaće valute prema stranim valutama formira na deviznom tržištu u skladu s ponudom i potražnjom deviza. Ovlaštene banke su dužne održavati međuvalutarne odnose utvrđene na inozemnim tržištima.

U Deviznom zakonu člankom 21. stavkom 2. utvrđeno je da HNB svakodnevno, na temelju ostvarenih kupovnih i prodajnih tečajeva u bankama ovlaštenim za poslove s inozemstvom, utvrđuje i objavljuje tečajeve po kojima kupuje i prodaje devize, i srednje tečajeve koji se obvezno primjenjuju za utvrđivanje potraživanja i obveza u devizama.

Člankom 395. stavkom 1. Zakona o obveznim odnosima dopuštena je odredba ugovora prema kojoj se

vrijednost ugovorene obveze u valuti RH izračunava na temelju tečaja valute RH u odnosu prema stranoj valuti.

Prema stavku 2. istog članka Zakona obveza se ispunjava plaćanjem u valuti RH prema prodajnom tečaju ovlaštene banke u mjestu ispunjenja obveza, koji vrijedi tog dana, ako stranke nisu ugovorile drugi tečaj.

Iz odgovora Hrvatske narodne banke na prosljeđeno pitanje cijenjenog zastupnika dobili smo odgovor koji prilažemo u dopisu, a iz kojega navodimo slijedeće zaključke.

U razdoblju od 15.12.2002. godine šest puta je tečaj zadnjeg dana u mjesecu bio viši od tečaja predzadnjeg dana i tečaja prvog, odnosno drugog dana slijedećeg mjeseca. U tri slučaja je tečaj zadnjeg dana u mjesecu bio viši od tečaja predzadnjeg dana, ali manji od tečaja prvog dana slijedećeg mjeseca.

U ostalim slučajevima je tečaj zadnjeg dana bio isti (jedan slučaj) ili niži od tečaja predzadnjeg dana.

Na temelju navedene analize HNB-a proizlazi da se ne isključuje mogućnost da su pojedine banke redovito deprecirale kunu zadnjeg radnog dana u mjesecu.

Međutim činjenica je da se sve banke u RH ne ponašaju na opisani način te da neke pri ugovaranju valutne klauzule primjenjuju i srednji tečaj HNB-a.

Druga činjenica je da se tečaj domaće valute formira, kako je već rečeno, u skladu s ponudom i potražnjom na deviznom tržištu te intervalutarnim odnosima na svjetskim tržištima te da ne postoji zakonska odredba kojom bi HNB mogla utjecati na načelo njegovog slobodnog formiranja.

Problematika korištenja valutne klauzule spada u privatno-pravne odnose banaka i njihovih komitenata i kontrola tih odnosa nije stavljena u ciljeve i zadatke HNB-a, a njena primjena mogla bi se zabraniti jedino izmjenom navedenog Zakona o obveznim odnosima" - stoji na kraju odgovora.

FINANCIJE

Učinkovitost inspekcijskih službi u naplati obveznih doprinosa

Zastupničko pitanje **Stjepana Živkovića (HSS)** odnosilo se na **isplatu plaće i plaćanje doprinosa za zaposlenike**.

Na navedeno zastupničko pitanje, **Vlada RH** daje slijedeći odgovor:

"Ministarstvo financija, u okviru svoga djelokruga, a u skladu s Općim poreznim zakonom, provodi stalni inspekcijski nadzor u pogledu točnosti obračuna i uplate poreza na dohodak od nesamostalnog rada (plaće), podnosi prijave za pokretanje prekršajnog, prijestupnog i kaznenog postupka, te vodi prvostupanjski prekršajni postupak zbog povreda poreznih propisa iz tog područja.

Ministarstvo financija, također, obavlja poslove koji se odnose na nadzor obračunavanja, naplatu i ovrhu radi naplate obveznih doprinosa te podnošenje prekršajnih prijava i vođenje prekršajnog postupka zbog povreda propisa o plaćanju obveznih doprinosa.

Radi što učinkovitijeg ubiranja poreza i obveznih doprinosa, Vlada RH će predložiti promjene porezne politike i poreznih propisa.

S tim u svezi, Vlada RH napominje da je izrađen Nacrt prijedloga zakona o doprinosima za obvezna osiguranja kojim se, uz ostalo, predlaže proširenje osnovice za obračun i plaćanje doprinosa i na primitke koji, prema sadašnjim propisima, nisu obuhvaćeni obvezom plaćanja doprinosa za obvezna osiguranja, a to su: primitci za rad učenika i redovnih studenata putem njihovih udruga; primitci od dohotka od drugih samostalnih djelatnosti, kao što su primitci od druge samostalne djelatnosti članova predstavničkih i izvršnih tijela državne vlasti, jedinica područne (regionalne) samouprave i jedinica lokalne samouprave; primitci

od druge samostalne djelatnosti članova skupština i nadzornih odbora trgovačkih društava, upravnih odbora, upravnih vijeća i drugih njima odgovarajućih tijela drugih pravnih osoba, stečajnih upravitelja i sudaca porotnika koji nemaju svojstvo djelatnika u sudu; primitci od druge samostalne djelatnosti, kao što su povremene autorske djelatnosti znanstvenika, umjetnika, stručnjaka, novinara, sudskih vještaka, trgovačkih putnika, agenata, športskih sudaca, te svi primitci od nesamostalnog rada, neovisno o tome po kojoj se osnovi isplaćuju, primjerice nesamostalni rad bez ugovora o radu i drugo.

Zakonom o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak ("Narodne novine", broj 114/2001), utvrđena je obveza objedinjavanja mjesečnog prikupljanja i obrade podataka po osiguranicima o obračunatim i uplaćenim obveznim doprinosima te o uplaćenom porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak. Prema navedenom Zakonu, podatke prikuplja i obrađuje Središnji registar osiguranika - REGOS, putem jedinstvenog obrasca - Obrazac R-S.

Proširenje osnovice za obračun i plaćanje doprinosa i na primitke koji, prema sadašnjim propisima, nisu obuhvaćeni obvezom plaćanja doprinosa za obvezna osiguranja, uz prikupljanje podataka o svim obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu porezu na dohodak, te o njihovim uplatama, putem jedinstvenog obrasca na mjesečnoj razini po osiguraniku, značajno će pridonijeti sprječavanju sive ekonomije i poboljšati naplatu javnih prihoda u cjelini.

Vlada RH napominje da je poslodavac prilikom isplate plaća, naknada plaća i otpremnina, u skladu sa Zakonom o radu ("Narodne novine", brojevi 38/95, 54/95, 64/95, 17/2001 i 82/2001), dužan radniku uručiti obračun iz kojega je vidljivo kako je utvrđen iznos plaće, naknade plaće ili otpremnine. Ispunjavanje te obveze nadzire inspekcija rada, a za njezinu povredu poslodavac odgovara za prekršaj.

Kad je riječ o isplatama dijela plaće na koji nisu obračunati i uplaćeni obvezni doprinosi, jer se taj dio plaće isplaćuje u obliku naknade po ugovoru o djelu, nadzor obavlja inspekcija rada. Međutim, poseban su

problem isplate plaće u gotovini bez ikakvih knjigovodstvenih isprava, na koji nisu obračunati, niti uplaćeni obvezni doprinosi, porez na dohodak i prirez, što iziskuje stalan nadzor nad primjenom propisa o uvjetima i načinu plaćanja gotovinom.

Što se tiče naplate doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje, Vlada RH napominje da je, sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine", broj 94/2001), organizacija ovlaštena za obavljanje platnog prometa obvezna, na zahtjev Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, izvršiti naplatu nenaplaćenih doprinosa s kamatama, i to prijenosom s računa obveznika doprinosa na račun Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, a prije svih drugih obveza obveznika uplate doprinosa. Ako se naplata ne može izvršiti na taj način, naplatu doprinosa izvršit će Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ili Porezna uprava, odnosno sud prema pravilima ovršnog postupka.

Iz navedenog proistječe da postoje zakonski mehanizmi koji trebaju osigurati naplatu dužnih poreza i doprinosa pri isplati plaća, te da se samo uz stalnu i koordiniranu suradnju nadležnih inspekcijskih službi i dogradnju odgovarajućih propisa može očekivati učinkovitost na tom području.

GOSPODARSTVO

Članstvo u nadzornim odborima trgovačkih društava

Zastupnik **Željko Pavlic (HSL)** postavio je zastupničko pitanje: **"Po meni dostupnim podacima, tajnica Hrvatskog fonda za privatizaciju, gospođa Božena Mesec, članica je nadzornih odbora u sljedećim tvrtkama iz Međimurske županije: MTČ-u d.d., MTČ-u Tvornica rublja i MTČ-u Tvornica čarapa d.d. U MTČ-u d.d. gospođa Mesec član je Nadzornog odbora kao predstavnica Fonda DOM. U vezi s tim postavljam sljedeća pitanja: 1. U koliko je nadzornih odbora gospođa Mesec članica kao predstavnica Hrvatskog fonda za privatizaciju, a u koliko kao predstavnica PIF-ova? 2. Može li zaposlenik Hrvatskog fonda za privatizaciju biti predstavnik PIF-ova u nekom nadzornom odboru?"**

Na navedeno zastupničko pitanje **Vlada Republike Hrvatske** dala je slijedeći odgovor:

"Vlada Republike Hrvatske, preko Hrvatskog fonda za privatizaciju, raspolaže evidencijom članova nadzornih odbora u trgovačkim društvima iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju, a koji u istima zastupaju interese Fonda. Što se tiče predstavnika ostalih vlasnika u nadzornim odborima, Hrvatski fond za privatizaciju ne posjeduje, niti treba posjedovati te informacije.

U konkretnom slučaju, tajnica Hrvatskog fonda za privatizaciju, Božena Mesec, kao zaposlenica Hrvatskog fonda za privatizaciju, predstavlja ostale vlasnike u četiri dionička društva u kojima Hrvatski fond za privatizaciju ne raspolaže portfeljem, niti ima svoje predstavnike u nadzornom odboru, i to u: Medimurskoj trikotazi d.d., Čakovec, MTČ-u - Tvornici Čarapa d.d., Čakovec, Kemikaliji d.d., Zagreb, SAS-u d.d., Zadar.

Ista djelatnica predstavlja Hrvatski fond za privatizaciju u dva nadzorna odbora: PIK-u Vrbovec d.d., Vrbovec, od lipnja 2001. godine, Liburnii Riviera Hoteli d.d., Opatija, od veljače 2002. godine.

Vlada RH naglašava da nije u suprotnosti s pozitivnim propisima da zaposlenik Hrvatskog fonda za privatizaciju predstavlja druge vlasnike, pa tako i PIF-ove u nadzornim odborima trgovačkih društava, ali Vlada smatra da je to neprihvatljivo, prije svega s moralne točke gledišta, te je u suprotnosti s politikom Vlade RH.

Upravo stoga, Vlada RH zadužila je Upravni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju da izradi i Vladi RH dostavi izvješća o radu nadzornih odbora trgovačkih društava iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju, kao i o članovima nadzornih odbora navedenih društava.

Također, Vlada je zadužila Hrvatski fond za privatizaciju da izradi i Vladi RH dostavi prijedlog rješenja kojim će se za djelatnike Hrvatskog fonda za privatizaciju urediti problematika njihova članstva u trgovačkim društvima iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju, kao i u trgovačkim društvima koja su u portfelju PIF-ova, te općenito u trgovačkim društvima koja imaju suprotstavljene interese u

odnosu na Hrvatski fond za privatizaciju.

Sukladno tome, zaduženo je Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave da, na temelju podataka koje će mu dostaviti sva ministarstva, dostavi Vladi RH podatke o članstvu državnih službenika u nadzornim odborima trgovačkih društava, te u vezi s njihovim pravima i obvezama s obzirom na odredbe članka 28. Zakona o državnim službenicima i namještenicima ("Narodne novine", broj 27/2001) - stoji na kraju odgovora.

HRVATSKO DRŽAVLJANSTVO

Dopuna odgovoru o primitku u hrvatsko državljanstvo

Ministarstvo unutarnjih poslova dalo je dopunu odgovora na zastupničko pitanje **Milana Kovača (HDZ)** (koje smo prikazali u IHS-u, broj 327, od 5. travnja) o zahtjevima za stjecanje hrvatskog državljanstva Ive i Mare Čačić.

1. U postupcima u kojima se odlučuje o osnovanosti zahtijeva stranaka za primitak u hrvatsko državljanstvo pravno relevantne činjenice utvrđuju se dokazima sukladno odredbama Zakona o općem upravnom postupku. Kada se zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva temelji na izjavi stranke o pripadnosti hrvatskom narodu, prema dosadašnjoj upravnoj i upravnosudskoj praksi, sama izjava ne bi bila dovoljna za stjecanje hrvatskog državljanstva jer se pripadnost hrvatskom narodu na određeni način mora objektivizirati, te je uobičajeno da se kao dokazno sredstvo o iskazivanju narodnosti prihvaćaju isprave u kojima su uneseni podaci o hrvatskoj narodnosti. Kao dokazno sredstvo može se upotrijebiti sve što je podesno za utvrđivanje stanja stvari i što odgovara pojedinačnom slučaju.

Napominjemo da ne stoji generalna primjedba da Ministarstvo unutarnjih poslova odbija zahtjeve "potomcima Hrvata ili Hrvatica koji su u braku sa nehrvatskim supružnikom, te da zabranjuje pripadnost hrvatskom narodu". Naime, predmet spomenutih postupaka nije odobravanje ili zabra-

njanje pripadnosti hrvatskom narodu. O svakom zahtjevu za stjecanje hrvatskog državljanstva rješava se nakon provođenja procesne radnje dokazivanja, odnosno nakon savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, te rezultata cjelokupnog postupka, radi utvrđivanja činjenica pravno relevantnih za rješavanje stvari koja je predmet postupka (članak 9. Zakona o općem upravnom postupku).

2. Napominjemo da je ovo Ministarstvo već odgovaralo na zastupničko pitanje gospođe Zdenke Babić-Petričević, zastupnice u Hrvatskom saboru, postavljenog 29. svibnja 2001. godine, koje se odnosilo na rokove rješavanja navedenih predmeta. I ovom prilikom ističemo da su zakonski rokovi za rješavanje predmeta u upravnom postupku prekratki kada se radi o materiji državljanstva, s obzirom na prirodu navedenih postupaka. Tako, primjerice, postupci utvrđivanja vjerodostojnosti inozemnih javnih isprava koje stranke prilažu svojem zahtjevu u smislu odredbe članka 4. stavka 1. Zakona o legalizaciji isprava u međunarodnom prometu, ili pak vještačenja određenih javnih isprava, traju i po nekoliko mjeseci. Stoga će se prilikom izrade novog Zakona o hrvatskom državljanstvu posebna pozornost posvetiti propisivanju rokova za rješavanje navedenih predmeta".

IGRE NA SREĆU

Koncesije i odobrenje

Zastupnik **Damir Jurić (SBHS)**, postavio je zastupničko pitanje: "Koja su društva priređivači igara na sreću u Republici Hrvatskoj, tko su njihovi osnivači, koje koncesije koriste i gdje se nalaze lokacije igraonica (casina), kladionica i automat klubova u Republici Hrvatskoj?"

Na navedeno zastupničko pitanje, **Vlada Republike Hrvatske** dala je slijedeći odgovor:

"Igračnice (casina) posluju na temelju koncesija koje dodjeljuje Vlada RH, a automat klubovi i kladionice na temelju odobrenja koje izdaje Ministarstvo financija."

(Vlada RH, u prilogu je dostavila popis društava koja su priređivači igara na sreću u igračnicama, automat klubovima i kladionicama.)

MIROVINSKO-INVALIDSKO OSIGURANJE

Novčana naknada za vrijeme nezaposlenosti

Dragutin Novina (SDP) postavio je pitanje u vezi s pravom hrvatskih državljana bivših radnika slovenskih poduzeća, na naknadu za vrijeme nezaposlenosti: "Zbog izmjene slovenskih propisa o boravku stranaca i zapošljavanju, od 1993. godine, invalidima II. i III. kategorije, hrvatskim državljanima, njima stoosamdesetorici, koji su, po prestanku radnog odnosa u slovenskim poduzećima, dobili rješenja o priznavanju prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti i te naknade primali iz tadašnjeg sustava mirovinskog i invalidskog osiguranja, prestala su sva prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti.

Spomenuti invalidi su, od 1993. godine, bez posla i ne primaju nikakvu novčanu naknadu, te su na taj način dovedeni u izuzetno teško materijalno stanje. Krajnje je vrijeme da se ispravi nepravda prema ovoj kategoriji naših građana, te da se realiziraju njihova stečena prava."

Na navedeno zastupničko pitanje **Vlada Republike Hrvatske** dala je slijedeći odgovor:

"U međudržavnim odnosima između RH i Republike Slovenije ostao je, od 1993. godine, neriješen problem položaja hrvatskih državljana koji su bili zaposleni na teritoriju Republike Slovenije, u kojoj su odradili cijeli, ili gotovo cijeli, radni vijek, te su po toj osnovi bili osigurani i plaćali doprinos za mirovinsko i invalidsko osiguranje slovenskome Zavodu za pokojninsko i invalidsko zavarovanje.

Radi se o skupini osiguranika koji su postali invalidi rata II. i III. kategorije s preostalom sposobnošću, s pravom na odgovarajuće zaposlenje, te na pravo na novčanu naknadu do zaposlenja. Tim invalidima rada, budući da su imali svojstvo invalida prema slovenskim propisima, slovenski Zavod za pokojninsko i invalidsko zavarovanje, po prestanku radnog odnosa, izdavao je rješenja i priznanju prava na novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti, pod uvjetom da se, u roku od 30 dana, prijave Zavodu za zapošljavanje Republike Slovenije. Zbog izmjene slovenskih propisa, navedenim invalidima rada,

umjesto stečenih prava iz invalidskog osiguranja (odgovarajućeg zaposlenja i primanja naknade za vrijeme nezaposlenosti), donesena su rješenja o prestanku prava, uz obrazloženje da se u roku od 30 dana, nakon prestanka radnog odnosa, nisu javili nadležnom Zaavodu za zapošljavanje Republike Slovenije. Naime, slovenska strana pozivala se na izmjene svojih propisa o boravku stranaca i zapošljavanju. Prijava hrvatskom Zavodu za zapošljavanje nije se više uzimala u obzir, iako se

radilo o stečenom pravu temeljem jedin-stvenih propisa bivše SFRJ prije osamostaljenja dviju država.

Radi rješavanja nastalog problema tijekom 1996. i 1997. godine, bezuspješno se vodila korespondencija između ministarstava rada dviju država, pa je stoga ovo pitanje još i danas ostalo neriješeno.

Dana 22. ožujka 2002. godine, prilikom posjeta slovenskog ministra rada, ministru rada i socijalne skrbi, Davorku Vidoviću, u okviru pitanja iz područja radno socijalnog zakono-

davstva, potaknuto je i pitanje položaja navedenih invalida rada s ciljem iznalaženja odgovarajućeg rješenja.

Ministri rada su se usuglasili da će se osnovati grupa stručnjaka od predstavnika zavoda za mirovinsko osiguranje i ministra rada dviju država, koja će proanalizirati ovu problematiku i dati odgovarajuće prijedloge - stoji u odgovoru.

M.M.

izvješća HRVATSKOGA SABORA

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Sanja Fleischer, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirena Pehcec, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Božica Šolić

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: www.sabor.hr

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskog sabora